

แผนปฏิบัติการ

ระยะ

5

ปี

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.)

(พ.ศ. 2566 - 2570)

(ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม)

สำนักวิชาการและแผนงาน
สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.)

แผนปฏิบัติการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570)
ของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
(ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม)

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ธันวาคม 2567

คำนำ

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 กำหนดให้หน่วยงานของรัฐจัดทำแผนปฏิบัติ ราชการของส่วนราชการให้สอดคล้องกับการบรรลุ เป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายของคณะรัฐมนตรีที่แถลงต่อรัฐสภา และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 18 พฤษภาคม 2564 ให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการจัดทำ แผนปฏิบัติราชการ โดยยึดแนวทางการขับเคลื่อน การดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ ประกอบด้วย 4 แนวทาง คือ 1) การมองเป้าหมายร่วมกัน 2) การวิเคราะห์ห่วงโซ่คุณค่าที่ส่งผลให้บรรลุ เป้าหมายแผนแม่บท ย่อยและจัดทำข้อเสนอโครงการสำคัญ 3) การจัดลำดับ ความสำคัญของข้อเสนอโครงการ และ 4) การจัดทำ แผนปฏิบัติราชการ

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ได้จัดทำแผนปฏิบัติราชการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) ของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทบทวนแผนปฏิบัติราชการของสำนักงาน การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ให้สอดคล้องกับเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ ยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายของคณะรัฐมนตรีที่แถลงต่อรัฐสภา และแผนอื่นที่เกี่ยวข้องตลอดจนแนวทาง การพัฒนาระบบราชการไทย 4.0 โดยมีการจัดกระบวนการจัดทำ แผนแบบมีส่วนร่วม จากบุคลากรภายในสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม รวมทั้งมีการรับฟัง ความคิดเห็นจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ภาคเอกชน และผู้แทนเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน เพื่อร่วมกัน วิเคราะห์ประเด็นปัญหา อุปสรรค และการเปลี่ยนแปลงของบริบทสังคมในพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน เพื่อนำมาเป็นแนวทาง ในการกำหนดกรอบนโยบาย กรอบการปฏิบัติงาน กำหนดกิจกรรมและโครงการเพื่อใช้ในการขับเคลื่อนงาน ของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมให้มีความทันสมัย พร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งเป็น เครื่องมือสำหรับผู้บริหารในการกำกับดูแล และติดตาม ผลการดำเนินงานของโครงการต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุ วิสัยทัศน์ “องค์กรทันสมัย ในการจัดการการปฏิรูปที่ดินเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกร”

ในการนี้ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ปรับปรุงแผนปฏิบัติราชการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) ของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เพื่อปรับปรุงรายละเอียดแผนปฏิบัติราชการของสำนักงาน การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ให้สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล นางสาวแพทองธาร ชินวัตร นายกรัฐมนตรี โดยการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อขยายโอกาส เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการที่ดินของรัฐ นโยบาย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ นางนฤมล ภิญโญสินวัฒน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ดำเนินการ เร่งรัดจัดที่ดินทำกินให้กับเกษตรกร โดยขยายผลโฉนดเพื่อการเกษตร การเข้าถึงแหล่งทุน ยกกระดับโครงสร้าง พื้นฐานในเขตปฏิรูปที่ดิน และให้สอดคล้องกับนโยบายของเลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ในการเร่งรัดจัดที่ดินทำกินให้กับเกษตรกร และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน

(นายเศรษฐเกียรติ กระจ่างวงษ์)

เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ธันวาคม 2567

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
ส่วนที่ 1 บทสรุปผู้บริหาร	1
ส่วนที่ 2 การจัดทำแผนปฏิบัติการระยะ 5 ปี (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) ของสำนักงาน การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	4
2.1 ความนำ	4
2.2 วัตถุประสงค์	4
2.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
ส่วนที่ 3 โครงสร้างอำนาจและหน้าที่	5
3.1 ภารกิจ และอำนาจหน้าที่	5
3.2 การแบ่งส่วนราชการ	5
3.3 คณะกรรมการปฏิรูปที่ดิน	10
ส่วนที่ 4 บริบทและสถานการณ์การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	13
4.1 สถานการณ์ปัจจุบัน	13
4.2 แนวโน้มสำคัญที่มีผลต่อการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	18
4.3 ความต้องการของผู้รับบริการ	20
4.4 นโยบายของผู้บริหารสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	22
4.5 โอกาสและความเสี่ยงต่อการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	24
ส่วนที่ 5 ความสอดคล้องกับแผน 3 ระดับ ตามนโยบายของมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2560	28
5.1 ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 – 2580)	28
5.2 แผนระดับที่ 2	35
5.3 แผนระดับที่ 3 ที่เกี่ยวข้อง	45
5.4 นโยบายที่เกี่ยวข้องกับสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	51
ส่วนที่ 6 สาระสำคัญของแผนปฏิบัติการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570)	56
6.1 ภาพรวม	56
6.1.1 วิสัยทัศน์	56
6.1.2 พันธกิจ	56
6.1.3 เป้าประสงค์	56
6.1.4 ตัวชี้วัด	56
6.1.5 ค่านิยมหลัก	56
6.1.6 วัฒนธรรมองค์การ	56
6.1.7 แผนที่กลยุทธ์	57
6.2 แผนปฏิบัติการ	57
6.2.1 แผนปฏิบัติการที่ 1	58
เรื่อง การบริหารจัดการและคุ้มครองที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	
6.2.2 แผนปฏิบัติการที่ 2	61
เรื่อง การเพิ่มศักยภาพพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดิน	

สารบัญ (ต่อ)

6.2.3	แผนปฏิบัติการที่ 3 เรื่อง การเพิ่มขีดความสามารถของเกษตรกรและสถาบัน เกษตรกร ในเขตปฏิรูปที่ดิน	63
6.2.4	แผนปฏิบัติการที่ 4 เรื่อง การเสริมสร้างสมรรถนะองค์การและบุคลากรให้ทัน ต่อการเปลี่ยนแปลง	65
ส่วนที่ 7	การขับเคลื่อนแผนสู่การปฏิบัติ ภาคผนวก	70 73

ส่วนที่ 1

บทสรุปผู้บริหาร

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมจัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 5 มีนาคม พ.ศ. 2518 โดยมีภารกิจหลักคือการจัดที่ดินทำกินให้แก่เกษตรกรที่มีที่ดินทำกินไม่เพียงพอ ผู้ไร้ที่ดินทำกิน และสถาบันเกษตรกรได้เช่า เช่าซื้อ หรือเช่าทำประโยชน์ในที่ดิน การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร รวมถึงการสนับสนุนเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ในการบริหารงาน สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค โดยส่วนกลางประกอบด้วย 8 สำนัก 1 ศูนย์ และ 2 กลุ่ม และส่วนภูมิภาค ประกอบด้วย สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด 72 จังหวัด มีอัตรากำลังทั้งข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้างประจำ รวมทั้งสิ้น 1,793 ราย (ข้อมูล ณ วันที่ 1 พฤศจิกายน 2567) โดยในการดำเนินงานของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมอยู่ภายใต้การกำกับของคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (คปก.) และคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด (คปจ.) ซึ่งกำกับดูแลการปฏิบัติงานของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด

การดำเนินงานของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมที่ผ่านมาภายใต้แผนปฏิบัติราชการวาระแรก 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 นโยบายรัฐบาล และนโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ผลการดำเนินงานสำคัญประกอบด้วย การจัดที่ดินให้เกษตรกรจำนวน 2.96 ล้านราย พื้นที่ 36.44 ล้านไร่ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทั้งแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร การคมนาคม และระบบสาธารณสุขโรค รวมถึงการทำบันทึกความร่วมมือ (MOU) กับหน่วยงานภาคีเพื่อร่วมบูรณาการด้านแหล่งน้ำและโครงสร้างพื้นฐานในเขตปฏิรูปที่ดิน รวมถึงการพัฒนาเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผ่านโครงการต่าง ๆ เช่น โครงการส่งเสริมระบบเกษตรแบบแปลงใหญ่ โครงการส่งเสริมระบบวนเกษตร โครงการส่งเสริมระบบเกษตรอินทรีย์ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โครงการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรทฤษฎีใหม่ และโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง เป็นต้น ในส่วนของการบริหารองค์การ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมได้พัฒนาการให้บริการเกษตรกรทั้งการให้บริการ ณ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด และศูนย์บริการประชาชนเคลื่อนที่เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับเกษตรกร มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาปรับใช้กับงานจัดที่ดินมากขึ้น รวมถึงการปรับปรุงพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมให้มีความทันสมัยมากยิ่งขึ้น เพื่อตอบสนองบริบททางสังคมในเขตปฏิรูปที่ดินที่เปลี่ยนแปลงไป

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 กำหนดให้ส่วนราชการจัดทำแผนปฏิบัติราชการของส่วนราชการโดยจัดทำแผน 5 ปีที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บท แผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายของนายกรัฐมนตรีที่แถลงต่อรัฐสภา และแผนที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ซึ่งแผนปฏิบัติราชการ 5 ปี

(วาระแรก 3 ปี พ.ศ. 2563 – 2565) จะได้สิ้นสุดลงในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ดังนั้น สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมจึงจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี (พ.ศ. 2566 – 2570) ของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เพื่อเป็นกรอบแนวทาง การดำเนินงานของหน่วยงาน ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ให้บรรลุเป้าหมาย และผลสัมฤทธิ์ตามภารกิจของหน่วยงาน อย่างมีประสิทธิภาพ โดยในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี (พ.ศ. 2566 – 2570) ของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พิจารณาจากสถานการณ์การดำเนินงานปฏิรูปที่ดินในช่วงที่ผ่านมา ความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้บริหารองค์กร รวมถึงความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนแม่บท แผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายของคณะรัฐมนตรีที่แถลงต่อรัฐสภา และแผนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

วิสัยทัศน์ของแผนปฏิบัติการ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) ของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม คือ องค์กรทันสมัยในการจัดการการปฏิรูปที่ดินเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกร โดยมีเป้าประสงค์มุ่งพัฒนาให้เกิดการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมอย่างยั่งยืน คาดหวังให้เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินมีรายได้เพิ่มขึ้นและมีความมั่นคงในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม และมีแผนปฏิบัติการ 4 เรื่องสำคัญ ได้แก่ (1) การบริหารจัดการและคุ้มครองที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (2) การเพิ่มศักยภาพพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดิน (3) การเพิ่มขีดความสามารถเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน และ (4) การเสริมสร้างสมรรถนะองค์กรและบุคลากรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

1) แผนปฏิบัติการที่ 1 เรื่อง การบริหารจัดการและคุ้มครองที่ดินเพื่อเกษตรกรรม มีเป้าหมายในการวางแผนและจำแนกการใช้ที่ดินให้สอดคล้องกับศักยภาพพื้นที่และการเปลี่ยนแปลง อีกทั้งเร่งรัดจัดหาที่ดิน และคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม

2) แผนปฏิบัติการที่ 2 เรื่อง การเพิ่มศักยภาพพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดิน มีเป้าหมายในการเพิ่มศักยภาพพื้นที่เกษตรกรรม ด้วยการพัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น รวมถึงการฟื้นฟูสภาพแวดล้อม ระบบนิเวศ พื้นฟูดิน และการจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรเพื่อลดปัญหาการเผาในพื้นที่เขตปฏิรูปที่ดิน

3) แผนปฏิบัติการที่ 3 เรื่อง การเพิ่มขีดความสามารถเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรให้เข้มแข็ง สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิตทางการเกษตรโดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม ทำให้ครัวเรือนเกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น สนับสนุนให้ผู้นำเกษตรกรทำหน้าที่ในการเป็นตัวแทนหน่วยงานในการสร้างความเข้าใจ และประชาสัมพันธ์งานด้านการปฏิรูปที่ดินให้กับชุมชนของตนเอง

4) แผนปฏิบัติการที่ 4 เรื่อง การเสริมสร้างสมรรถนะองค์กรและบุคลากรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาองค์กร ระบบการทำงานและการให้บริการ และบุคลากรสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมให้มีศักยภาพและประสิทธิภาพมากขึ้น พร้อมรับมือกับบริบทของการทำงานที่เปลี่ยนแปลงได้

ภายใต้แผนปฏิบัติการในแต่ละเรื่องมีการกำหนดโครงการสำคัญ และงบประมาณของหน่วยงานที่รับผิดชอบในการดำเนินงานให้สามารถตอบตัวชี้วัด เป้าหมายแผนปฏิบัติการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งตัวชี้วัด ค่าเป้าหมาย แนวทางการพัฒนา แผนงานโครงการ และงบประมาณของสำนัก/กอง/ศูนย์ เป็นเครื่องมือสำคัญในการปฏิบัติงาน และการบริหารราชการของสำนักงาน

การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมให้สามารถนำไปปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม และเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน และสังคมส่วนรวมต่อไป

แผนปฏิบัติการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) ของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ประมาณการวงเงินงบประมาณรวม จำนวน 11,563,545,100 บาท ประกอบด้วย

1. แผนปฏิบัติการที่ 1 เรื่อง การบริหารจัดการและคุ้มครองที่ดินเพื่อเกษตรกรรม จำนวน 1,735,581,000 บาท

2. แผนปฏิบัติการที่ 2 เรื่อง การเพิ่มศักยภาพพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดิน จำนวน 5,314,505,200 บาท

3. แผนปฏิบัติการที่ 3 เรื่อง การเพิ่มขีดความสามารถเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน จำนวน 3,603,913,500 บาท

4. แผนปฏิบัติการที่ 4 เรื่อง การเสริมสร้างสมรรถนะองค์กรและบุคลากรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง จำนวน 909,245,400 บาท

ส่วนที่ 2

การจัดทำแผนปฏิบัติการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) ของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

2.1 ความนำ

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 ตามมาตรา 4 ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา 16 แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน “มาตรา 16 ให้ส่วนราชการจัดทำแผนปฏิบัติการของส่วนราชการนั้นโดยจัดทำเป็นแผนห้าปี ซึ่งต้องสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บท แผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายของคณะรัฐมนตรีที่แถลงต่อสภา และแผนอื่นที่เกี่ยวข้อง” และมาตรา 9 ในวาระเริ่มแรกการจัดทำแผนปฏิบัติการของส่วนราชการเป็นแผนห้าปี ตามมาตรา 16 แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกานี้ ให้จัดทำเป็นแผนสามปีโดยมีห้วงระยะเวลาตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ถึงปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ซึ่งปัจจุบันได้ครบวาระแล้ว

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมจึงได้มีการทบทวนและปรับปรุงกระบวนการปฏิบัติงานในช่วงแผนปฏิบัติการในระยะแรก 3 ปี พร้อมประมวลและวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยภายในและภายนอกองค์กร ความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และความต้องการของผู้บริหาร เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการจัดทำแผนปฏิบัติการ 5 ปี (พ.ศ. 2566–2570) ของหน่วยงาน โดยมีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รวมทั้งวางแนวทางการพัฒนาระบบราชการไทย 4.0 ให้รองรับการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ประเทศไทย 4.0 ที่ทุกองค์การภาครัฐต้องปรับเปลี่ยนแนวคิดและวิธีการทำงานใหม่ในการพลิกโฉม (Transform) ให้สามารถเป็นที่พึ่งของประชาชนได้อย่างแท้จริง (Credible and Trusted Government) และนำแผนปฏิบัติการ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) มาเป็นกรอบแนวทางในการจัดทำแผนปฏิบัติการรายปีของหน่วยงาน รวมทั้งเป็นกรอบแนวทางในการกำหนดงบประมาณการดำเนินการต่อไป

2.2 วัตถุประสงค์

เพื่อให้การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาของยุทธศาสตร์ชาติ แผนระดับ 2 และระดับ 3 รวมทั้งแผนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เป็นแนวทางในการกำหนดกรอบการปฏิบัติงาน และขับเคลื่อนการดำเนินงานของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมที่รองรับแผนและนโยบายในด้านต่าง ๆ และสามารถตอบสนองความต้องการของเกษตรกรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการดำเนินงานของ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ส่วนที่ 3

โครงสร้างและอำนาจหน้าที่

3.1 ภารกิจ และอำนาจหน้าที่¹

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 มีภารกิจเกี่ยวกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมให้เกษตรกรได้มีที่ทำกินเพื่อยังชีพอย่างพอเพียงและยั่งยืน โดยการปรับปรุงเกี่ยวกับสิทธิและการถือครองในที่ดินเพื่อเกษตรกรรม รวมถึงการจดทะเบียนที่ดินเพื่อเกษตรกรรมนั้น โดยนำที่ดินของรัฐหรือที่ดินที่รัฐจัดซื้อหรือเวนคืนจากเจ้าของที่ดินที่มีได้ทำประโยชน์ในที่ดินนั้นด้วยตนเอง หรือมีที่ดินเกินสิทธิตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เพื่อจัดให้แก่เกษตรกรผู้ไม่มีที่ดินของตนเอง หรือมีที่ดินเล็กน้อยไม่เพียงพอต่อการครองชีพ และสถาบันเกษตรกรได้เช่าซื้อ เช่าหรือเข้าทำประโยชน์ และให้ความช่วยเหลือด้านการพัฒนาอาชีพเกษตรกร การปรับปรุงทรัพยากรและปัจจัยการผลิต ตลอดจนการผลิตและการจำหน่ายให้เกิดผลดียิ่งขึ้น โดยมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- 1) ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง
- 2) ดำเนินการจัดหาที่ดินเอกชนและที่ดินของรัฐ เพื่อนำมาดำเนินการปฏิรูปที่ดิน โดยจัดที่ดินให้เกษตรกรเช่าซื้อ เช่า หรือเข้าทำประโยชน์ ตลอดจนการจัดที่อยู่อาศัย การให้กรรมสิทธิ์และการใช้ประโยชน์ที่ดิน ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเกษตรกร รวมทั้งการศึกษา ค้นคว้า วิจัย และพัฒนาองค์ความรู้ด้านการปฏิรูปที่ดินและวิชาการด้านอื่นที่เกี่ยวข้อง
- 3) ดำเนินการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน จำแนกการใช้ประโยชน์ พัฒนาประสิทธิภาพการใช้ที่ดิน การบริหารจัดการทรัพยากรการผลิต พันธุ์สภาพแวดล้อม และคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม
- 4) บริหารกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เพื่อเป็นทุนหมุนเวียนและค่าใช้จ่ายเพื่อการปฏิรูปที่ดิน การบริหารจัดการที่ดินของรัฐ การให้กู้ยืมเงินสำหรับการพัฒนาอาชีพ รายได้รวมตลอดถึงการใช้เงินกองทุนเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรมิให้สูญเสียสิทธิในที่ดิน รวมทั้งการจัดทำสารบบที่ดินเพื่อการปฏิรูปที่ดิน
- 5) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม หรือตามที่กระทรวงหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

3.2 การแบ่งส่วนราชการ^{2, 3}

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมแบ่งการบริหารงานออกเป็น 2 ส่วน (ภาพที่ 2.1) คือ

- 1) ส่วนกลาง ประกอบด้วย 8 สำนัก 1 กอง และ 1 ศูนย์ และ 2 กลุ่มงาน

¹ กฎกระทรวง แบ่งส่วนราชการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2552. (2552, 27 มกราคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 126 ตอนที่ 6 ก หน้า 9 - 16.

² กฎกระทรวง แบ่งส่วนราชการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2552. (2552, 27 มกราคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 126 ตอนที่ 6 ก หน้า 9 - 16.

³ กฎกระทรวง แบ่งส่วนราชการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2557. (2557, 30 ธันวาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 131 ตอนที่ 88 ก หน้า 17 - 18.

2) ส่วนภูมิภาค ประกอบด้วย สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด 72 จังหวัด ยกเว้น จังหวัด นนทบุรี สมุทรปราการ สมุทรสาคร สมุทรสงคราม และกรุงเทพมหานคร

ภาพที่ 2.1 โครงสร้างของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

3.2.1 กองการเจ้าหน้าที่

มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1) จัดทำแผนงานและดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรบุคคลของสำนักงาน เว้นแต่การฝึกอบรม

2) ดำเนินการเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยและพัฒนาระบบคุณธรรมของสำนักงาน

3) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

3.2.2 สำนักกฎหมาย

มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1) ดำเนินการเกี่ยวกับงานกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง งานนิติกรรมและสัญญา งานเกี่ยวกับความรับผิดชอบแพ่งและอาญา งานคดีปกครอง และงานคดีอื่นที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของสำนักงาน

2) ดำเนินการเกี่ยวกับการเจรจา การระงับข้อพิพาท และการแก้ไขปัญหาที่ดินของกลุ่มองค์กรต่าง ๆ ตามอำนาจหน้าที่และตามที่กระทรวงมอบหมาย

3) ดำเนินการเกี่ยวกับการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ในที่ดินและการคุ้มครองที่ดิน ด้านสาธารณูปโภค ด้านทรัพยากรธรรมชาติ ด้านสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดิน และด้านการใช้ประโยชน์ในที่ดินรายบุคคล

4) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

3.2.3 สำนักจัดการปฏิรูปที่ดิน

มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- 1) ดำเนินการจัดหาที่ดินเพื่อนำมาปฏิรูปที่ดิน
- 2) ศึกษา วิเคราะห์ และติดตามงานจัดที่ดินทั้งที่ดินของรัฐและที่ดินเอกชน รวมทั้งการสอบสวนสิทธิ การเจรจากระจายสิทธิ และการปรับปรุงเกี่ยวกับสิทธิการถือครองที่ดิน
- 3) ศึกษา วิเคราะห์ และติดตามการจัดซื้อที่ดิน การเช่า การเช่าซื้อ และการโอนกรรมสิทธิ์ให้เกษตรกร
- 4) ประกาศเขตปฏิรูปที่ดินและกำหนดเขตที่ดินชุมชนในเขตปฏิรูปที่ดิน
- 5) ศึกษา วิเคราะห์ ติดตาม และกำหนดแนวทางการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ในที่ดินพระราชทาน
- 6) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

3.2.4 สำนักจัดการแผนที่และสารบบที่ดิน

มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- 1) ดำเนินการด้านวิชาการและกำหนดมาตรฐานการทำแผนที่และภาพถ่ายทางอากาศ
- 2) ดำเนินการเกี่ยวกับการสำรวจรังวัด การควบคุม และการตรวจสอบการจัดทำแผนที่ในงานปฏิรูปที่ดิน
- 3) ดำเนินการเกี่ยวกับสารบบและทะเบียนที่ดิน
- 4) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

3.2.5 สำนักบริหารกลาง

มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- 1) ปฏิบัติงานสารบรรณของสำนักงาน
- 2) ดำเนินการเกี่ยวกับงานช่วยอำนวยความสะดวกและงานเลขานุการของสำนักงาน
- 3) ดำเนินการเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ การผลิตสื่อ งานศิลป์ และงานโสตทัศนูปกรณ์ รวมทั้งการเผยแพร่กิจกรรมความรู้ ความก้าวหน้า และผลงานของสำนักงาน
- 4) ดำเนินการเกี่ยวกับการประสานราชการและการตรวจราชการของสำนักงาน
- 5) ดำเนินการเกี่ยวกับงานอาคารสถานที่ ยานพาหนะ และการสื่อสารของสำนักงาน

6) ดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาระบบงานคลัง การเงิน การบัญชี การบริหารงบประมาณ การพัสดุ และการตรวจสอบใบสำคัญของสำนักงาน

7) ดำเนินการอื่นใดที่มีได้กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการใดของสำนักงาน

8) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

3.2.6 สำนักบริหารกองทุน

มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1) ศึกษาและวิเคราะห์เพื่อกำหนดนโยบายและแผนกลยุทธ์ของกองทุน แผนปฏิบัติการ และมาตรการ ตลอดจนระเบียบ กฎเกณฑ์ และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับกองทุน

2) ศึกษาและวิเคราะห์โครงการ รวมทั้งให้บริการด้านสินเชื่อเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร เพื่อพัฒนารายได้ รวมทั้งการติดตามประเมินผล

3) บริหารเงินกองทุน สิทธิประโยชน์ ระบบบัญชี ตรวจสอบและติดตามเงินกองทุน เพื่อสนับสนุนเงินทุนแก่เกษตรกรให้มีประสิทธิภาพ

4) ศึกษา ค้นคว้า และวิจัย เพื่อพัฒนางานกองทุน

5) ปฏิบัติงานร่วมกับ หรือสนับสนุนการปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

3.2.7 สำนักพัฒนาพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน

มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1) ให้บริการด้านวิชาการ หรือวิชาชีพอตามหลักวิชา หรือทฤษฎีทางสถาปัตยกรรม วิศวกรรมโยธา วิศวกรรมเครื่องกล และวิศวกรรมการเกษตร

2) นำผลการศึกษาและการวิเคราะห์งานวิชาการพัฒนารายพื้นที่ไปสู่การปฏิบัติ โดยประสานความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

3.2.8 สำนักพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี

มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1) ส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรของสำนักงาน

2) ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน

3) ดำเนินการด้านวิชาการและแผนการถ่ายทอดเทคโนโลยี ด้านการพัฒนาบุคลากร และเกษตรกรของสำนักงาน

4) พัฒนาองค์ความรู้ด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพแวดล้อมในเขตปฏิรูปที่ดิน

5) ดำเนินการด้านศูนย์เรียนรู้เพื่อการปฏิรูปที่ดิน

6) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

3.2.9 สำนักวิชาการและแผนงาน

มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- 1) ศึกษา วิเคราะห์ จัดทำนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติราชการ และงบประมาณของสำนักงาน ให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการบริหารราชการแผ่นดิน นโยบายและแผนปฏิบัติราชการของกระทรวง
- 2) ติดตามและประเมินผลความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามแผนงานและโครงการของหน่วยงานในสังกัด
- 3) ดำเนินการติดต่อประสานงานกับองค์การหรือหน่วยงานต่างประเทศด้านความช่วยเหลือและความร่วมมือทางวิชาการเกี่ยวกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
- 4) ศึกษา วิเคราะห์ ตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลโครงการพิเศษต่าง ๆ ตามที่รัฐบาลและกระทรวงมอบหมาย
- 5) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และพัฒนายุทธศาสตร์ระบบงานวิจัย จัดทำข้อเสนอโครงการวิจัย รวมทั้งบริหารโครงการวิจัยและส่งเสริมงานวิจัยของสำนักงาน
- 6) ดำเนินงานเกี่ยวกับงานของคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
- 7) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

3.2.10 ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- 1) จัดทำแผนแม่บทและแผนปฏิบัติการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารด้านการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
- 2) จัดระบบการสำรวจ การจัดเก็บ และการใช้ประโยชน์ข้อมูลของหน่วยงานในสังกัด และเป็นศูนย์กลางข้อมูลการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมของประเทศ
- 3) บริหารและพัฒนาระบบสารสนเทศด้านการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
- 4) ดำเนินการเกี่ยวกับระบบข้อมูลที่ดินและแผนที่ด้านการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
- 5) ดำเนินการเกี่ยวกับระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ด้านการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
- 6) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือได้รับมอบหมาย

3.2.11 กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร

ทำหน้าที่หลักในการพัฒนาการบริหารของสำนักงานให้เกิดผลสัมฤทธิ์ มีประสิทธิภาพและคุ้มค่า โดยมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- 1) เสนอแนะให้คำปรึกษาแก่เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการภายในสำนักงาน
- 2) ติดตาม ประเมินผล และจัดทำรายงานเกี่ยวกับการพัฒนาระบบราชการภายในสำนักงาน
- 3) ประสานและดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาระบบราชการร่วมกับหน่วยงานกลางต่าง ๆ และหน่วยงานภายในสำนักงาน
- 4) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

3.2.12 กลุ่มตรวจสอบภายใน

ทำหน้าที่หลักในการตรวจสอบการดำเนินงานภายในสำนักงาน และสนับสนุนการปฏิบัติงานของสำนักงาน โดยมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- 1) ดำเนินการเกี่ยวกับการตรวจสอบด้านการบริหาร การเงิน และการบัญชีของสำนักงาน
- 2) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

3.2.13 สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด

1) ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปตามเป้าหมาย แผนงานและโครงการของคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด และสำนักงานในเขตพื้นที่จังหวัด

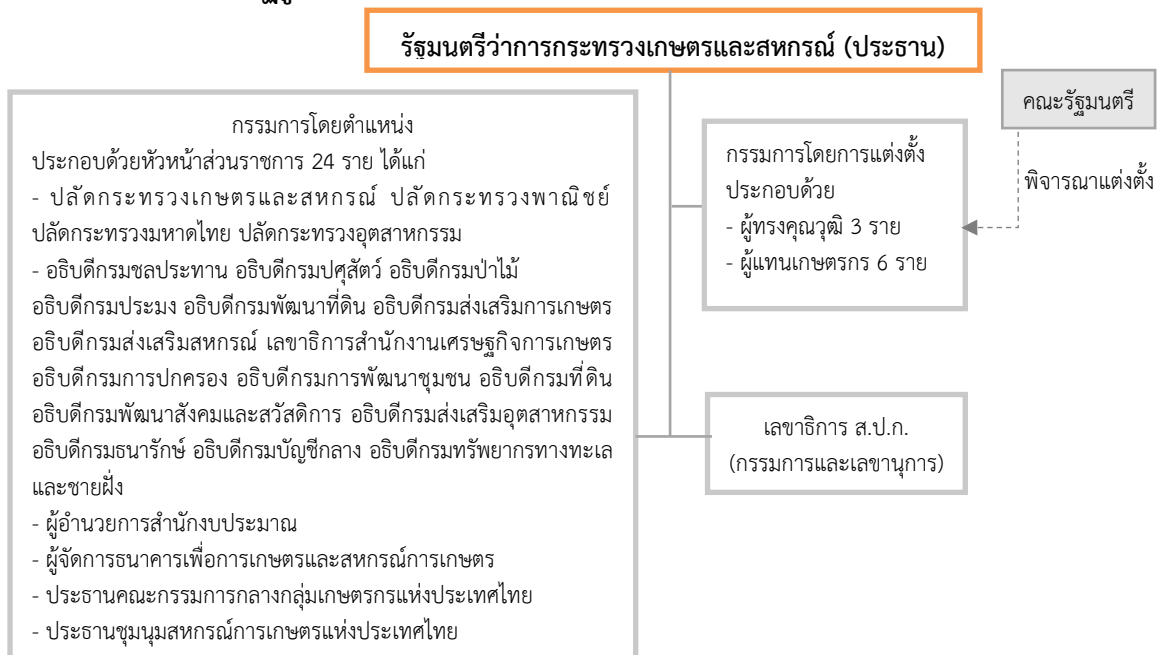
2) ดำเนินการด้านงานรังวัด งานสอบสิทธิ งานข้อมูลสารบบที่ดินและแผนที่ งานกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม งานคุ้มครองที่ดินเพื่อเกษตรกรรม งานเจรจาไกล่เกลี่ย และระงับข้อพิพาท งานคดี งานความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่และงานออกเอกสารสิทธิตามประมวลกฎหมายที่ดิน การพัฒนาพื้นที่ ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน และสถาบันเกษตรกรในเขตพื้นที่จังหวัด

3) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

3.3 คณะกรรมการปฏิรูปที่ดิน

การดำเนินงานของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (คปก.) และในส่วนราชการบริหารส่วนภูมิภาคมีคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด (คปจ.) กำกับดูแลการปฏิบัติงานของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด

3.3.1 คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (คปก.)

ภาพที่ 2.2 โครงสร้างของคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (คปก.)

คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมมีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการกำหนดนโยบาย มาตรการ ข้อบังคับหรือระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานการปฏิรูปที่ดินของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตลอดจนการควบคุมการบริหารงานของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม รวมทั้งอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบดังต่อไปนี้

- 1) จัดหาที่ดินของรัฐเพื่อนำมาใช้ในการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
- 2) พิจารณากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินตามมาตรา 25 การจัดซื้อหรือเวนคืนที่ดินตามมาตรา 29 และการกำหนดเนื้อที่ที่ดินที่จะให้เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรเช่าระยะยาว หรือเช่าซื้อตามมาตรา 30
- 3) พิจารณากำหนดแผนผังและการจัดแบ่งแปลงที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน
- 4) พิจารณาอนุมัติแผนงานและโครงการการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ตลอดจนงบประมาณใช้จ่ายของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเสนอรัฐมนตรี
- 5) พิจารณากำหนดแผนการผลิตและการจำหน่ายผลิตผลเกษตรกรรมในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรายได้ และคุ้มครองผลประโยชน์ของเกษตรกร หรือสถาบันเกษตรกร
- 6) พิจารณากำหนดแผนการส่งเสริม และบำรุงเกษตรกรรมในเขตปฏิรูปที่ดิน รวมถึงการจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ปรับปรุงประสิทธิภาพในการผลิตและคุณภาพผลิตผลเกษตรกรรม ตลอดจนสวัสดิการการสาธารณสุข โภค การศึกษาและการสาธารณสุขของเกษตรกร
- 7) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการคัดเลือกเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ซึ่งจะมีสิทธิได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ตลอดจนแบบสัญญาเช่าและเช่าซื้อที่จะทำกับเกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน
- 8) กำหนดระเบียบการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินและปฏิบัติตามแผนการผลิตและการจำหน่ายผลิตผลเกษตรกรรม
- 9) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินกู้ยืมจาก สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตลอดจนเงื่อนไขของการกู้ยืม
- 10) กำหนดระเบียบเกี่ยวกับการจัดการทรัพย์สินและหนี้สินของเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตลอดจนการควบคุมดูแลกิจการอื่น ๆ ภายในเขตปฏิรูปที่ดิน
- 11) ติดตามการปฏิบัติงานของ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ให้เป็นไปตามแผนงานและโครงการที่ได้รับอนุมัติ ตลอดจนกำหนดมาตรการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ๆ ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน
- 12) กำหนดกิจการและระเบียบการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม หรือสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับวัตถุประสงค์ของการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ส่วนที่ 4

บริบทและสถานการณ์การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

การดำเนินงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมภายใต้แผนปฏิบัติการระยะ 5 ปี (ระยะแรก 3 ปี พ.ศ. 2563 – 2565) ประสบความสำเร็จในระดับหนึ่งทั้งการจัดที่ดิน การพัฒนาเกษตรกร และการดำเนินงานขององค์กร อย่างไรก็ตาม ยังมีประเด็นสำคัญที่ต้องเร่งดำเนินการเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริหารและเกษตรกรรวมทั้งก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์บรรลุเป้าหมายของแผนในระดับต่าง ๆ ซึ่งในช่วงอีก 5 ปีถัดจากนี้ไปคือช่วงปี พ.ศ. 2566 – 2570 งานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมจะเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงสำคัญหลายประการซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวอาจก่อให้เกิดทั้งโอกาสและความเสี่ยงในการดำเนินงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

4.1 สถานการณ์การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

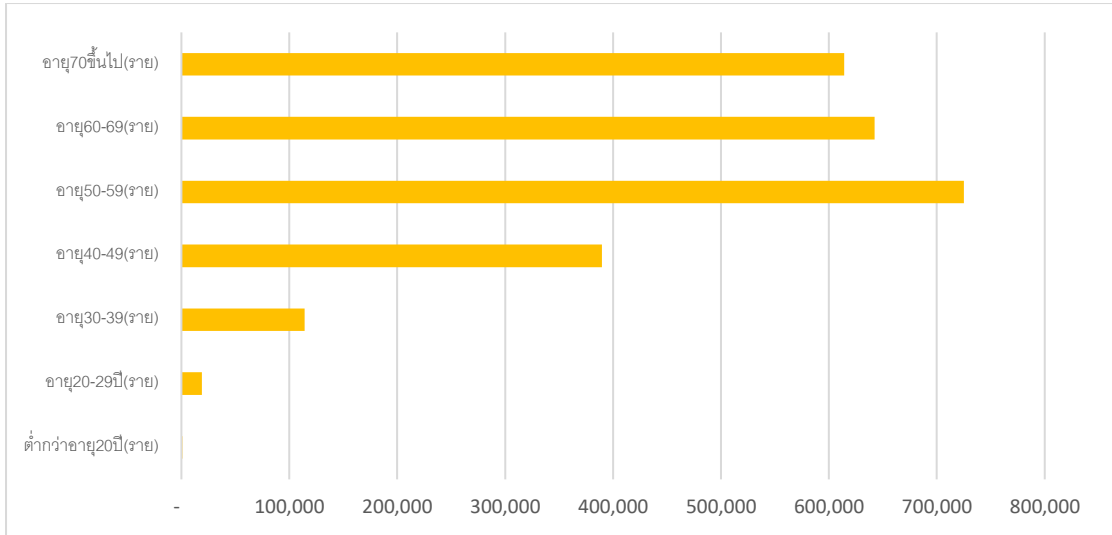
การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมในช่วงที่ผ่านมาพิจารณาใน 3 ประเด็น คือ เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน สถานการณ์การถือครองที่ดิน และสภาพที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน รวมถึงองค์การดำเนินงานคือ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ซึ่งสถานการณ์ของทั้ง 3 ประเด็น มีสาระสำคัญโดยสรุปดังนี้

4.1.1 เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมจัดที่ดินทั้งที่ดินเกษตรกรรมและที่ดินชุมชนให้แก่เกษตรกรประมาณ 2.94 ราย ถ้านับรวมสมาชิกในครัวเรือนที่มีโดยเฉลี่ยครัวเรือนละ 4 รายแล้ว อาจกล่าวได้ว่าในเขตปฏิรูปที่ดินมีประชากรอยู่ประมาณ 11.76 ล้านราย หรือประมาณร้อยละ 17.80 ของประชากรประเทศไทยทั้งหมด 66.05 ล้านราย ถ้าพิจารณาในมิติของอายุของเกษตรกรที่ได้รับการจัดที่ดินและแรงงานเกษตรในครัวเรือนแล้วจะมีประเด็นน่าสนใจ 3 ประการ คือ สังคมผู้สูงอายุ ทายาทเกษตร และรายได้ครัวเรือน

1) สังคมผู้สูงอายุ

เกษตรกรที่ถือครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินมีอายุเฉลี่ย 57 ปี โดยเกษตรกรที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปมีจำนวนสูงถึง 1,256,498 ราย หรือประมาณร้อยละ 50.15 ของเกษตรกรที่ถือครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินทั้งหมด ในขณะที่แรงงานอายุน้อย (อายุไม่เกิน 40 ปี) มีเพียง 134,171 ราย หรือประมาณร้อยละ 5.36 ของเกษตรกรที่ถือครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินทั้งหมดเท่านั้น (ข้อมูล พฤษภาคม 2567) และภายในปี พ.ศ. 2570 เกษตรกรที่ถือครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินจะเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุระดับที่ 3 คือ สังคมผู้สูงอายุอย่างเต็มที่ (Super-aged society) นั่นคือ มีเกษตรกรอายุ 65 ปีขึ้นไปมากกว่าร้อยละ 20 (ข้อมูล ณ สิงหาคม 2564)

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม, 2567

ภาพที่ 4.1 จำนวนเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินในแต่ละช่วงอายุ

2) ทายาทเกษตรกร

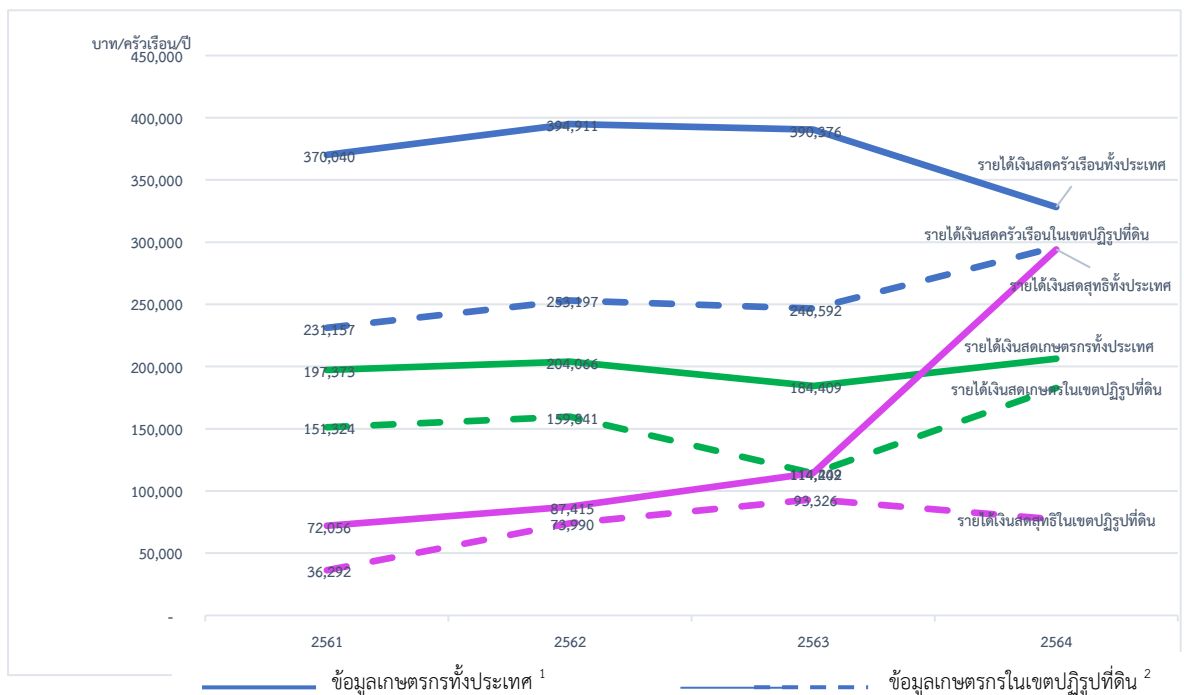
ปัญหาของภาคการเกษตรไทยนอกจากปัญหาผลผลิตตกต่ำ ราคาสินค้าเกษตรผันผวน ภัยธรรมชาติแล้ว ปัญหาสำคัญอีกประการคือการขาดแคลนผู้สืบทอดอาชีพเกษตรกร ซึ่งจากการสำรวจความคิดเห็นของเยาวชนไทยจำนวน 1,105 ตัวอย่าง เกี่ยวกับอาชีพเกษตรกร ดำเนินการโดยศูนย์วิจัยเศรษฐกิจและพยากรณ์ทางการเกษตร (แม่โจ้โพลล์) ในปี พ.ศ. 2561 พบว่า เหตุผลที่เยาวชนไม่เลือกประกอบอาชีพทางการเกษตร อันดับที่ 1 เป็นอาชีพที่เหนื่อย ทรากตรำ ทำงานหนัก (ร้อยละ 38.07) อันดับที่ 2 รายได้น้อย ไม่คุ้มค่า อาชีพอื่นสามารถทำรายได้ได้มากกว่า อาชีพเกษตรกร (ร้อยละ 20.06) และอันดับที่ 3 ไม่มีความรู้และประสบการณ์ (ร้อยละ 13.46)⁴

สถานการณ์ครัวเรือนเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ครัวเรือนเกษตรกรมีแรงงานเกษตรเพียง 2 คนเท่านั้น คือ ตัวเกษตรกรและคู่สมรส ขณะที่ลูกหลานเมื่อเรียนจบส่วนใหญ่ แยกย้ายไปประกอบอาชีพอื่นในเมืองหรือต่างจังหวัดทำให้เกษตรกรขาดทายาทรับช่วงทำการเกษตร ตามกฎหมายปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เนื่องจากบุคคลที่สามารถได้รับมรดกสิทธิเข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินคือทายาทโดยธรรมซึ่งประกอบอาชีพเกษตรกร ซึ่งในปี พ.ศ. 2563 สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมร่วมกับกระทรวงมหาดไทยสำรวจข้อมูลเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินที่ได้รับมอบหนังสืออนุญาตเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน (ส.ป.ก.4 - 01) ใน 72 จังหวัด พบว่ามีเกษตรกรเสียชีวิต 263,968 ราย

⁴ เชียงใหม่นิวส์. 2561. โพลล์ชี้ เยาวชนไทยรุ่นใหม่ กว่าร้อยละ 60 ไม่สนใจอาชีพเกษตรกร เหตุคิดว่าเหนื่อยและไม่คุ้มค่า. สืบค้นจาก <https://www.chiangmainews.co.th/page/archives/816209/>.

3) รายได้ครัวเรือน

เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินมีรายได้ครัวเรือนต่ำกว่ารายได้ภาพรวมประเทศไม่ว่าในด้านรายได้เงินสดครัวเรือน รายได้เงินสดเกษตร หรือรายได้เงินสดสุทธิ โดยในปีการเพาะปลูก 2564/2565 ครัวเรือนเกษตรกรทั้งประเทศมีรายได้เงินสด 420,198 บาทต่อครัวเรือนต่อปี แต่เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินมีรายได้เงินสดครัวเรือนเพียง 296,110.53 บาทต่อครัวเรือนต่อปี ส่วนรายได้เงินสดเกษตร ภาพรวมทั้งประเทศมีค่าเฉลี่ย 206,310 บาทต่อครัวเรือนต่อปี ขณะที่ค่าเฉลี่ยในเขตปฏิรูปที่ดินเท่ากับ 182,808 บาทต่อครัวเรือนต่อปี และรายได้เงินสดสุทธิของครัวเรือนเกษตรกรทั้งประเทศเท่ากับ 114,442 บาทต่อครัวเรือนต่อปี ส่วนครัวเรือนเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินมีรายได้เงินสดสุทธิ 99,307 บาทต่อครัวเรือนต่อปีหรือประมาณ 8,276 บาทต่อครัวเรือนต่อเดือนเท่านั้น

หมายเหตุ 1) รายได้เงินสดครัวเรือน = รายได้เงินสดการเกษตร + รายได้เงินสดนอกการเกษตร

2) รายได้เงินสดสุทธิ = รายได้เงินสดครัวเรือน - รายจ่ายเงินสดครัวเรือน (เกษตรและนอกการเกษตร)

ที่มา: ¹ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2561 – 2565

² สำนักวิชาการและแผนงาน สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม, 2561 – 2565

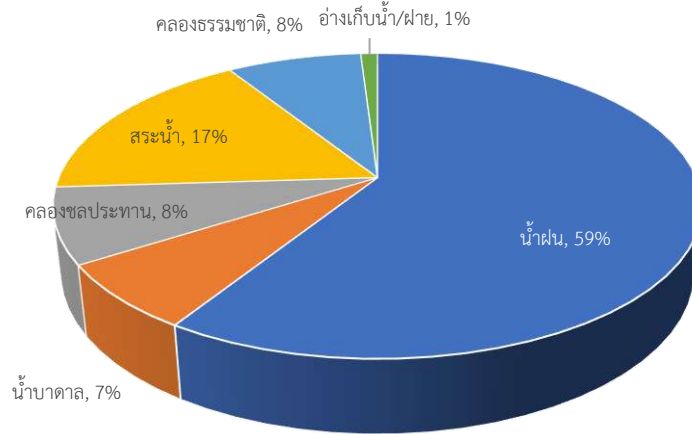
ภาพที่ 4.2 รายได้ครัวเรือนเกษตรกรภาพรวมประเทศและในเขตปฏิรูปที่ดิน

4.1.2 ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน

1) พื้นที่นอกเขตชลประทาน

ปัจจัยสำคัญปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการผลิตทางการเกษตร คือ น้ำ แต่พื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินมีพื้นที่ประมาณ 1.1 ล้านไร่เท่านั้นที่อยู่ในเขตชลประทาน พื้นที่เขตปฏิรูปที่ดินส่วนใหญ่อยู่นอกเขตชลประทานและขาดแคลนแหล่งน้ำทางการเกษตร จากการสอบถามเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินจำนวน 994 ราย เกี่ยวกับแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร พบว่า เกษตรกรประมาณร้อยละ 60 ทำการเกษตร

โดยใช้น้ำฝนเพียงอย่างเดียว ขณะที่เกษตรกรบางส่วนมีแหล่งน้ำสำหรับการเกษตร โดยเกษตรกร ร้อยละ 17 ใช้น้ำจากสระน้ำประจำไร่นา เกษตรกรร้อยละ 8 ใช้น้ำจากคลองชลประทาน และมีเกษตรกรเพียงร้อยละ 1 ที่มีบ่อบาดาลใช้เพื่อทำการเกษตร

ที่มา: สำนักวิชาการและแผนงาน สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม, 2563

ภาพที่ 4.3 แหล่งน้ำเพื่อการเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน

2) การใช้ที่ดิน

ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2518 สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมจัดที่ดินเกษตรกรรมในเขตปฏิรูปที่ดินให้เกษตรกรแล้ว 2,305,490 ราย ซึ่งขนาดการถือครองทางที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเฉลี่ยทั้งประเทศเท่ากับ 15.4 ไร่/ราย (ข้อมูล ณ เดือนพฤษภาคม 2567) ซึ่งมีขนาดเล็กกว่าเนื้อที่การถือครองทางการเกษตรเฉลี่ยของประเทศไทยซึ่งมีขนาดประมาณ 16.4 ไร่/ราย (ข้อมูลจากการสำรวจการเปลี่ยนแปลงทางการเกษตรปี พ.ศ. 2566 สำนักงานสถิติแห่งชาติ)

ตารางที่ 4.1 ผลการจัดที่ดินเกษตรกรรมและเนื้อที่การถือครองทางการเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดินปี พ.ศ. 2567

ภาค	ผลการจัดที่ดินเพื่อเกษตรกรรม		เนื้อที่การถือครองเฉลี่ย ไร่/ราย
	ราย	ไร่	
รวมทั้งประเทศ	2,305,490	35,532,810	15.4
ภาคเหนือ	561,341	8,089,289	14.4
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	1,211,730	18,215,036	15.0
ภาคกลาง	267,235	5,379,358	20.1
ภาคใต้	265,184	3,849,127	14.5

หมายเหตุ: ข้อมูล ณ วันที่ 6 พฤษภาคม 2567

ที่มา: ศูนย์สารสนเทศเทคโนโลยีและการสื่อสาร สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม, 2567

นอกจากจัดที่ดินทำกินหรือที่ดินเกษตรกรรมให้เกษตรกรแล้ว สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมยังจัดที่ดินประเภทอื่น ได้แก่ ที่ดินชุมชน ที่ดินเพื่อกิจการสาธารณูปโภคและกิจการอื่น ๆ ที่ดินเพื่อประกอบกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดิน และที่ดิน

เพื่อกิจการพลังงาน การแสวงประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ และประโยชน์สาธารณะของประเทศ ให้แก่เกษตรกร หน่วยงาน หรือบุคคลทั่วไปอีกด้วย

3) ภัยธรรมชาติ

พื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินหลายพื้นที่เป็นพื้นที่ประสบปัญหาน้ำท่วมซ้ำซากหรือภัยแล้ง ข้อมูลระหว่างปี พ.ศ. 2560 – 2562 พบว่ามีพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินใน 14 จังหวัด 54 อำเภอ เนื้อที่ 63,925 ไร่ ประสบปัญหาน้ำท่วมซ้ำซาก ในส่วนของภัยแล้ง ในปี พ.ศ. 2562 มีพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินเสี่ยงต่อประสบปัญหาภัยแล้งขั้นวิกฤตจำนวน 2,563,792 ไร่ ใน 56 จังหวัด และในปี พ.ศ. 2563 – 2564 มีพื้นที่เสี่ยงต่อปัญหาภัยแล้ง 18 จังหวัด เนื้อที่ประมาณ 3,405,565 ไร่

4.1.3 สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร

1) บุคลากร

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรมีบุคลากรที่เป็นข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้างประจำ ที่ปฏิบัติงานในสำนัก/กอง/ ศูนย์ และสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด 72 จังหวัด รวมทั้งหมด 1,793 ราย จากกรอบอัตรากำลังทั้งหมด 2,567 อัตรา เป็นตำแหน่งว่าง 774 อัตรา (ข้อมูล ณ วันที่ 1 พฤศจิกายน 2567) ซึ่งในช่วง พ.ศ. 2566 – 2570 จะมีข้าราชการเกษียณอายุจำนวน 239 ราย เหลือปีละประมาณ 48 ราย และในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 จะมีผู้เกษียณอายุจำนวน 50 ราย และส่วนใหญ่เป็นสายงานหลักซึ่งมีความจำเป็นต่อการขับเคลื่อนภารกิจการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร เช่น ตำแหน่งนักวิชาการปฏิรูปที่ดิน นิติกร นักวิชาการเงินและบัญชี นายช่างสำรวจ เป็นต้น

2) กฎหมาย

พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรมีผลบังคับใช้เมื่อปี พ.ศ. 2518 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยให้เกษตรกรมีที่ดินทำกินและให้การใช้ที่ดินเกิดประโยชน์มากที่สุด พร้อมทั้งจัดระบบการผลิตและจำหน่ายผลิตผลเกษตรกร และมีการปรับปรุงล่าสุดเมื่อปี พ.ศ. 2532 ซึ่งนับเป็นเวลากว่า 30 ปีแล้ว ซึ่งมีบางประเด็นที่ไม่ชัดเจน ยังไม่มีระเบียบมารองรับ รวมทั้งข้อกฎหมายไม่สอดคล้องกับแนวนโยบายของรัฐ สภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป และกลายเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรส่งผลให้องค์การและเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินเสียผลประโยชน์อันพึงได้รับ

3) งบประมาณ

ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 เป็นต้นมา งบประมาณของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรมาจาก 2 แหล่ง คือ งบประมาณแผ่นดิน และกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร เนื่องจากรัฐบาลมีนโยบายให้หน่วยงานของรัฐพิจารณำเงินนอกงบประมาณที่หน่วยงานมีอยู่ มาสมทบตามความเหมาะสม ซึ่งในช่วง 2 ปีที่ผ่านมา สัดส่วนของการนำเงินนอกงบประมาณมาสมทบเพิ่มขึ้น ขณะที่งบประมาณแผ่นดินมีสัดส่วนลดลง ดังนั้นกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรจึงมีบทบาทสำคัญในฐานะแหล่งงบประมาณสำหรับการดำเนินงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรในระยะต่อไป

4) ฐานข้อมูลการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ระบบฐานข้อมูลสารสนเทศของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมได้รับการพัฒนาเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ในแต่ละสำนัก/กอง จึงทำให้ข้อมูลมีลักษณะเป็นเอกเทศไม่สามารถเชื่อมต่อกันได้เนื่องจากระบบที่ต่างกัน หรือกรณีที่สามารถเชื่อมได้แต่มีข้อจำกัดในการไหลหรือการแสดงผล นอกจากนี้การที่ข้อมูลอยู่อย่างกระจัดกระจายในแต่ละส่วนงานทำให้ข้อมูลการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมขาดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ไม่มีการรวมข้อมูลในประเด็นเดียวกันจากส่วนงานต่าง ๆ เข้าด้วยกันทำให้ไม่สามารถมองเห็นถึงภาพรวมการดำเนินงานขององค์การได้ ประการสำคัญการประมวลผลในบางข้อมูลเป็นแบบช่วง ๆ เช่น ทุก 15 วัน หรือ 30 วัน ทำให้ข้อมูลไม่เป็นปัจจุบันไม่สามารถนำมาใช้วิเคราะห์ได้ ณ เวลานั้น (Real Time) เพื่อการตัดสินใจแบบทันท่วงที ทั้งนี้ ส.ป.ก. อยู่ระหว่างการจัดทำระบบรายงานผลข้อมูล (Alro Tracking) เพื่อเชื่อมโยงรายงานแผนงาน ผลงานและการใช้จ่ายงบประมาณของโครงการที่ได้รับงบประมาณ จากเงินงบประมาณตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่าย และเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมที่นำมาสมทบรายจ่ายงบประมาณ

4.2 แนวโน้มสำคัญที่มีผลต่องานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

4.2.1 สังคมสูงอายุ

เมื่อพิจารณาถึงอายุของแรงงานภาคการเกษตร พบว่าสัดส่วนของแรงงานเกษตรสูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไปมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2540 มีแรงงานเกษตรอายุ 60 ปีขึ้นไปเพียงร้อยละ 8% เพิ่มขึ้นร้อยละ 11 ในปี 2550 และเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วเป็นร้อยละ 18 ในปี 2557 ซึ่งสวนทางกับสัดส่วนของแรงงานอายุน้อย (15 – 39 ปี) ที่ลดลงอย่างมากจากร้อยละ 32 เป็นร้อยละ 21 และร้อยละ 15 ในช่วงเวลาเดียวกัน⁵

จำนวนแรงงานเกษตรสูงวัยในครัวเรือนเกษตรมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นขณะที่ครัวเรือนเกษตรที่มีแรงงานอายุน้อยมีสัดส่วนลดลงอย่างมากสะท้อนถึงแนวโน้มการขาดแคลนแรงงานเกษตรในอนาคต การเข้าสู่สังคมสูงวัยของภาคการเกษตรมีความสัมพันธ์กับผลิตภาพการผลิตทางการเกษตร โดยเกษตรกรสูงวัยมีผลิตภาพและรายได้ต่ำเนื่องจากเกษตรกรสูงวัยมีความสามารถในการตัดสินใจทำการเกษตร การปรับตัว รวมทั้งการเรียนรู้และการใช้เทคโนโลยีใหม่ต่ำกว่าเกษตรกรอายุน้อย ทำให้การเพิ่มผลิตภาพเป็นไปได้ช้า นอกจากนี้เกษตรกรสูงวัยมีแนวโน้มทำการเกษตรในที่ดินที่มีขนาดเล็กลงหรือให้บุคคลอื่นทำเกษตรแทนตนเองซึ่งจะส่งผลกระทบต่อขยายการผลิตทางการเกษตรและรายได้ของครัวเรือน⁶ อย่างไรก็ตาม เกษตรกรสูงวัยมีประสบการณ์และองค์ความรู้ทั้งในด้านการใช้ชีวิตและการทำการเกษตร ดังนั้นเกษตรกรสูงวัยจึงมีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอดภูมิปัญญาความรู้แก่เกษตรกรรุ่นใหม่หรือคนอื่น ๆ ในสังคม

⁵ สราวุธ โพธิ์พงษ์. 2558. แรงงานภาคการเกษตรแก่ลง. สืบค้นจาก <https://tdri.or.th/2015/09/agricultural-labour/>.

⁶ สถาบันวิจัยเศรษฐกิจ ป๋วย อึ๊งภากรณ์. 2362. สถานการณ์สูงวัยกับผลิตภาพและการทำการเกษตรของครัวเรือนเกษตรไทย. สืบค้นจาก <https://www.pier.or.th/abridged/2019/13/#เข้าใจความรุนแรงและผลกระทบของการเข้าสู่สังคมสูงวัยในภาคการเกษตรไทย> - ทำไม่ควรรักษาเล็กไปในระดับครัวเรือน.

ในสังคมภาพรวม โครงสร้างสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปสัดส่วนประชากรสูงอายุเพิ่มขึ้นส่งผลต่อเนื่องต่อการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างระบบเศรษฐกิจทั้งการผลิตและการบริโภค การตื่นตัวด้านสุขภาพได้รับความสนใจเพิ่มขึ้นโดยเฉพาะอาหารเพื่อสุขภาพ เช่น พืชผักปลอดสารพิษหรือผักอินทรีย์ พืชสมุนไพร ซึ่งตลาดของอาหารเพื่อสุขภาพมีแนวโน้มเติบโตขึ้นเรื่อย ๆ จึงเป็นทางเลือกหนึ่งของเกษตรกรในการปรับเปลี่ยนการผลิตมาเป็นเกษตรปลอดภัยหรือเกษตรอินทรีย์ หรือพืชอาหารที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพ

4.2.2 ความเป็นเมือง

การขยายตัวของเมืองเกิดขึ้นจากการเพิ่มขึ้นของประชากรและความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจทำให้มีความต้องการพื้นที่เพื่อบริการประกอบกิจกรรมหรือสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ มากขึ้น เช่น ระบบสาธารณสุข - สาธารณูปการ โครงข่ายคมนาคม เป็นต้น ซึ่งการขยายตัวของเมืองส่งผลกระทบต่อพื้นที่การเกษตรทั้งในด้านการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินและสภาพแวดล้อมในการทำการเกษตร

การพัฒนาพื้นที่เมืองขยายตัวมาตามแนวถนน การตัดถนนทำให้ราคาที่ดินสูงขึ้นเป็นแรงจูงใจให้เกษตรกรขายที่ดินและการใช้ที่ดินกลายเป็นแหล่งเกษตรกรรมเป็นแหล่งที่อยู่อาศัย พาณิชยกรรม หรือโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งความเป็นเมืองขยายตัวเข้าสู่พื้นที่เกษตรกรรมอย่างต่อเนื่อง ปัญหาที่เกิดขึ้นตามมาคือ มลพิษทางน้ำอันเกิดจากการทิ้งน้ำเสียจากบ้านเรือนหรือโรงงานสูบน้ำาลคลองซึ่งเป็นแหล่งน้ำหลักในการทำการเกษตร รวมทั้งระบบการป้องกันน้ำท่วมให้กับพื้นที่เมืองทำให้เกิดปัญหาน้ำท่วมพื้นที่เกษตรกรรมเกิดความเสียหายต่อผลผลิตทางการเกษตร ปัญหาต่าง ๆ ดังกล่าวเป็นปัจจัยสนับสนุนให้เกษตรกรตัดสินใจเลิกทำการเกษตรได้ง่ายขึ้น⁷

4.2.3 ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี

ในยุค 4.0 เทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญในการใช้ชีวิตและการประกอบอาชีพเป็นอย่างมาก ซึ่งเทคโนโลยีช่วยให้การทำงานรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ภาคการเกษตรของไทยมีการใช้เทคโนโลยีการเกษตร เช่น เทคโนโลยีเมล็ดพันธุ์ ปุ๋ย สารกำจัดศัตรูพืช เครื่องจักรกล โรงเรือน เพื่อจัดการฟาร์ม ยกระดับประสิทธิภาพการผลิตทำให้ผลผลิตทางการเกษตรเพิ่มขึ้น การใช้ปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ย น้ำ และแรงงานมีคุณภาพช่วยลดต้นทุนในการผลิต ปัจจุบันนอกจากเทคโนโลยีการเกษตรแล้ว เทคโนโลยีสารสนเทศมีบทบาทมากขึ้นในภาคการเกษตรโดยใช้เป็นสื่อเผยแพร่ความรู้ข้อมูลด้านการเกษตรและการตลาดรวมทั้งใช้เป็นช่องทางการตลาดด้วยระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

เทคโนโลยียังเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้บริโภค เกิดนวัตกรรมใหม่ ๆ หรือรูปแบบธุรกิจใหม่ ๆ ที่ใช้อินเทอร์เน็ตเป็นพื้นฐาน และเป็นช่องทางการทำตลาดใหม่ภายใต้วิถีชีวิตในยุคดิจิทัลทำให้เกิดการตลาดในรูปแบบใหม่ เช่น ธุรกิจขายสินค้าออนไลน์ เป็นต้น

⁷ ธนาศรี สัมพันธ์รักษ์. 2546. ผลกระทบจากการพัฒนาและการขยายตัวของเมืองที่มีต่อพื้นที่เกษตรกรรมชานเมือง: กรณีศึกษาชุมชนเกษตรบางรักน้อย จังหวัดนนทบุรี. สืบค้นจาก https://kukr2.lib.ku.ac.th/kukr_es/BKN_ARCH/search_detail/download_digital_file/8729/99080

ในส่วนขององค์กร เทคโนโลยีเข้ามามีส่วนในการทำงานในหลาย ๆ ขั้นตอน ทำให้รูปแบบการทำงานเปลี่ยนไปเป็นดิจิทัลมากขึ้น ข้อมูลสามารถเชื่อมโยงกันได้ทุกที่ทุกเวลาทำให้สามารถทำงานได้ในทุกสถานที่และเกิดประสิทธิผลมากขึ้นกว่าที่ผ่านมา

4.2.4 การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศก่อให้เกิดความแปรปรวนของสภาวะอากาศทั้งอุณหภูมิ ความชื้น และปริมาณน้ำฝน ในช่วง 3 ทศวรรษที่ผ่านมา ปริมาณน้ำฝนในประเทศไทยลดลงมากทำให้เกิดภัยแล้งทวีความรุนแรงมากขึ้น โดยช่วงปี พ.ศ. 2524 - 2533 เกิดภัยแล้งเพียง 2 ครั้ง ช่วงปี พ.ศ. 2534 - 2543 เกิดขึ้น 4 ครั้ง และช่วงปี พ.ศ. 2544 - 2553 เกิดภัยแล้งถึง 7 ครั้ง หรือเกิดปีเว้นปี⁸ ขณะที่อุณหภูมิมีแนวโน้มสูงขึ้น ช่วงปี พ.ศ. 2524 - 2533 อุณหภูมิสูงขึ้น 0.31 องศาเซลเซียสต่อทศวรรษ ช่วงปี พ.ศ. 2534 - 2543 อุณหภูมิสูงขึ้น 0.14 องศาเซลเซียสต่อทศวรรษ และช่วงปี พ.ศ. 2544 - 2553 อุณหภูมิสูงขึ้น 0.18 องศาเซลเซียสต่อทศวรรษ⁹

ภาคการเกษตรมีความเสี่ยงได้รับความเสียหายจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศมากกว่าภาคการผลิตอื่น เนื่องจากการผลิตทางการเกษตรขึ้นอยู่กับสภาพดินฟ้าอากาศเป็นสำคัญ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่รุนแรงก่อให้เกิดความเสียหายต่อการผลิตพืช ปศุสัตว์ และประมง รวมถึงระบบนิเวศเกษตร นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศยังส่งผลให้แมลงพาหะโรคในปศุสัตว์และแมลงศัตรูพืช รวมทั้งโรคพืชและสัตว์แพร่กระจายได้บ่อยและเป็นวงกว้างมากขึ้น ซึ่งสถานการณ์ดังกล่าวเป็นปัญหาสำคัญของห่วงโซ่อาหารของมนุษย์

4.2.5 เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals ; SDGs)

การพัฒนาที่ยั่งยืนคือการพัฒนาที่สมดุลใน 3 เสาหลักคือ สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) มีทั้งหมด 17 เป้าหมาย 169 เป้าหมายย่อย โดยเป้าหมายทั้ง 17 ข้อแบ่งออกเป็น 5 มิติ ประกอบด้วย คน (People) เศรษฐกิจ (Prosperity) สิ่งแวดล้อม (Planet) สันติภาพและสถาบัน (Peace) และหุ้นส่วนการพัฒนา (Partnership)

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ที่สอดคล้องกับการดำเนินงานของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ประกอบด้วยมิติด้านคน ซึ่งเน้นการขจัดปัญหาความยากจน ความหิวโหย และลดความเหลื่อมล้ำในสังคม และมีมิติด้านสิ่งแวดล้อม ให้ความสำคัญกับการปกป้อง ดูแล รักษา ทรัพยากรธรรมชาติ ตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

4.3 ความต้องการของผู้รับบริการ

ความต้องการและข้อคิดเห็นของผู้รับบริการเป็นข้อมูลสำคัญในการวางแผนยุทธศาสตร์ขององค์กรเพื่อสร้าง พัฒนา หรือปรับปรุงการให้บริการ ออกแบบกระบวนการและนำเสนอ การบริการที่เหมาะสม ซึ่งผู้รับบริการในครั้งนี้อยู่ประกอบด้วย เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร และองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น

⁸ จิรัฐ เจนพิงพร, พชรพร สิริพัฒน์ไพบูลย์ และรุจา อติศรกาญจน์. ประเด็นชวนคิด: 6 Mega trends กับเศรษฐกิจไทย. สืบค้นจาก <https://www.bot.or.th/Thai/MonetaryPolicy/EconomicConditions/AAA/5MegaTrends.pdf>.

⁹ กรมอุตุนิยมวิทยา. 2563. ความผันแปรและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ. สืบค้นจาก <http://climate.tmd.go.th/content/file/2104>

4.3.1 เกษตรกรและกลุ่มเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน

มีความต้องการใน 4 ประเด็น คือ

1) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

(1) การพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรโดยการเพิ่มทั้งปริมาณแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร การปรับปรุงแหล่งน้ำเดิม และพัฒนาระบบกระจายน้ำ

(2) การสร้างและปรับปรุงถนนในเขตปฏิรูปที่ดิน เพื่อความสะดวกในการเดินทาง และการขนส่งผลผลิตจากแปลงไปจำหน่าย

(3) การสนับสนุนไฟฟ้าเพื่อการเกษตรในแปลงเกษตรกรรม เพื่อให้เกษตรกรสามารถ ประกอบอาชีพทางการเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2) การให้บริการ

ควรปรับรูปแบบการให้บริการเป็น One Stop Service สามารถดำเนินการเบ็ดเสร็จ ในสถานที่เดียว ปรับปรุงพื้นที่ให้บริการให้กว้างขวางกว่าเดิม ปรับปรุงการให้บริการของเจ้าหน้าที่ และเพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่ให้เพียงพอต่อผู้มารับบริการ รวมทั้งควรปรับปรุงระยะเวลาในการ ดำเนินงานให้รวดเร็วโดยเฉพาะการบริการในส่วนของการโอนสิทธิ/มรดกสิทธิ

3) การพัฒนาส่งเสริมอาชีพให้เกษตรกรและกลุ่มเกษตรกร

การพัฒนาส่งเสริมอาชีพแบ่งออกเป็น 2 ประเด็น คือ หลักสูตรการอบรม และการสนับสนุน เงินทุน

(1) หลักสูตรการอบรม ควรกำหนดให้ตรงกับความต้องการของเกษตรกรในแต่ละพื้นที่ และสามารถนำไปปฏิบัติต่อยอดได้จริง รวมทั้งจัดอบรมให้เกษตรกรและกลุ่มเกษตรกรในเขตปฏิรูป ที่ดินอย่างทั่วถึงและต่อเนื่องเพื่อให้เกษตรกรและกลุ่มเกษตรกรเข้าถึงความรู้ เทคโนโลยีนวัตกรรม และปัจจัยการผลิตอย่างเท่าเทียม

(2) การสนับสนุนเงินทุน ควรประชาสัมพันธ์การบริการสินเชื่อของกองทุนการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรมให้เกษตรกรและกลุ่มเกษตรกรทราบเพื่อเปิดโอกาสให้เกษตรกรและกลุ่มเกษตรกร เข้าถึงแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำได้ง่ายขึ้น

4) การปรับปรุงกฎหมายและระเบียบต่าง ๆ

ควรปรับเปลี่ยนหนังสืออนุญาตเข้าประโยชน์ในที่ดิน (ส.ป.ก. 4 - 01) เป็นโฉนดเพื่อให้ สามารถซื้อขายที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินได้ รวมทั้งปรับปรุงคำนิยามของคำว่า “เกษตรกร” ให้รองรับ ทายาทเกษตรกรที่ไม่ได้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมซึ่งตามกฎหมายปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ฉบับปัจจุบันทายาทเกษตรกรกลุ่มนี้ไม่สามารถรับโอนสิทธิ มรดกสิทธิได้ การยกระดับการเข้าถึง สิทธิจากการปรับปรุงหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์เป็นโฉนดเพื่อการเกษตร รวมทั้ง การอนุญาตกิจการเกี่ยวเนื่องและสนับสนุนการปฏิรูปที่ดิน

4.3.2 องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมควรดูแลสิ่งก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ อย่างน้อย 4 - 5 ปี และปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานนั้น ๆ ให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานก่อนถ่ายโอน ให้องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น เนื่องจากในช่วงแรกสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมสามารถ จัดหางบประมาณซ่อมบำรุงได้ ในขณะที่องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นไม่มีงบประมาณในการซ่อมบำรุง

4.4 นโยบายของผู้บริหารสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

นโยบายขับเคลื่อนการพัฒนา 5 ด้าน ประกอบด้วย

1) ด้านการบริหารจัดการที่ดิน

งานจัดที่ดินของรัฐต้องดำเนินการให้เสร็จสิ้นภายในปีงบประมาณ พ.ศ. 2570 ขณะเดียวกันต้องเร่งรัดการแก้ปัญหาแนวเขตที่ดินทับซ้อนกับหน่วยงานอื่นและปรับปรุงเขตดำเนินการที่ประกาศเขตทั้งอำเภอ รวมทั้งดำเนินการประกาศเขตปฏิรูปที่ดินในพื้นที่รับมอบจากกรมป่าไม้ให้แล้วเสร็จ นอกจากนี้ให้ตรวจสอบการถือครองที่ดินที่มีขอบด้วยกฎหมาย พื้นที่หมดสัมปทาน การบุกรุกพื้นที่ หรือการทำประโยชน์ในที่ดินโดยไม่ได้รับอนุญาตอย่างเคร่งครัดเพื่อนำที่ดินมาจัดให้กับผู้ขึ้นทะเบียนไร่นาทำกิน ประเด็นสำคัญต้องกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานในการจัดที่ดินเพื่อกิจการเกี่ยวเนื่องกับเศรษฐกิจและสังคม กิจการสนับสนุนอื่น ๆ และกิจการด้านการใช้ทรัพยากรธรรมชาติให้ชัดเจนเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปในทิศทางเดียวกันในการพิจารณาอนุญาต โดยการจำแนกพื้นที่ตามศักยภาพและลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดิน ส.ป.ก. จะพิจารณาแนวทางการแก้ไขกฎหมายปฏิรูปที่ดิน รวมถึงศึกษาด้านแบบการปฏิรูปที่ดินจากต่างประเทศ เพื่อให้สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับการพัฒนาระบบการจัดการที่ดินในอนาคต สำหรับการบริหารจัดการที่ดินเอกชน เร่งรัดการจัดหาที่ดิน การจัดเกษตรกรเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน และการจัดการฐานข้อมูลที่ดินเอกชนให้ครบถ้วน

การเพิ่มมูลค่าให้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินผ่านนโยบายการเปลี่ยนหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดิน (ส.ป.ก. 4-01) เป็นโฉนดเพื่อการเกษตร โดยกำหนดแผนงานและการบูรณาการร่วมกันระหว่างสำนักต่าง ๆ ภายใต้เป้าหมายเดียวกันเพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่เกษตรกร พร้อมกับการปรับปรุงระเบียบที่สอดคล้องกับการเพิ่มมูลค่าโฉนดเพื่อการเกษตร อาทิ การเพิ่มวงเงินกู้กับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร โฉนดต้นไม้ และเป็นหลักทรัพย์ค้ำประกันผู้ต้องหา โดยตั้งเป้าหมายในปี 2568 มีแผนยื่นคำขอออกโฉนดจำนวน 1,066,000 แปลงและดำเนินการเปลี่ยน ส.ป.ก. เป็นโฉนดเพื่อการเกษตรให้แล้วเสร็จภายใน 2 ปี เพื่อให้เกษตรกรมีสิทธิในที่ดินทำกินที่มั่นคงและยั่งยืน

2) การพัฒนาศักยภาพพื้นที่

จัดลำดับความสำคัญของพื้นที่และงานโครงสร้างพื้นฐานเพื่อกำหนดแผนงานพัฒนาและการก่อสร้างได้อย่างเหมาะสมกับบริบทสภาพพื้นที่ เวลา และความต้องการของประชาชน โดยขยายความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นที่ทำบันทึกความร่วมมือ (MOU) 16 หน่วยงาน เพื่อการขับเคลื่อนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่เขตปฏิรูปที่ดิน เช่น กรมชลประทาน กรมพัฒนาที่ดิน กรมทรัพยากรน้ำ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เป็นต้น จากการพัฒนาพื้นที่ในพื้นที่ยึดคืนตามคำสั่ง คสช. ที่ 36/2559 และพื้นที่โครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาล รวมทั้งกำหนดแนวทางแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และสนับสนุนทางเทคนิควิชาการเพื่อยกระดับโครงสร้างพื้นฐานให้เกษตรกรที่ได้รับการจัดสรรที่ดินทำกิน นอกจากนี้ยังมุ่งสร้างระบบสาธารณูปโภคเพื่อให้เกษตรกรได้ใช้ประโยชน์ร่วมกันอย่างสูงสุด

3) การพัฒนาเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน

การพัฒนาเกษตรกรต้องดำเนินการอย่างทั่วถึงทุกพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดิน มุ่งผลสัมฤทธิ์เกิดประโยชน์ต่อเกษตรกรอย่างแท้จริง สามารถยกระดับรายได้ คุณภาพชีวิตเกษตรกรให้ดีขึ้นสู่ความผาสุก ควบคู่กับการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของเกษตรกร ซึ่งเป็นผู้ได้รับการจัดที่ดินทำกิน ให้รับรู้ถึงคุณค่าที่ได้รับและเกิดการรักษาหวงแหนที่ดินร่วมกัน เพื่อการพัฒนาเกษตรกรไปสู่การเป็น ผู้นำเกษตรกรและอาสาสมัคร ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการประสานงานและเชื่อมโยงเจ้าหน้าที่ให้สามารถเข้าถึงเกษตรกรในชุมชนได้ และบูรณาการการดำเนินงานร่วมกับเครือข่ายเกษตรกรและองค์กรเอกชนทั้งด้านการผลิตและการตลาด เช่น ปรากฏเกษตร NGOs บริษัทเครื่องจักรกลทางการเกษตร ห้างโมเดิร์นเทรด เป็นต้น

การสร้างคุณค่าและประโยชน์จากไม้ยืนต้นและไม้มีค่าในที่ดิน ทั้งในเชิงการใช้ประโยชน์สร้างรายได้ ควบคู่ไปกับการอนุรักษ์ภายใต้**นโยบายโฉนดต้นไม้** โดยบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านเทคโนโลยีการจัดการทรัพยากรต้นไม้ เพื่อให้สามารถแปลงไม้ยืนต้นในที่ดินเป็นสินทรัพย์ที่ใช้เป็นหลักค้ำประกันและยกระดับมูลค่าที่ดินได้ ควบคู่กับการสร้างเครือข่ายเพื่อขยายโอกาสการเข้าถึงแหล่งเงินทุนให้แก่เกษตรกร

มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ รวมถึงผลักดันให้ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเสริมนอกภาคการเกษตร (ศูนย์ศิลปาชีพบางไทร) เป็นแหล่งเรียนรู้และพัฒนาทักษะสำคัญ โดยการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย อาทิ งานแสดงสินค้าและการฝึกอบรม ซึ่งเป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากชุมชนในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสร้างโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาทักษะอาชีพ สร้างรายได้ และเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนอย่างยั่งยืน

4) เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

เพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมโดยทบทวนระเบียบ ข้อปฏิบัติ และการปฏิบัติงานเพื่อให้การดำเนินงานมีความคล่องตัวมากขึ้นทั้งด้านการให้สินเชื่อ การจัดหารายได้ การประเมินมูลค่าที่ดิน และการสนับสนุนการดำเนินงานปฏิรูปที่ดิน รวมทั้งศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลหนี้ค้างชำระเพื่อแก้ไขปัญหาหรือการปรับโครงสร้างหนี้เกษตรกรให้สอดคล้องกับรายได้จริงเพื่อแก้ไขปัญหาหนี้สินครัวเรือนให้เกษตรกรมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

5) การพัฒนาองค์กร

การพัฒนาองค์กรให้พิจารณาแนวทางการพัฒนาภายใต้ร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 ที่ให้ความสำคัญ 5 ด้าน ประกอบด้วย การปรับโครงสร้างภาคการผลิตและการบริการสู่เศรษฐกิจฐานนวัตกรรม การพัฒนาคนสำหรับโลกยุคใหม่ การมุ่งสู่สังคมแห่งโอกาสและความเป็นธรรม การเปลี่ยนผ่านไปสู่ความยั่งยืน และการสร้างความสามารถในการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลง โดยมีแนวนโยบายดังนี้

(1) องค์กร

พัฒนาสู่องค์กรสมัยใหม่และองค์กรดิจิทัล (Digital Organization) ขับเคลื่อนและบริหารจัดการองค์กรด้วยระบบสารสนเทศ (Management Information System : MIS) พัฒนาระบบฐานข้อมูลการจัดที่ดินและสารบบที่ดิน ข้อมูลการพัฒนาเกษตรกรและโครงสร้างพื้นฐาน

ให้เป็นปัจจุบันและทันสมัย เพื่อให้ผู้บริหารสามารถวางแผนและตัดสินใจดำเนินการบนฐานข้อมูล ที่ถูกต้องและแม่นยำ รวมทั้งยกระดับการให้บริการขององค์การทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคให้เป็น ศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จ และสร้างวัฒนธรรมองค์การในการเป็นหน่วยงานโปร่งใส ตรวจสอบได้ เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการเข้าถึงและรับรู้ข้อมูลของ เจ้าหน้าที่ เกษตรกร และบุคคลภายนอก มีความโปร่งใสและลดความขัดแย้งระหว่างหน่วยงาน และประชาชนในทุกกระบวนการ รวมทั้งเร่งรัด การปรับปรุงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมให้ทันสมัยสอดคล้องกับ บริบททางเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงเพื่อให้การดำเนินงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมสามารถ ดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยึดการปฏิบัติงานภายใต้หลักธรรมาภิบาล เพื่อให้ ส.ป.ก. เป็น “องค์การแห่งความน่าเชื่อถือ” รวมทั้งการให้ความสำคัญกับงานวิจัยและพัฒนา สร้างนวัตกรรมเพื่อ พัฒนาการปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองต่อภารกิจของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

(2) บุคลากร

บุคลากรต้องได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องเพื่อให้มีความรู้และทักษะ ที่เหมาะสมกับภาระงานที่รับมอบหมาย และการให้บริการเกษตรกรอย่างมีคุณภาพ คำนึงถึงสิทธิที่ดิน ของรัฐร่วมกันโดยแลกเปลี่ยนพัฒนาความรู้ด้านข้อกฎหมาย ระเบียบ และคำสั่ง และข้อมูลปัญหา อุปสรรคเพื่อให้สามารถใช้วิจารณ์ญาณและความรอบคอบในการพิจารณาปัญหาที่เกิดขึ้นและสามารถ สร้างความพึงพอใจกับเกษตรกรหรือประชาชนที่มารับบริการได้

4.5 โอกาสและความเสี่ยงต่อการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

จากสถานการณ์การดำเนินงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมจะเห็นได้ว่าการเข้าสู่สังคม ผู้สูงอายุของเกษตรกรส่งผลต่อการพัฒนาเกษตรกรเนื่องจากเกษตรกรสูงอายุส่วนใหญ่ไม่พร้อม เข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาด้านความรู้หรือพัฒนาอาชีพทำให้เกษตรกรสูงอายุขาดความรู้และทักษะ ใหม่ ๆ ในการประกอบอาชีพ นอกจากนี้ปัญหาสำคัญของเกษตรกรสูงอายุคือทำประโยชน์ในที่ดิน เพียงบางส่วนตามกำลังที่สามารถทำได้หรือไม่ทำประโยชน์ในที่ดินด้วยตนเองซึ่งส่งผลถึงประสิทธิภาพ ในการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เมื่อประกอบกับสถานการณ์การขาดแคลนทายาทเกษตรกร และทำการเกษตรได้เพียงปีละครั้งโดยอาศัยน้ำฝน ทำให้เกษตรกรมีความเสี่ยงต่อความเสียหาย ต่อการผลิตอันเกิดจากฝนทิ้งช่วง และความแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศ ปัญหาตามมาคือรายได้ จากการเกษตรต่ำบางครั้งไม่คุ้มกับทุนที่ลงไปและหนี้สินที่เพิ่มขึ้น นอกจากนี้การขยายตัวชุมชน และกิจการอื่น ๆ ในพื้นที่ปฏิรูปที่ดินส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินเกษตรกรรม ในบริเวณรอบ ๆ พื้นที่ดังกล่าวเพื่อรองรับความเจริญในอนาคต สิ่งต่าง ๆ ดังกล่าวเป็นปัจจัยสำคัญ ให้เกษตรกรสูงอายุหรือเกษตรกรหลายรายทิ้งร้างที่ดินทำกินหรือการขายที่ดินในที่สุด

สำหรับการดำเนินงานของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมภายใต้ข้อจำกัด ด้านบุคลากรที่ขาดแคลนในบางตำแหน่งที่รับผิดชอบงานหลักของงานจัดที่ดิน เช่น นิติกร ช่างรังวัด ประกอบกับกฎหมายไม่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม และขาดข้อมูลที่ถูกต้องและรวดเร็ว เพื่อใช้ในการวางแผนและตัดสินใจ ทำให้การดำเนินงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมไม่สามารถ ตอบสนองต่อความต้องการของเกษตรกร หน่วยงานและบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องได้

เมื่อนำสถานการณ์ของการดำเนินงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมใน 3 ด้าน คือ เกษตรกร ที่ดิน และสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมมาวิเคราะห์ร่วมกับแนวโน้มสำคัญที่คาดว่า

จะมีผลการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมทั้ง 5 ประเด็น คือ สังคมสูงอายุ ความเป็นเมือง ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน รวมทั้งความต้องการของผู้รับบริการทั้งเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และแนวนโยบายของผู้บริหาร สามารถสรุปเป็นประเด็นโอกาสและความเสี่ยง ในการดำเนินงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมได้ดังนี้

4.5.1 โอกาส

1) การวางแผนการใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน

ความเจริญทางสังคมและเศรษฐกิจในพื้นที่เขตปฏิรูปที่ดินอันเกิดจากการขยายตัวของเมือง การก่อสร้างเส้นทางคมนาคมและระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการทำให้การใช้ที่ดินเปลี่ยนแปลงไปอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นการวางแผนการใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินจึงเป็นประเด็นสำคัญ และเร่งด่วนเพื่อควบคุมการขยายพื้นที่เพื่อกิจการอื่นและรักษาพื้นที่เกษตรกรรมไว้ตามเจตนารมณ์ของการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

2) การนำที่ดินมาจัดให้เกษตรกรรายใหม่

เมื่อเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินไม่ประสงค์ทำประโยชน์ในที่ดินด้วยสาเหตุต่าง ๆ เช่น สูงอายุ พื้นที่ไม่เหมาะสมต่อการทำการเกษตร รายได้จากการเกษตรน้อย หนี้สินมาก หรือต้องการคืนที่ดินให้กับสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ดังนั้นควรจัดหามาตรการสนับสนุนการคืนที่ดิน ประกอบกับนโยบายการตรวจสอบการถือครองที่ดินและการใช้ประโยชน์ที่ดินตามกฎหมายปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเพื่อนำที่ดินที่ถือครองผิดกฎหมายหรือใช้ประโยชน์ที่ดินผิดวัตถุประสงค์กลับสู่กระบวนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมอีกครั้งเพื่อนำที่ดินดังกล่าวมาจัดให้เกษตรกรรายใหม่เข้าทำประโยชน์แทน เป็นการกระจายที่ดินให้ผู้ต้องการประกอบอาชีพเกษตรกรรม ลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงทรัพยากรที่ดิน และที่ดินมีการใช้ประโยชน์ไม่ถูกทิ้งร้าง

3) การสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่

ภายใต้สถานการณ์โควิด - 19 มีแรงงานวัยทำงานจำนวนมากย้ายกลับสู่ชนบท ซึ่งกลุ่มคนดังกล่าวเป็นกำลังสำคัญของภาคเกษตรทดแทนเกษตรกรสูงอายุ และเป็นแรงงานที่รับเทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่ได้เร็ว ดังนั้นควรสร้างแรงจูงใจผ่านโครงการกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การถ่ายทอดความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรมเกษตรสมัยใหม่ การจัดที่ดินทำกิน เพื่อให้แรงงานกลุ่มนี้เข้าสู่ภาคการเกษตรมากขึ้น

4) การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตรและการตลาด

เทคโนโลยีและนวัตกรรมจะช่วยให้การทำการเกษตรสะดวกมากขึ้นตั้งแต่ช่วยเพิ่มผลผลิตในพื้นที่การเกษตรขนาดเล็ก ลดการใช้แรงงาน สามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การจัดการหลังการเก็บเกี่ยวและการขนส่ง และการจำหน่ายในตลาดออนไลน์เพื่อสร้างช่องทางการตลาดลดผลกระทบอันเกิดจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโควิด - 19 ดังนั้นการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้จึงเป็นโอกาสในการพัฒนาพื้นที่และเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน

5) การส่งเสริมเกษตรกรรมยั่งยืน

ภายใต้ความมุ่งหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม ความแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศ การส่งเสริมให้เกษตรกรทำเกษตรกรรมยั่งยืนไม่ว่าจะเป็นเกษตรผสมผสาน วนเกษตร หรือเกษตรอินทรีย์ ซึ่งช่วยสร้างความหลากหลายด้านพันธุ์พืชและสัตว์ในแปลงเกษตรกรรม

ลดการพึ่งพิงสารเคมี และลดผลกระทบต่อความเสียหายของผลผลิตที่เกิดจากภัยธรรมชาติ ประการสำคัญช่วยฟื้นฟูปุระบบนิเวศน์เกษตรให้ดีขึ้น นับได้ว่าเป็นรูปแบบการผลิตทางการเกษตรที่เหมาะสมกับเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินที่เน้นการผลิตเพื่อบริโภคในครัวเรือนเกษตรกรและจำหน่ายในตลาดชุมชนเป็นหลัก

6) การปรับปรุงกฎหมาย

เจตนารมณ์ของนโยบายระดับต่าง ๆ ต้องการให้หน่วยงานภาครัฐปรับปรุง แก้ไข และพัฒนากฎหมายของหน่วยงานให้ทันสมัยและอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนและหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งนี้ ส.ป.ก. ได้ดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 และที่แก้ไขเพิ่มเติม รวมถึงการดำเนินการตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ที่ 36/2559 เรื่อง มาตรการในการแก้ไขปัญหาการครอบครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมโดยมิชอบด้วยกฎหมาย สั่ง ณ วันที่ 5 กรกฎาคม พุทธศักราช 2559 ในการยึดคืนที่ดินที่ ส.ป.ก. ได้มาหรือได้รับมอบจากผู้ถือครองที่ดินโดยมิชอบด้วยกฎหมาย เพื่อนำที่ดินดังกล่าวมาจัดสรรให้เกษตรกร และการดำเนินการตามคำสั่ง คสช. ที่ 31/2560 เรื่อง การใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่เกษตรกรและประโยชน์สาธารณะของประเทศ สั่ง ณ วันที่ 23 มิถุนายน พุทธศักราช 2560 เพื่อให้สามารถนำที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมที่มีสภาพไม่เหมาะสมต่อการทำเกษตรอย่างคุ้มค่าไปใช้ประโยชน์อย่างอื่นซึ่งเป็นประโยชน์ส่วนรวมของประเทศนอกเหนือจากที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม โดยการออกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอและพิจารณาให้ความยินยอมหรือให้ใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. 2560 ซึ่งคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (คปก.) ได้ให้ความยินยอมหรืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินตามโครงการหรือกิจการที่กำหนดไว้ในคำสั่ง คสช. ที่ 31/2560 ประกอบกฎกระทรวงดังกล่าวไปแล้ว ในโครงการการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งและโลจิสติกส์ กิจการโครงการพลังงาน รวมถึงกิจการโครงการการใช้ทรัพยากรธรรมชาติตามกฎหมายว่าด้วยการแร่ และเพื่อให้การดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมมีสอดคล้องกับการปรับเปลี่ยนของสภาพสังคมที่เปลี่ยนไปภายใต้พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ในช่วงปี พ.ศ. 2564 – 2566 จึงได้มีการออกระเบียบ คปก. ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกและจัดที่ดินให้แก่เกษตรกร การโอนหรือตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อ และการจัดการทรัพย์สินและหนี้สินของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน พ.ศ. ๒๕๖๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2566 เพื่อปรับปรุงการคัดเลือกและจัดที่ดินให้แก่เกษตรกร รวมถึงได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบ คปก. ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๕ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2564 และ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2566 เพื่อควบคุมสิทธิการใช้ประโยชน์ในที่ดินของเกษตรกรผู้ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ให้สอดคล้องกับระเบียบ คปก. ด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกและจัดที่ดินฯ อย่างไรก็ตาม พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ยังมีข้อจำกัดที่ไม่สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม หรือวิถีชีวิตเกษตรกรในปัจจุบัน และไม่ได้มีการปรับปรุงหรือแก้ไขมาเป็นระยะเวลายาวนาน ส.ป.ก. จึงได้ดำเนินการปรับปรุงโดยยกร่าง “ร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินและคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม พ.ศ. ....” ซึ่งขณะอยู่ในขั้นการพิจารณาร่างฯ เพื่อเสนอให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์พิจารณาเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีต่อไป

4.5.2 ความเสี่ยง

1) ด้านเกษตรกร

เกษตรกรสูงวัยและขาดทักษะและเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่เหมาะสมต่อการทำการเกษตร อีกทั้งยังขาดแคลนแรงงานเกษตรในครัวเรือน ประกอบกับปัญหาทางการผลิตและการตลาดสืบเนื่องจากภัยธรรมชาติและสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา - 19 ทำให้รายได้ครัวเรือนเกษตรกรลดลงซึ่งสถานการณ์เช่นนี้ย่อมส่งผลต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรรมต่อไปในอนาคต

2) ด้านที่ดิน

องค์ประกอบหลาย ๆ อย่างทั้งตัวเกษตรกรที่สูงอายุ พื้นที่ไม่เหมาะสมต่อการทำการเกษตร น้ำเพื่อการเกษตรไม่เพียงพอตลอดทั้งปี รายได้ภาคการเกษตรน้อยไม่จูงใจให้ทำการเกษตรต่อ ย่อมส่งผลต่อการตัดสินใจไม่ทำประโยชน์ในที่ดิน หรือเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินนำไปใช้เพื่อกิจการอื่นที่ให้ผลตอบแทนสูงกว่าเนื่องจากสภาพแวดล้อมในพื้นที่เปลี่ยนแปลงไป หรือการขายที่ดิน

3) ด้านองค์การ

การขาดแคลนบุคลากรสายหลักในการปฏิบัติงาน ขาดความรู้และทักษะในด้านภาระหน้าที่และเทคโนโลยีนวัตกรรมสมัยใหม่ ประกอบกับกฎหมายที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติ และขาดข้อมูลที่ถูกต้อง ชัดเจน และทันเวลาทำให้ประสิทธิภาพการทำงานขององค์การด้อยลง

ส่วนที่ 5

ความสอดคล้องกับแผน 3 ระดับตามนโยบายของมติคณะรัฐมนตรี

เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2560

5.1 ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 – 2580)

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ ได้แก่

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ด้านความมั่นคง

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

ยุทธศาสตร์ที่ 3 ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

ยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

ยุทธศาสตร์ที่ 5 ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ที่ 6 ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

ทั้งนี้ ยุทธศาสตร์ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ประกอบด้วย 4 ยุทธศาสตร์ คือ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

ยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

ยุทธศาสตร์ที่ 5 ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ที่ 6 ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

5.1.1 ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

เป้าหมายระยะ 20 ปีของยุทธศาสตร์ที่ 2 คือ ประเทศไทยเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว เศรษฐกิจเติบโตอย่างมีเสถียรภาพและยั่งยืน รวมทั้งมีขีดความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น โดยมีประเด็นหลัก 5 ประเด็น คือ การเกษตรสร้างมูลค่า อุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต สร้างความหลากหลายด้านการท่องเที่ยว โครงสร้างพื้นฐาน เชื่อมไทย เชื่อมโลก และพัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานผู้ประกอบการยุคใหม่

ในส่วนของความเชื่อมโยงการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมกับประเด็นต่าง ๆ ภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ 2 สามารถสรุปได้ดังตารางที่ 5.1

ตารางที่ 5.1 สรุปความเชื่อมโยงการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมกับประเด็นต่าง ๆ ภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ 2

ประเด็นหลัก ภายใต้ยุทธศาสตร์	ประเด็นย่อยและความเชื่อมโยง ด้านการปฏิรูปที่ดิน	การดำเนินงานของ ส.ป.ก. เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย
การเกษตรสร้าง มูลค่า	1. เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น - ส่งเสริมการนำอัตลักษณ์พื้นถิ่น และภูมิปัญญาท้องถิ่นของไทยมาใช้ ในการผลิตสินค้าและผลิตภัณฑ์ การเกษตรที่มีมูลค่าเพิ่มสูง เป็น สินค้าเกษตรชนิดใหม่ ให้รองรับ ความต้องการของตลาดยุคใหม่ เพื่อ ส่งเสริมเศรษฐกิจของท้องถิ่น	พัฒนาความสามารถของเกษตรกร ในการพัฒนาสินค้า และสนับสนุน สินค้าจากกองทุนการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรม
	2. เกษตรปลอดภัย - ส่งเสริมการถ่ายทอดองค์ความรู้ แก่เกษตรกรในการทำเกษตรปลอด สาร และเปลี่ยนผ่านไปสู่การทำ เกษตรอินทรีย์ ตลอดจนสนับสนุน กลไกทางการตลาดแก่เกษตรกรที่ ต้องการทำการเกษตรอินทรีย์ การ พัฒนาระบบการตรวจรับรอง คุณภาพและมาตรฐานสินค้าเกษตร อินทรีย์ของไทย	ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพ ตามมาตรฐาน GAP และเกษตรอินทรีย์
	3. เกษตรชีวภาพ - ส่งเสริมการทำเกษตรกรรมแบบ ยั่งยืน รวมถึงการส่งเสริมการปลูก สมุนไพรเป็นพืชเศรษฐกิจตามความ เหมาะสมของสภาพแวดล้อมใน พื้นที่ เพื่อการผลิตและแปรรูป สำหรับอุตสาหกรรมการแพทย์ การ สร้างเสริมสุขภาพ และพัฒนาต่อ ยอดสู่อุตสาหกรรมอื่น ๆ	ส่งเสริมการทำเกษตรกรรมยั่งยืน (เกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรผสมผสาน วนเกษตร เกษตรอินทรีย์) รวมทั้งพืช สมุนไพร
	4. เกษตรแปรรูป - ส่งเสริมให้นำเทคโนโลยีและ นวัตกรรมใหม่ ๆ มาพัฒนาต่อยอด สินค้าเกษตรขั้นต้นให้เป็นผลิตภัณฑ์ ใหม่ที่มีมูลค่าสูง การส่งเสริมการใช้ วัตถุดิบและผลิตผลทางการเกษตร เพื่อแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่	ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม ในการพัฒนาและแปรรูปสินค้าเกษตร ให้มีมูลค่าสูงขึ้น

ประเด็นหลัก ภายใต้ยุทธศาสตร์	ประเด็นย่อยและความเชื่อมโยง ด้านการปฏิรูปที่ดิน	การดำเนินงานของ ส.ป.ก. เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย
	<p>5. เกษตรอัจฉริยะ</p> <p>- ปรับเปลี่ยนการทำเกษตรกรรมให้เหมาะสมกับศักยภาพพื้นที่ ด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม รวมทั้งส่งเสริมการถ่ายทอดความรู้ แก่เกษตรกรให้เข้าถึงและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตร การจัดการภาคเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ระบบการผลิตทางการเกษตรให้ปลอดภัยเหลือใช้</p> <p>- ประยุกต์ใช้ข้อมูลจากดาวเทียม และเชื่อมโยงฐานข้อมูลจากการประยุกต์ใช้ระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างยั่งยืนให้กับภาคเกษตร</p>	<p>ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการผลิตทางการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมทั้งสนับสนุนข้อมูลแก่เกษตรกรเพื่อป้องกันหรือรับมือกับภัยธรรมชาติ</p>

5.1.2 ยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

ยุทธศาสตร์ที่ 4 มีเป้าหมาย 3 ประการคือ สร้างความเป็นธรรม และลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ กระจายศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคม เพิ่มโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามาเป็นกำลังของการพัฒนาประเทศในทุกระดับ และเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการพึ่งตนเองและการจัดการตนเองเพื่อสร้างสังคมคุณภาพ โดยมีประเด็นหลักดังนี้

- 1) การลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรมในทุกมิติ
- 2) การกระจายศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี
- 3) การเสริมสร้างพลังทางสังคม
- 4) การเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนา การพึ่งตนเองและการจัดการตนเอง

การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมมีความเชื่อมโยงกับประเด็นการลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรมในทุกมิติภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ 4 ซึ่งสามารถสรุปได้ดังตารางที่ 5.2

ตารางที่ 5.2 สรุปความเชื่อมโยงการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมกับประเด็นต่าง ๆ ภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ 4

ประเด็นหลัก ภายใต้ยุทธศาสตร์	ประเด็นย่อยและความเชื่อมโยง ด้านการปฏิรูปที่ดิน	การดำเนินงานของ ส.ป.ก. เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย
สร้างความเป็นธรรม และลดความเหลื่อม ล้ำในทุกมิติ	1. ปรับโครงสร้างเศรษฐกิจฐานราก - พัฒนาการเกษตรให้เหมาะสม กับศักยภาพของเกษตรกร ฐาน ทรัพยากรและบริบทของพื้นที่และ ชุมชนท้องถิ่น	ส่งเสริมการทำเกษตรกรรมยั่งยืน ที่สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ และศักยภาพ ของเกษตรกร
	2. กระจายการถือครองที่ดินและ การเข้าถึงทรัพยากร - กระจายการถือครองที่ดินใน ขนาดที่เหมาะสมต่อการประกอบ อาชีพเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมใน การถือครองที่ดิน	เร่งรัดการจัดที่ดินให้เกษตรกรและผู้ ที่ ดินทำกิน รวมทั้งตรวจสอบการใช้ ประโยชน์ที่ดินตามกฎหมายการปฏิรูป ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเพื่อคุ้มครองที่ดิน เกษตรกรรม

5.1.3 ยุทธศาสตร์ที่ 5 ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

เป้าหมายการพัฒนาประกอบด้วย 4 เป้าหมาย คือ

- 1) อนุรักษ์และรักษาทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม ให้คนรุ่นต่อไปได้ใช้
อย่างยั่งยืน มีสมดุล
- 2) พื้นฟูและสร้างใหม่ฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อลดผลกระทบทางลบ
จากการพัฒนาสังคมเศรษฐกิจของประเทศ
- 3) ใช้ประโยชน์และสร้างการเติบโต บนฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้สมดุล
ภายในขีดความสามารถของระบบนิเวศ
- 4) ยกกระดับกระบวนการทัศน์ เพื่อกำหนดอนาคตประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
และวัฒนธรรม บนหลักของการมีส่วนร่วม และธรรมาภิบาล

ทั้งนี้ ประเด็นภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ 5 ที่เชื่อมโยงกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
คือ สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจสีเขียว ซึ่งสามารถสรุปได้ดังตารางที่ 5.3

ตารางที่ 5.3 สรุปความเชื่อมโยงการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมกับประเด็นต่าง ๆ ภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ 5

ประเด็นหลัก ภายใต้ยุทธศาสตร์	ประเด็นย่อยและความเชื่อมโยง ด้านการปฏิรูปที่ดิน	การดำเนินงานของ ส.ป.ก. เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย
สร้างการเติบโต อย่างยั่งยืนบนสังคม เศรษฐกิจสีเขียว	- รักษาและเพิ่มพื้นที่สีเขียว ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม - ส่งเสริมการฟื้นฟูระบบนิเวศป่า ธรรมชาติที่เสื่อมโทรม	ส่งเสริมการฟื้นฟูระบบนิเวศเกษตร โดยสนับสนุนการทำเกษตรกรรมยั่งยืน โดยเฉพาะวนเกษตร

5.1.4 ยุทธศาสตร์ที่ 6 ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ

ยุทธศาสตร์ที่ 6 มีเป้าหมายการพัฒนา 4 ประการ ได้แก่

- 1) ภาครัฐมีวัฒนธรรมการทำงานที่มุ่งผลสัมฤทธิ์และผลประโยชน์ส่วนรวมตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างสะดวก รวดเร็ว โปร่งใส
- 2) ภาครัฐมีขนาดเล็กคล่อง พร้อมปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง
- 3) ภาครัฐมีความโปร่งใส ปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ
- 4) กระบวนการยุติธรรม เป็นไปเพื่อประโยชน์ต่อส่วนรวมของประเทศ

ในยุทธศาสตร์ที่ 6 นี้ การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมมีความเชื่อมโยงกับประเด็นการพัฒนาต่าง ๆ ดังแสดงในตารางที่ 5.4

ตารางที่ 5.4 สรุปความเชื่อมโยงการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมกับประเด็นต่าง ๆ ภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ 6

ประเด็นหลัก ภายใต้ยุทธศาสตร์	ประเด็นย่อยและความเชื่อมโยง ด้านการปฏิรูปที่ดิน	การดำเนินงานของ ส.ป.ก. เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย
1. ภาครัฐที่ยึดประชาชน เป็นศูนย์กลาง ตอบสนอง ความต้องการและ ให้บริการอย่างสะดวก รวดเร็ว โปร่งใส	1. การให้บริการสาธารณะของ ภาครัฐได้มาตรฐานสากลและเป็น ระดับแนวหน้าของภูมิภาค - ปรับรูปแบบและวิธีการดำเนินการ ของภาครัฐมีลักษณะเบ็ดเสร็จ ครบ วงจร และหลากหลายรูปแบบตาม ความต้องการของผู้รับบริการ รวมทั้ง ปรับปรุงกลไกการปฏิบัติงานของ ภาครัฐให้มีลักษณะบูรณาการ	ทำงานเชิงบูรณาการร่วมกับหน่วยงาน อื่นในการพัฒนาพื้นที่ โครงสร้างพื้นฐาน และเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน
	2. ภาครัฐมีความเชื่อมโยง ในการให้บริการสาธารณะ ต่าง ๆ ผ่านการนำเทคโนโลยีดิจิทัล มาประยุกต์ใช้ - มีระบบการบริหารจัดการข้อมูลที่มี ความเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงาน และแหล่งข้อมูลต่าง ๆ นำไปสู่การ วิเคราะห์การจัดการข้อมูลขนาดใหญ่ มีการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ ใช้ในการให้บริการสาธารณะตั้งแต่ ต้นจนจบกระบวนการเพื่อให้ สามารถติดต่อราชการได้โดยง่าย สะดวก รวดเร็ว โปร่งใส เสีย ค่าใช้จ่ายน้อย และตรวจสอบได้	เชื่อมโยงข้อมูลกับหน่วยงานอื่น เช่น กรมการปกครอง กรมที่ดิน เพื่อ ประโยชน์ในการตรวจสอบข้อมูล เกษตรกรและการถือครองที่ดิน

ตารางที่ 5.4 สรุปความเชื่อมโยงการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมกับประเด็นต่าง ๆ ภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ 6 (ต่อ)

ประเด็นหลัก ภายใต้ยุทธศาสตร์	ประเด็นย่อยและความเชื่อมโยง ด้านการปฏิรูปที่ดิน	การดำเนินงานของ ส.ป.ก. เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย
2. ภาครัฐบริหารงานแบบบูรณาการโดยมียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายและเชื่อมโยงการพัฒนาในทุกระดับทุกประเด็น ทุกภารกิจ และทุกพื้นที่	<p>1. ให้ยุทธศาสตร์ชาติเป็นกลไกขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ใช้แผนแม่บทตามยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และนโยบายและแผนระดับชาติในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติไปสู่การปฏิบัติผ่านแผนปฏิบัติการในระดับต่าง ๆ <p>2. ระบบติดตามประเมินผลที่สะท้อนการบรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติในทุกระดับ</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีการติดตามประเมินผลทั้งก่อนเริ่มโครงการ ระหว่างดำเนินการ และหลังดำเนินงาน เป็นการติดตามประเมินผล ทั้งระบบ ตั้งแต่ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ดำเนินการ ผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมาย 	<p>จัดทำแผนปฏิบัติการ 5 ปี และรายปีให้สอดคล้องกับแผนในระดับต่าง ๆ</p> <p>มีการติดตามและประเมินผลโครงการสำคัญตามนโยบายรัฐบาลทั้งระบบ</p>
4. ภาครัฐมีความทันสมัย	1. องค์กรภาครัฐมีความยืดหยุ่นเหมาะสมกับบริบทการพัฒนาประเทศ	ปรับโครงสร้างองค์กรให้สอดคล้องกับภารกิจ

ตารางที่ 5.4 สรุปความเชื่อมโยงการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมกับประเด็นต่าง ๆ ภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ 6 (ต่อ)

ประเด็นหลัก ภายใต้ยุทธศาสตร์	ประเด็นย่อยและความ เชื่อมโยงด้านการปฏิรูปที่ดิน	การดำเนินงานของ ส.ป.ก. เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย
4. ภาครัฐมีความทันสมัย (ต่อ)	2. พัฒนาและปรับระบบ วิธีการปฏิบัติราชการให้ ทันสมัย - การกำหนดนโยบายและ การบริหารจัดการตั้งอยู่บน ข้อมูลและหลักฐานเชิง ประจักษ์ นวัตกรรม เทคโนโลยี ข้อมูลขนาดใหญ่ ระบบการทำงานที่เป็นดิจิทัล มาใช้ในการบริหารและการ ตัดสินใจ	พัฒนาและเชื่อมโยงฐานข้อมูลทั้งใน และนอกองค์กร
5. บุคลากรภาครัฐเป็นคนที่ คนเก่ง ยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสำนึก มีความสามารถสูง มุ่งมั่น และเป็นมืออาชีพ	1. ภาครัฐมีการบริหาร กำลังคนที่มีความคล่องตัว ยึด ระบบคุณธรรม - เพิ่มความยืดหยุ่นคล่องตัว ให้กับหน่วยงานภาครัฐในการ บริหารทรัพยากรบุคคลในทุก ขั้นตอนควบคู่ไปกับการ เสริมสร้างประสิทธิภาพและ คุณภาพภายใต้ระบบคุณธรรม	
	2. ภาครัฐจัดให้มีกฎหมายที่ สอดคล้องและเหมาะสมกับ บริบทต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลง - ปรับปรุงแก้ไขและยกเลิก กฎหมายต่าง ๆ ให้มีความ ชัดเจน ทันสมัย เป็นธรรม เอื้ออำนวยต่อการบริหาร ราชการประเทศ การพัฒนา ประเทศ การให้บริการ ประชาชน และบังคับใช้ กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ เท่าเทียม	ปรับปรุงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง ให้ทันสมัย สอดคล้องกับสภาพสังคม ที่เปลี่ยนแปลง

ตารางที่ 5.4 สรุปความเชื่อมโยงการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมกับประเด็นต่าง ๆ ภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ 6 (ต่อ)

ประเด็นหลักภายใต้ยุทธศาสตร์	ประเด็นย่อยและความเชื่อมโยงด้านการปฏิรูปที่ดิน	การดำเนินงานของ ส.ป.ก. เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย
5. บุคลากรภาครัฐเป็นคนดี คนเก่ง ยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสำนึก มีความสามารถสูง มุ่งมั่นและเป็นมืออาชีพ (ต่อ)	3. มีกฎหมายเท่าที่จำเป็น - กำหนดวงรอบในการทบทวนปรับปรุงกฎหมายให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา ในการตรากฎหมายต้องดำเนินการให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นอย่างรอบด้านและเป็นระบบ จัดให้มีการสร้างความรับรู้และความเข้าใจในข้อกฎหมาย และประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายทุกกรอบระยะเวลาที่กำหนด	จัดรับฟังความคิดเห็นต่อร่างกฎหมายจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วน และสร้างการรับรู้และความเข้าใจในข้อกฎหมายใหม่รวมทั้งประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย
6. ภาครัฐมีความโปร่งใส ปลอดภัย จริต และประพฤติมิชอบ	1. การบริหารจัดการการป้องกันและปราบปรามการทุจริตอย่างเป็นระบบแบบบูรณาการ - จัดให้มีกลไกการประสานงานการป้องกันและปราบปรามการทุจริต	ส่งเสริมการปฏิบัติงานอย่างโปร่งใสรวมทั้งสร้างจิตสำนึกและค่านิยมในการต่อต้านการทุจริต

5.2 แผนระดับที่ 2

5.2.1 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติเป็นส่วนสำคัญในการถ่ายทอดเป้าหมายและประเด็นยุทธศาสตร์ของยุทธศาสตร์ชาติลงสู่แผนระดับต่าง ๆ ต่อไป ซึ่งแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติมีทั้งสิ้น 23 ฉบับ ประกอบด้วย (1) ความมั่นคง (2) การต่างประเทศ (3) การเกษตร (4) อุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต (5) การท่องเที่ยว (6) พื้นที่และเมื่อนำอยู่อัจฉริยะ (7) โครงสร้างพื้นฐานระบบโลจิสติกส์ และดิจิทัล (8) ผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยุคใหม่ (9) เขตเศรษฐกิจพิเศษ (10) การปรับเปลี่ยนค่านิยม และวัฒนธรรม (11) ศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต (12) การพัฒนาการเรียนรู้ (13) การเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดี (14) ศักยภาพการกีฬา (15) พลังทางสังคม (16) เศรษฐกิจฐานราก (17) ความเสมอภาคและหลักประกันทางสังคม (18) การเติบโตอย่างยั่งยืน (19) การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ (20) การบริการประชาชน

และประสิทธิภาพภาครัฐ (21) การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ (22) กฎหมาย และกระบวนการยุติธรรม และ (23) การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม

สำหรับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ประกอบด้วย 8 ฉบับ ได้แก่ แผนแม่บทที่ 3 การเกษตร แผนแม่บทที่ 9 เขตเศรษฐกิจพิเศษ แผนแม่บทที่ 15 พลังทางสังคม แผนแม่บทที่ 16 เศรษฐกิจฐานราก แผนแม่บทที่ 19 การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ แผนแม่บทที่ 20 การบริการประชาชนและประสิทธิภาพภาครัฐ แผนแม่บทที่ 21 การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ รายละเอียดแสดงดังในตารางที่ 5.5

ตารางที่ 5.5 สรุปแผนย่อย แนวทางการพัฒนา และเป้าหมายของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (แผนระดับ 2)

แผนแม่บท และเป้าหมาย	แผนย่อย	แนวทางการพัฒนาของ แผนย่อยที่เชื่อมโยงกับ การปฏิรูปที่ดิน	การดำเนินงานของ ส.ป.ก. เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย
แผนแม่บทที่ 3 การเกษตร เป้าหมายที่ 1 และ 2	1. เกษตรอัตลักษณ์ พื้นถิ่น	1. ส่งเสริมและพัฒนา ผลิตภัณฑ์เกษตรอัตลักษณ์ พื้นถิ่น 2. ส่งเสริมการพัฒนาและ ยกระดับความสามารถ ของเกษตรกรและชุมชน	พัฒนาความสามารถ ของเกษตรกรในการพัฒนา สินค้า และสนับสนุนสินเชื่อ จากกองทุนการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรม
	2. เกษตรปลอดภัย	1. สนับสนุนบริหารจัดการ ฐานทรัพยากรทาง การเกษตรและระบบการ ผลิตที่เป็นมิตรต่อ สิ่งแวดล้อม 2. สนับสนุนการทำ เกษตรอินทรีย์วิถีชาวบ้าน	ส่งเสริมการผลิตสินค้า เกษตรที่มีคุณภาพตาม มาตรฐาน GAP และเกษตร อินทรีย์
	3. เกษตรชีวภาพ	1. สนับสนุนการใช้ ประโยชน์จากการอนุรักษ์ ทรัพยากรชีวภาพ	ส่งเสริมการทำเกษตรกรรม ยั่งยืน (เกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรผสมผสาน วนเกษตร เกษตรอินทรีย์)

ตารางที่ 5.5 สรุปแผนย่อย แนวทางการพัฒนา และเป้าหมายของแผนแม่บทภายใต้ ยุทธศาสตร์ชาติ (แผนระดับ 2) (ต่อ)

แผนแม่บท และเป้าหมาย	แผนย่อย	แนวทางการพัฒนาของ แผนย่อยที่เชื่อมโยงกับ การปฏิรูปที่ดิน	การดำเนินงานของ ส.ป.ก. เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย
แผนแม่บทที่ 3 การเกษตร เป้าหมายที่ 1 และ 2 (ต่อ)	3. เกษตรชีวภาพ	<ol style="list-style-type: none"> ส่งเสริมสนับสนุนการผลิต การแปรรูป และการพัฒนา สินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ จากฐานเกษตรกรรม และ ฐานทรัพยากรชีวภาพ ส่งเสริมการปลูกพืช สมุนไพรให้เป็นพืชเศรษฐกิจ ตามความเหมาะสมของ สภาพแวดล้อมในแต่ละพื้นที่ ส่งเสริมการทำตลาด ผ่านการสร้างความรู้ความ เข้าใจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์จาก เกษตรชีวภาพ 	ส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพร ตามบริบทของพื้นที่
แผนแม่บทที่ 3 การเกษตร เป้าหมายที่ 1 และ 2 (ต่อ)	4. เกษตรแปรรูป	<ol style="list-style-type: none"> ส่งเสริมการพัฒนาและ ใช้วัตถุดิบและผลิตผล ทางเกษตรที่เชื่อมโยง ไปสู่กระบวนการแปรรูป ส่งเสริมการแปรรูปโดย ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและ นวัตกรรม สนับสนุนการนำ เทคโนโลยี นวัตกรรม สมัยใหม่มาใช้ใน กระบวนการผลิตหลังการ เก็บเกี่ยวและการแปรรูป ส่งเสริมการสร้างตรา สินค้า 	ส่งเสริมเกษตรแปลงใหญ่ และการรวมกลุ่มวิสาหกิจ ชุมชนเพื่อแปรรูปผลผลิต ผลผลิตทางการเกษตรโดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม และจำหน่ายภายใต้ ตราสินค้าของกลุ่ม

ตารางที่ 5.5 สรุปแผนย่อย แนวทางการพัฒนา และเป้าหมายของแผนแม่บทภายใต้ ยุทธศาสตร์ชาติ (แผนระดับ 2) (ต่อ)

แผนแม่บท และเป้าหมาย	แผนย่อย	แนวทางการพัฒนาของ แผนย่อยที่เชื่อมโยงกับ การปฏิรูปที่ดิน	การดำเนินงานของ ส.ป.ก. เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย
แผนแม่บทที่ 3 การเกษตร เป้าหมายที่ 1 และ 2 (ต่อ)	5. เกษตรอัจฉริยะ	<ol style="list-style-type: none"> ส่งเสริมการพัฒนาพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ปัจจัยการผลิต เครื่องจักรกลและอุปกรณ์การเกษตร รวมทั้งเทคโนโลยีและนวัตกรรม การเกษตรแห่งอนาคต พัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยี และนวัตกรรมทางการเกษตร สนับสนุนและส่งเสริมการทำระบบฟาร์มอัจฉริยะ 	ส่งเสริมการผลิตทางการเกษตรโดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม เช่น โรงเรือนระบบน้ำ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต
แผนแม่บทที่ 3 การเกษตร เป้าหมายที่ 1 และ 2 (ต่อ)	6. การพัฒนาระบบนิเวศ การเกษตร	<ol style="list-style-type: none"> เพิ่มประสิทธิภาพและการจัดการฐานทรัพยากรทางการเกษตร อนุรักษ์ และรักษาฐานทรัพยากรทางการเกษตรที่สำคัญ สร้างความมั่นคงอาหารให้กับครัวเรือนเกษตรกรและชุมชน ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกร เพื่อสร้างความเข้มแข็งและพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือระหว่างวิสาหกิจชุมชนและสหกรณ์ 	<ol style="list-style-type: none"> ส่งเสริมเกษตรกรมัยยั่งยืน เพื่อเพิ่มความหลากหลายทางชีวภาพในแปลงเกษตรกรรม รวมทั้งเป็นแหล่งอาหารของเกษตรกรและชุมชน ส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกรทั้งในรูปแบบกลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน และสหกรณ์การเกษตรเพื่อสร้างความร่วมมือในการผลิต การจำหน่าย และการจัดการ ปัจจัยการผลิต ส่งเสริมและสนับสนุนการผลิตสินค้าเกษตรตามมาตรฐาน GAP และเกษตรอินทรีย์

ตารางที่ 5.5 สรุปแผนย่อย แนวทางการพัฒนา และเป้าหมายของแผนแม่บทภายใต้ ยุทธศาสตร์ชาติ (แผนระดับ 2) (ต่อ)

แผนแม่บท และเป้าหมาย	แผนย่อย	แนวทางการพัฒนาของ แผนย่อยที่เชื่อมโยงกับ การปฏิรูปที่ดิน	การดำเนินงานของ ส.ป.ก. เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย
		4. พัฒนาคุณภาพ มาตรฐานสินค้าและ ผลិតภัณฑ์ ยกระดับการ ผลิตสินค้าและผลิตภัณฑ์ให้ มีคุณภาพมาตรฐาน	
แผนแม่บทที่ 15 พลังทางสังคม เป้าหมายที่ 1	การเสริมสร้างทุนทางสังคม	1. เสริมสร้างสังคมแห่งการ ให้และช่วยเหลือกันและกัน 2. เพิ่มขีดความสามารถ ของชุมชนท้องถิ่นในการ พัฒนา การพึ่งตนเอง และ การจัดการตนเอง 3. ต่อยอดการพัฒนาบน ฐานทุนทางสังคมและ วัฒนธรรม	ส่งเสริมและพัฒนา การดำรงชีวิตและการทำ การเกษตรตามหลักเศรษฐกิจ พอเพียง
แผนแม่บทที่ 16 เศรษฐกิจ ฐานราก เป้าหมายที่ 1	1. การยกระดับศักยภาพ เป็นผู้ประกอบการธุรกิจ	เสริมสร้างองค์ความรู้และ พัฒนาทักษะให้กับกลุ่มมี รายได้น้อย	พัฒนาและสนับสนุน Smart Farmer ให้เป็น ผู้ประกอบการรายย่อย
	2. การสร้างสภาพแวดล้อม และกลไกที่ ส่งเสริมการ พัฒนาเศรษฐกิจฐานราก	พัฒนาการใช้ประโยชน์ ที่ดินสาธารณะ	จัดที่ดินให้เกษตรกรและ ผู้ยากไร้
แผนแม่บทที่ 9 เขตเศรษฐกิจ พิเศษ เป้าหมายที่ 1 และ 2	การพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษ ภาคตะวันออก	1. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ด้านคมนาคมขนส่ง และ สาธารณูปโภคที่สำคัญ 2. ส่งเสริมการลงทุนใน อุตสาหกรรมเป้าหมาย พิเศษ	สนับสนุนการผลิตสินค้า เกษตรมูลค่าสูง เช่น สมุนไพร

ตารางที่ 5.5 สรุปแผนย่อย แนวทางการพัฒนา และเป้าหมายของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ
(แผนระดับ 2) (ต่อ)

แผนแม่บท และเป้าหมาย	แผนย่อย	แนวทางการพัฒนาของ แผนย่อยที่เชื่อมโยงกับ การปฏิรูปที่ดิน	การดำเนินงานของ ส.ป.ก. เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย
แผนแม่บทที่ 19 การบริหาร จัดการน้ำทั้ง ระบบ เป้าหมายที่ 1	การเพิ่มผลิตภาพของน้ำ ทั้งระบบ	เพิ่มผลิตภาพของการใช้น้ำ โดย การใช้น้ำอย่างมีคุณค่า	สนับสนุนการก่อสร้างแหล่ง น้ำและระบบกระจายน้ำใน เขตปฏิรูปที่ดิน
แผนแม่บทที่ 20 การบริการ ประชาชนและ ประสิทธิภาพ ภาครัฐ เป้าหมายที่ 1	1. การพัฒนาบริการ ประชาชน	1. พัฒนารูปแบบการบริการ ภาครัฐเพื่ออำนวยความสะดวก ในการให้บริการ ประชาชนผู้ประกอบการ และ ภาคธุรกิจ 2. พัฒนาการให้บริการภาครัฐ ผ่านการนำเทคโนโลยีดิจิทัล มาประยุกต์ใช้ตั้งแต่ต้นจนจบ กระบวนการและปฏิบัติงาน เทียบได้กับมาตรฐานสากล อย่างคุ้มค่า 3. ปรับวิธีการทำงานจาก การ ทำงานตามภารกิจที่กฎหมาย กำหนดเป็นการให้บริการที่ให้ ความสำคัญกับผู้รับบริการ	ปรับใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ในการปฏิบัติงาน เพื่อให้การ บริการประชาชนสะดวก และรวดเร็วยิ่งขึ้น
แผนแม่บทที่ 20 การบริการ ประชาชนและ ประสิทธิภาพ ภาครัฐ เป้าหมายที่ 2	2. การบริหารจัดการ การเงินการคลัง	1. จัดทำงบประมาณ ตอบสนองต่อเป้าหมายตาม ยุทธศาสตร์ชาติ 2. กำหนดให้มีการติดตาม ประเมินผลสัมฤทธิ์ การ ดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ ชาติและผลสัมฤทธิ์ของ แผนงาน/โครงการ	1. จัดทำงบประมาณ ตอบสนองต่อเป้าหมาย ยุทธศาสตร์ชาติและแผน ระดับอื่น 2. ติดตามประเมินผลสัมฤทธิ์ ของโครงการและกิจกรรม

ตารางที่ 5.5 สรุปแผนย่อย แนวทางการพัฒนา และเป้าหมายของแผนแม่บทภายใต้ ยุทธศาสตร์ชาติ (แผนระดับ 2) (ต่อ)

แผนแม่บท และเป้าหมาย	แผนย่อย	แนวทางการพัฒนาของ แผนย่อยที่เชื่อมโยงกับ การปฏิรูปที่ดิน	การดำเนินงานของ ส.ป.ก. เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย
แผนแม่บทที่ 20 การบริการ ประชาชนและ ประสิทธิภาพ ภาครัฐ เป้าหมายที่ 2	3. การพัฒนาระบบ บริหารงานภาครัฐ	<ol style="list-style-type: none"> พัฒนาหน่วยงานภาครัฐให้ เป็น “ภาครัฐทันสมัย เปิด กว้างเป็นองค์การขีด สมรรถนะสูง” สามารถ ปฏิบัติงานอย่างมี ประสิทธิภาพ กำหนดนโยบายและการ บริหารจัดการที่ตั้งอยู่บน ข้อมูลและหลักฐานเชิง ประจักษ์มุ่งผลสัมฤทธิ์ มีความ โปร่งใส ยืดหยุ่นและคล่องตัว สูง ปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัด โครงสร้างองค์การและ ออกแบบระบบการ บริหารงานใหม่ให้มีความ ยืดหยุ่น คล่องตัว กระชับ 	บริหารและดำเนินงานปฏิรูป ที่ดินโดยใช้ข้อมูลที่ถูกต้อง ทันสมัย เพื่อให้การ ดำเนินงานมีประสิทธิภาพ สามารถตอบสนองต่อความ ต้องการของเกษตรกร และสอดคล้องกับการ เปลี่ยนแปลงของสังคม
	4. การสร้างและพัฒนา บุคลากรภาครัฐ	<ol style="list-style-type: none"> เสริมสร้างความเข้มแข็งใน การบริหารงานบุคคลใน ภาครัฐให้เป็นไปตามระบบ คุณธรรมอย่างแท้จริง พัฒนาบุคลากรภาครัฐทุก ประเภทให้มีความรู้ ความสามารถสูงมีทักษะการ คิดวิเคราะห์และการปรับตัว ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง 	การบริหารงานบุคลากรยึด หลักระบบคุณธรรมอย่าง เคร่งครัด รวมทั้งเร่งพัฒนา บุคลากรให้มีทักษะและ ความรู้ ความสามารถพร้อม ต่อการปฏิบัติงานในบริบท ที่เปลี่ยนแปลง

ตารางที่ 5.5 สรุปแผนย่อย แนวทางการพัฒนา และเป้าหมายของแผนของแผนแม่บทภายใต้ ยุทธศาสตร์ชาติ (แผนระดับ 2) (ต่อ)

แผนแม่บท และเป้าหมาย	แผนย่อย	แนวทางการพัฒนาของ แผนย่อยที่เชื่อมโยงกับ การปฏิรูปที่ดิน	การดำเนินงานของ ส.ป.ก. เพื่อให้บรรลุ เป้าหมาย
แผนแม่บทที่ 21 การต่อต้าน การทุจริตและ ประพฤติมิชอบ เป้าหมายที่ 1	1. การป้องกันการทุจริต และประพฤติมิชอบ	1. ส่งเสริมการปฏิบัติหน้าที่ของ ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ให้มีความใสสะอาด ปราศจาก พฤติกรรมที่ส่อไปในทางทุจริต 2. ปรับระบบเพื่อลดจำนวน คดีทุจริตและประพฤติมิชอบ ในหน่วยงานภาครัฐ 3. ปรับระบบงานและ โครงสร้างองค์การที่เอื้อต่อ การลดการใช้ดุลพินิจในการ ปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่	1. ส่งเสริมการปฏิบัติงานที่ โปร่งใส ปราศจากการทุจริต 2. จัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน แสดงกระบวนการ ขั้นตอน เพื่อเป็นกรอบในการ ปฏิบัติงาน ซึ่งจะลดการใช้ ดุลพินิจในการปฏิบัติงาน ของเจ้าหน้าที่
	2. การปราบปราม การทุจริต	1. เพิ่มประสิทธิภาพการ ดำเนินงานของกระบวนการ และกลไกการปราบปรามการ ทุจริต 2. ปรับปรุงกระบวนการ ปราบปรามการทุจริตที่มีความ รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ 3. พัฒนาการจัดการองค์ ความรู้ด้านการปราบปรามการ ทุจริต	กำกับ ดูแล และปราบปราม การทุจริตและประพฤติมิชอบ อย่างเคร่งครัด

5.2.2 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 กำหนดกรอบทิศทางการพัฒนาประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพลิกโฉมประเทศไทย หรือ เปลี่ยนแปลงประเทศขนานใหญ่ โดยการพัฒนา ประเทศไทยต้องสอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและการพัฒนาอย่างยั่งยืน ซึ่งการพลิกโฉม ประเทศไทยในแผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ 13 มีเป้าหมายหลักเพื่อพลิกโฉมประเทศไทยสู่เศรษฐกิจสร้าง คุณค่า สังคมเดินหนอย่างยั่งยืน (Hi-Value and Sustainable Thailand) โดยมีองค์ประกอบสำคัญ 4 ประการ 13 หมวดหมาย ได้แก่

- 1) เศรษฐกิจมูลค่าสูงที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (High Value-Added Economy)
  - หมวดหมายที่ 1 ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง
  - หมวดหมายที่ 2 ไทยเป็นจุดหมายของการท่องเที่ยวที่เน้นคุณค่าและความยั่งยืน
  - หมวดหมายที่ 3 ไทยเป็นฐานการผลิตยานยนต์ไฟฟ้าของอาเซียน
  - หมวดหมายที่ 4 ไทยเป็นศูนย์กลางทางการแพทย์และสุขภาพมูลค่าสูง

หมวดหมู่ที่ 5 ไทยเป็นประตูการค้าการลงทุนและจุดยุทธศาสตร์ทางโลจิสติกส์ที่สำคัญของภูมิภาค

หมวดหมู่ที่ 6 ไทยเป็นฐานการผลิตอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะและบริการดิจิทัลของอาเซียน

2) สังคมแห่งโอกาสและความเสมอภาค (High Opportunity Society)

หมวดหมู่ที่ 7 ไทยมี SMEs ที่เข้มแข็ง มีศักยภาพสูง และสามารถแข่งขันได้

หมวดหมู่ที่ 8 ไทยมีพื้นที่และเมืองหลักของภูมิภาคที่มีความเจริญทางเศรษฐกิจ ทันสมัยและน่าอยู่

หมวดหมู่ที่ 9 ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลง และคนไทยทุกคนมีความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอ เหมาะสม

3) วิถีชีวิตที่ยั่งยืน (High Sustainability)

หมวดหมู่ที่ 10 ไทยมีเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ

หมวดหมู่ที่ 11 ไทยสามารถลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยธรรมชาติ และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

4) ปัจจัยขับเคลื่อนการพัฒนา (High-Leverage Enablers)

หมวดหมู่ที่ 12 ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต

หมวดหมู่ที่ 13 ไทยมีภาครัฐที่มีสมรรถนะสูง

ซึ่งหมวดหมู่ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม จำนวน 4 หมวดหมู่ ได้แก่

หมวดหมู่ที่ 1 ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง

หมวดหมู่ที่ 9 ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลง และคนไทยทุกคนมีความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอ เหมาะสม

หมวดหมู่ที่ 10 ไทยมีเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ

หมวดหมู่ที่ 11 ไทยสามารถลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยธรรมชาติ และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

หมวดหมู่ที่ 13 ไทยมีภาครัฐที่มีสมรรถนะสูง

ตารางที่ 5.6 สรุปหมวดหมู่และขอบเขตของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 และการดำเนินงานของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

หมวดหมู่ที่ 1 ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง	<ol style="list-style-type: none"> ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมแบบมุ่งเป้าเพื่อยกระดับการผลิตและมูลค่าเพิ่ม ขยายผลรูปแบบเกษตรยั่งยืนและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม พัฒนาระบบบริหารจัดการน้ำ พัฒนาการผลิตที่ลดต้นทุนและเพิ่มมูลค่าผลผลิต 	<ol style="list-style-type: none"> การจัดที่ดินทำกินให้แก่เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร รวมทั้งคุ้มครองที่ดินที่เหมาะสมกับการทำการเกษตร โดยกำหนดเขตการใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน
---	---	--

ตารางที่ 5.6 สรุปหมุดหมายและขอบเขตของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 และการดำเนินงานของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

หมุดหมาย	กลยุทธ์ภายใต้หมุดหมายที่เกี่ยวข้องกับงาน ส.ป.ก.	การดำเนินงานของ ส.ป.ก. เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย
	5. ส่งเสริมเกษตรกรให้มีที่ทำกินและรักษาพื้นที่เกษตรกรรม 6. ยกระดับขีดความสามารถของเกษตรกร 7. พัฒนากลไกเพื่อเชื่อมโยงภาคีต่าง ๆ ของภาคการเกษตร	3. ส่งเสริมและขยายผลการทำการเกษตรกรรมยั่งยืนเพื่อฟื้นฟูระบบนิเวศเกษตร และเพิ่มรายได้ให้เกษตรกร 4. ส่งเสริมการประยุกต์องค์ความรู้ท้องถิ่นร่วมกับเทคโนโลยีนวัตกรรมสมัยใหม่ตลอดห่วงโซ่คุณค่าของธุรกิจการเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร 5. สนับสนุนให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผลิตสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพ และได้มาตรฐาน เช่น GAP เกษตรอินทรีย์ 6. ส่งเสริมการจำหน่ายสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ 7. เชื่อมโยงเครือข่ายทั้งภาครัฐ เอกชน สถาบันการศึกษา และสถาบันเกษตรกรในการดำเนินงานปฏิรูปที่ดิน
หมุดหมายที่ 9 ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลง และคนไทยทุกคนมีความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอ เหมาะสม	1. การแก้ปัญหาความยากจนข้ามรุ่นแบบพุ่งเป้าให้ครัวเรือนหลุดพ้นจากความยากจนอย่างยั่งยืน	1. ประยุกต์ใช้ข้อมูลจาก TPMAP ในการกำหนดเป้าหมายกลุ่มเกษตรกรในการพัฒนาองค์ความรู้ และให้ความช่วยเหลือครัวเรือนเกษตรกรให้หลุดพ้นจากความยากจนอย่างยั่งยืน
หมุดหมาย 10 ไทยมีเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ	1. สร้างรายได้ให้ชุมชน ท้องถิ่น และเกษตรกรจากเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ 2. ฟื้นฟูและเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรอย่างชาญฉลาด	1. ส่งเสริมการทำวนเกษตรเพื่ออนุรักษ์ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน 2. ส่งเสริมการนำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เช่น ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยหมัก ถ่านไบโอชาร์ เป็นต้น

ตารางที่ 5.6 สรุปหมวดหมู่และขอบเขตของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13
และการดำเนินงานของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

หมวดหมู่	กลยุทธ์ภายใต้หมวดหมู่ ที่เกี่ยวข้องกับงาน ส.ป.ก.	การดำเนินงานของ ส.ป.ก. เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย
หมวดหมู่ที่ 11 ไทย สามารถลดความเสี่ยง และผลกระทบจากภัย ธรรมชาติและการ เปลี่ยนแปลงสภาพ ภูมิอากาศ	1. เพิ่มศักยภาพในการรับมือของประชาชนและ ชุมชน	1. เตรียมความพร้อมเกษตรกรในพื้นที่ ประสบภัยธรรมชาติซ้ำซาก โดยให้ความรู้ ในการป้องกันและรับมือกับภัยธรรมชาติ เพื่อลดความเสี่ยงและความเสียหายที่จะ เกิดขึ้น 2. ส่งเสริมการทำเกษตรยั่งยืนเพื่อลดความ เสียหายและผลกระทบจากการ เปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่มีต่อ ผลผลิตทางการเกษตร
หมวดหมู่ที่ 13 ไทยมี ภาครัฐที่มีสมรรถนะสูง	1. พัฒนาคุณภาพบริการภาครัฐให้ตอบโจทย์ สะดวก และประหยัด 2. ปรับเปลี่ยนการบริหารจัดการภาครัฐให้ ยืดหยุ่น เชื่อมโยง เปิดกว้าง และมีประสิทธิภาพ 3. ปรับเปลี่ยนเป็นรัฐบาลดิจิทัลที่ใช้ข้อมูลเพื่อ พัฒนาประเทศ 4. พัฒนาทักษะของบุคลากรภาครัฐ และปรับปรุง กฎหมาย ระเบียบ มาตรการภาครัฐ ให้เอื้อต่อ การพัฒนาประเทศ	1. ปรับปรุงโครงสร้างองค์การให้สอดคล้อง กับภารกิจที่เปลี่ยนแปลง 2. ปรับใช้เทคโนโลยีนวัตกรรมในการ ปฏิบัติงาน เพื่อให้การปฏิบัติงานและการ บริการเกษตรกรสะดวก รวดเร็ว และมี ประสิทธิภาพมากขึ้น 3. ปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้อง ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม 4. พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการปฏิบัติงาน 5. ทำงานร่วมกับหน่วยงานและเครือข่าย ทั้งภาครัฐ เอกชน ประชาสังคมในการ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและเกษตรกร ในเขตปฏิรูปที่ดิน

5.3 แผนระดับที่ 3 ที่เกี่ยวข้อง

5.3.1 ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทยด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG พ.ศ. 2564 – 2569

โมเดลเศรษฐกิจ BCG เป็นการพัฒนา 3 เศรษฐกิจ คือ เศรษฐกิจชีวภาพ (Bioeconomy) เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) และเศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) ไปพร้อม ๆ กัน ซึ่งโมเดลเศรษฐกิจ BCG สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน และหลักการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ทั้งนี้ ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทยด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG พ.ศ. 2564 – 2569 ประกอบด้วย 4 ยุทธศาสตร์ ได้แก่

ยุทธศาสตร์ที่ 1 สร้างความยั่งยืนของฐานทรัพยากรและความหลากหลายทางชีวภาพด้วยการจัดสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาชุมชนและเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็ง ด้วยทุนทรัพยากร
อัตลักษณ์ ความคิดสร้างสรรค์ และเทคโนโลยีสมัยใหม่

ยุทธศาสตร์ที่ 3 ยกระดับการพัฒนาอุตสาหกรรมภายใต้เศรษฐกิจ BCG ให้สามารถแข่งขันได้
อย่างยั่งยืน ซึ่งในยุทธศาสตร์นี้กำหนดเป้าหมายการขับเคลื่อนเป็นรายสาขาครอบคลุม 6+1 สาขา
คือ การเกษตร อาหาร ยาและวัคซีน เครื่องมือแพทย์ พลังงาน วัสดุและเคมีชีวภาพ การท่องเที่ยว
และเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และเศรษฐกิจหมุนเวียน

ยุทธศาสตร์ที่ 4 เสริมสร้างความสามารถในการตอบสนองต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก
ซึ่งการเชื่อมโยงการดำเนินงานปฏิรูปที่ดินกับยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทย
ด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG สามารถสรุปได้ดังตารางที่ 5.7

ตารางที่ 5.7 ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนประเทศไทยด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG พ.ศ. 2564 – 2569
(แผนระดับ 3) และการดำเนินงานของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ยุทธศาสตร์	ประเด็นที่เชื่อมโยงกับ การปฏิรูปที่ดิน	การดำเนินงานของ ส.ป.ก. เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย
1. สร้างความยั่งยืนของฐาน ทรัพยากร และความ หลากหลายทางชีวภาพด้วยการ จัดสมดุลระหว่างการอนุรักษ์ และการใช้ประโยชน์	1. อนุรักษ์ พันธุ์ และใช้ประโยชน์ จากความหลากหลายทางชีวภาพ และวัฒนธรรม 2. สร้างความสามารถในการ บริหารทรัพยากรและการบริโภคที่ ยั่งยืนของชุมชน 3. พัฒนาระบบการบริหารจัดการ ทรัพยากรอย่างยั่งยืน	1. ส่งเสริมการทำเกษตรกรรม ยั่งยืนเพื่อสร้างความหลากหลาย ทางชีวภาพในระบบนิเวศเกษตร 2. ส่งเสริมการนำวัสดุเหลือใช้ทาง การเกษตรมาใช้ให้เกิดประโยชน์ สูงสุด เช่น ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยหมัก ถ่านไบโอชาร์ เป็นต้น 3. สนับสนุนเครือข่ายผู้นำ เกษตรกรและชุมชนในการอนุรักษ์ และใช้ประโยชน์จาก ทรัพยากรธรรมชาติ
2. การพัฒนาชุมชนและ เศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็ง ด้วยทุนทรัพยากร อัตลักษณ์ ความคิดสร้างสรรค์ และ เทคโนโลยีสมัยใหม่	1. เพิ่มความมั่นคงด้านอาหาร สุขภาพ และพลังงานชุมชน 2. การพัฒนาเชิงพื้นที่ 3. เพิ่มโอกาสการเข้าถึงและ ถ่ายทอดองค์ความรู้แก่ชุมชน	1. ส่งเสริมการทำเกษตรกรรม ยั่งยืนแทนเกษตรเชิงเดี่ยวเพื่อ สร้างความมั่นคงด้านอาหารในมิติ ของความพอเพียงและโอกาสใน การเข้าถึงอาหารของเกษตรกรราย ย่อย 2. ส่งเสริมการปลูกและแปรรูปพืช สมุนไพรเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับ สินค้าเกษตร 3. สนับสนุนองค์ความรู้และ เทคโนโลยีและนวัตกรรมการเกษตร สมัยใหม่ที่ปฏิบัติได้จริง เหมาะสม กับพื้นที่ และมีราคาที่เหมาะสม สามารถเข้าถึงได้

ตารางที่ 5.7 ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนประเทศไทยด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG พ.ศ. 2564 – 2569 (แผนระดับ 3) และการดำเนินงานของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ต่อ)

ยุทธศาสตร์	ประเด็นที่เชื่อมโยงกับการปฏิรูปที่ดิน	การดำเนินงานของ ส.ป.ก. เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย
<p>3. ยกระดับการพัฒนาอุตสาหกรรมภายใต้เศรษฐกิจ BCG ให้สามารถแข่งขันได้อย่างยั่งยืน</p> <p>- สาขาการเกษตร</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. การพัฒนาสาขาเกษตร 2. การเตรียมกำลังคน ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ประกอบการ 3. การสร้างและพัฒนาตลาด 4. การพัฒนาปรับแก้ กฎหมาย กฎระเบียบ 5. การจัดเตรียมโครงสร้างพื้นฐานสำคัญและสิ่งอำนวยความสะดวก 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ส่งเสริมเกษตรกรรมยั่งยืน และเกษตรแปลงใหญ่เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต 2. ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพและได้มาตรฐาน เช่น GAP เกษตรอินทรีย์ 3. สร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ และเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการสืบทอดและพัฒนาอาชีพเกษตรกรรม 4. พัฒนาอาสาสมัครปฏิรูปที่ดิน และผู้แทนเกษตรกรให้เป็นตัวกลางในการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการปฏิรูปที่ดินและการเกษตรสมัยใหม่แก่เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินและผู้สนใจ 5. ส่งเสริมการจำหน่ายผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น ขายตรง ขายผ่านตลาดออนไลน์ 6. ปรับปรุงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง 7. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่ออำนวยความสะดวกในการผลิตและขนส่งสินค้าเกษตร

5.3.2 ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579)

ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) มุ่งในการแก้ไขจุดอ่อน และเสริมจุดแข็งให้เอื้อต่อการพัฒนาภาคการเกษตรในระยะยาว เพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ “เกษตรกรรมมั่นคง ภาคการเกษตรมั่งคั่ง ทรัพยากรการเกษตรยั่งยืน” โดยยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ 20 ปี ประกอบด้วย 5 ยุทธศาสตร์ ได้แก่

ยุทธศาสตร์ที่ 1 สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร

ยุทธศาสตร์ที่ 2 เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตร

ยุทธศาสตร์ที่ 3 เพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม

ยุทธศาสตร์ที่ 4 บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ 5 พัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ

ซึ่งสาระสำคัญของยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาภายใต้แต่ละยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมสรุปตามตารางที่ 5.8

ตารางที่ 5.8 สรุปลักษณะสำคัญของยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ที่เกี่ยวข้องการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ยุทธศาสตร์	ประเด็นที่เชื่อมโยงกับงานปฏิรูปที่ดิน	การดำเนินงานของ ส.ป.ก. เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย
ยุทธศาสตร์ที่ 1 สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร	1. สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร	1. สร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ และเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) 2. ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อทำการเกษตรร่วมกันตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ 3. สนับสนุนการดำเนินงานของสถาบันเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินให้มีความเข้มแข็ง สามารถบริหารจัดการและดำเนินธุรกิจได้
ยุทธศาสตร์ที่ 2 เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตร	1. พัฒนาประสิทธิภาพการผลิตและคุณภาพมาตรฐานสินค้าสู่มาตรฐานระดับสากล โดยใช้วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและความรู้แบบองค์รวม	1. ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพและได้มาตรฐาน เช่น GAP เกษตรอินทรีย์ 2. ส่งเสริมเกษตรแปลงใหญ่เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต

ตารางที่ 5.8 สรุปสาระสำคัญของยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปที่ดิน
เพื่อเกษตรกรรม

ยุทธศาสตร์	ประเด็นที่เชื่อมโยงกับงานปฏิรูปที่ดิน	การดำเนินงานของ ส.ป.ก. เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย
ยุทธศาสตร์ที่ 2 เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตร	2. ส่งเสริมการเกษตรตลอดห่วงโซ่อุปทานสอดคล้องกับความต้องการของตลาดและมูลค่าสูงมุ่งสู่การเป็นฟาร์มอัจฉริยะ	
ยุทธศาสตร์ที่ 3 เพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม	บริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเกษตรให้เกษตรกรเข้าถึง และนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างทั่วถึง	สนับสนุนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตร
ยุทธศาสตร์ที่ 4 บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน	ฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรการเกษตรให้มีความสมดุลและยั่งยืน	1. ปรับปรุงและพัฒนาแหล่งน้ำและการกระจายน้ำในเขตปฏิรูปที่ดิน 2. ส่งเสริมเกษตรกรรมยั่งยืน
ยุทธศาสตร์ที่ 5 พัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ	1. พัฒนาบุคลากรและนักวิจัยให้เป็น Smart officers และ Smart researchers 2. เชื่อมโยง และบูรณาการการทำงานของหน่วยงานทุกภาคส่วนโดยกลไกประชารัฐ และปรับระบบบริหารงานให้ทันสมัย 3. ปรับปรุงและพัฒนากฎหมายด้านการเกษตรเพื่อรองรับบริบทการเปลี่ยนแปลง	1. พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ และทักษะในการปฏิบัติงาน 2. ทำงานร่วมกับหน่วยงานและเครือข่ายทั้งภาครัฐ เอกชน ประชาสังคมในการดำเนินงาน 3. ปรับปรุงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

5.3.3 แผนปฏิบัติการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม)

แผนปฏิบัติการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) กำหนดเป้าหมายไว้ 5 ประการ ได้แก่ ผลผลิตภัณฑัวมวลรวมในประเทศสาขาเกษตรเพิ่มขึ้น ผลผลิตภาพการผลิตของภาคเกษตรเพิ่มขึ้น รายได้เงินสดสุทธิครัวเรือนเกษตรกรเพิ่มขึ้น สถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน กลุ่มเกษตรกร) มีศักยภาพเพิ่มขึ้น และการบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการผลิตทางการเกษตรมีความสมดุล และเพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงได้กำหนดประเด็นการพัฒนา 5 ประเด็น ประกอบด้วย

- 1) เสริมสร้างความมั่นคงทางการเกษตร
- 2) ยกกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตร
- 3) สร้างความเสมอภาคและกระจายความเท่าเทียมทางสังคมเกษตร
- 4) บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน
- 5) พัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐและงานวิจัยด้านการเกษตร

ซึ่งประเด็นการพัฒนาที่เชื่อมโยงกับงานปฏิรูปที่ดินมี 4 ประเด็น คือ ยกกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตร สร้างความเสมอภาคและกระจายความเท่าเทียมทางสังคมเกษตร บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน และพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐและงานวิจัยด้านการเกษตร ดังแสดงในตารางที่ 5.9

ตารางที่ 5.9 ประเด็นการพัฒนาแผนปฏิบัติการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) ที่เชื่อมโยงกับงานปฏิรูปที่ดิน

ประเด็นการพัฒนา	ประเด็นที่เชื่อมโยงกับงานปฏิรูปที่ดิน	การดำเนินงานของ ส.ป.ก. เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย
1. ยกกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตร	1. เกษตรปลอดภัย 2. เกษตรชีวภาพ 3. เกษตรแปรรูป 4. เกษตรอัจฉริยะ 5. การพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร 6. สร้างความเข้มแข็งของสถาบันเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการยุคใหม่	1. ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพ และได้มาตรฐาน เช่น GAP เกษตรอินทรีย์ 2. ส่งเสริมเกษตรกรมั่งคั่งและพืชสมุนไพร 3. ส่งเสริมเกษตรแปลงใหญ่ 4. เสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน
2. สร้างความเสมอภาคและกระจายความเท่าเทียมทางสังคมเกษตร	1. การเสริมสร้างทุนทางสังคม 2. การยกระดับศักยภาพของเกษตรกรรายย่อยให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจ 3. การสร้างสภาพแวดล้อมและกลไกที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก	1. ส่งเสริมโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ 2. การพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่องและผู้ประกอบการเกษตร 3. จัดที่ดินเพื่อเกษตรกร (เช่น จัดที่ดินรัฐจัดที่ดินเอกชน การจัดทำโฉนดเพื่อการเกษตร การตรวจสอบการถือครองที่ดิน ศูนย์บริการประชาชน ฯลฯ)

ตารางที่ 5.9 ประเด็นการพัฒนาแผนปฏิบัติการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) ที่เชื่อมโยงกับงานปฏิรูปที่ดิน

ประเด็นการพัฒนา	ประเด็นที่เชื่อมโยงกับงานปฏิรูปที่ดิน	การดำเนินงานของ ส.ป.ก. เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย
3. บริหารจัดการทรัพยากร การเกษตรและสิ่งแวดล้อม อย่างสมดุลและยั่งยืน	<ol style="list-style-type: none"> 1. การสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจสีเขียว 2. การจัดการมลพิษที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และสารเคมีในภาคเกษตรทั้งระบบให้เป็นมาตรฐานสากล 3. การเพิ่มผลผลิตของน้ำทั้งระบบ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ส่งเสริมการทำวนเกษตรเพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูระบบนิเวศ 2. ลดการเผา และเพิ่มมูลค่าวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร 3. ปรับปรุงและพัฒนาแหล่งน้ำและระบบกระจายน้ำ
4. พัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐและงานวิจัยด้านการเกษตร	<ol style="list-style-type: none"> 1. การพัฒนาบริการประชาชน 2. การพัฒนาระบบบริหารงานภาครัฐ 3. การสร้างและพัฒนาบุคลากรภาครัฐ 4. การป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ 5. การพัฒนากฎหมาย 6. การวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมการเกษตร 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ปรับปรุงโครงสร้างองค์การให้สอดคล้องกับภารกิจที่เปลี่ยนแปลง 2. ปรับใช้เทคโนโลยีนวัตกรรมในการปฏิบัติงาน เพื่อให้การปฏิบัติงานและบริการสะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพมากขึ้น 3. ส่งเสริมการปฏิบัติงานที่โปร่งใส ปราศจากการทุจริต 4. ปรับปรุงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง 5. ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการปฏิบัติงาน และการทำการเกษตร

5.4 นโยบายที่เกี่ยวข้องกับสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

5.4.1 คำแถลงนโยบายรัฐบาล ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

นางสาวแพทองธาร ชินวัตร นายกรัฐมนตรี คนที่ 31 และคณะรัฐมนตรี ได้แถลงไว้ต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 12 กันยายน 2567 ถึงแนวทางการบริหารราชการแผ่นดินที่รัฐบาลจะดำเนินการเพื่อพัฒนาประเทศไทย ความมุ่งมั่นของรัฐบาลที่จะสร้างความสามัคคีปรองดองให้เกิดขึ้นในสังคมไทย อันจะนำไปสู่ความร่วมมือกันในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองการปกครองของประเทศไทย เปลี่ยนความท้าทายให้เป็นความหวัง โอกาส และความเสมอภาคทางเศรษฐกิจและสังคม ของทุกกลุ่มอย่างเท่าเทียม ควบคู่กับความมุ่งมั่นในการพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ สร้างความเข้าใจที่ถูกต้องและเผยแพร่ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติพระราชกรณียกิจของสถาบันพระมหากษัตริย์ และการดำเนินงานตามพระราชดำริอย่างต่อเนื่อง นโยบายที่เกี่ยวข้องกับภาคการเกษตรและเป็นนโยบายเร่งด่วนที่จะดำเนินการทันที คือ นโยบายที่ 6 การยกระดับการทำเกษตรแบบดั้งเดิมให้เป็นเกษตรทันสมัย โดยใช้แนวคิด “ตลาดนำ นวัตกรรมเสริม เพิ่มรายได้” นำเทคโนโลยีด้านการเกษตร (Agri-Tech) เช่น เกษตรแม่นยำ (Precision Agriculture) และเทคโนโลยีด้านอาหาร (Food Tech) มาใช้พัฒนาอาชีพด้านการเกษตร ประมง

ปศุสัตว์ และอาชีพที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหาร รวมถึงการคว้าโอกาสในตลาดใหม่ รวมทั้งอาหารฮาลาล และ **พินโยบาย “ครัวไทยสู่ครัวโลก”** ซึ่งเป็นจุดเด่นของประเทศไทยเพื่อตอบสนองความต้องการของโลกด้านความมั่นคงทางอาหาร (Food Security) และ **เร่งเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรและราคาพืชผลการเกษตร** รวมทั้งเพื่อยกระดับรายได้ของเกษตรกร

นโยบายที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม มีดังนี้

1) นโยบายพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ : สร้างความเข้าใจที่ถูกต้องและเผยแพร่ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติพระราชกรณียกิจของสถาบันพระมหากษัตริย์ และการดำเนินงานตามพระราชดำริอย่างต่อเนื่อง (การสืบสาน ต่อยอดและพัฒนา โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ)

2) นโยบายระยะกลางและระยะยาว : ต่อยอดการพัฒนาของภาคการผลิตและบริการเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน เพื่อวางรากฐานสู่การพัฒนาประเทศในอนาคต

2.1) ส่งเสริมโอกาสในอุตสาหกรรมแห่งอนาคต

- ส่งเสริมเศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy or Eco-friendly Economy) : พัฒนาคาร์บอนเครดิต (Carbon Credit) และปรับกระบวนการผลิตให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

- พัฒนาเศรษฐกิจสุขภาพ (Care and Wellness Economy) และบริการทางการแพทย์ (Medical Hub) : ยกระดับสมุนไพรและผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทยโดยใช้นวัตกรรม

2.2) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อขยายโอกาส

- พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านวิจัยและนวัตกรรม ยกระดับความสามารถทางนวัตกรรมให้สามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก

- เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการที่ดินของรัฐ : เร่งจัดทำแผนที่ทันสมัยและใช้เทคโนโลยีเพื่อปรับปรุงแนวเขตที่ดินของรัฐ แก้ไขปัญหาที่ดินทับซ้อนยุติความขัดแย้งและแก้ไขข้อพิพาทเกี่ยวกับที่ดินทั้งระหว่างหน่วยงานภาครัฐและระหว่างภาครัฐและประชาชน และสนับสนุนให้ประชาชนเข้าถึงสิทธิที่ดิน ที่อยู่อาศัย และที่ดินทำกินเพิ่มขึ้น

2.3) สร้างความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- พื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ อนุรักษ์ ความหลากหลายทางชีวภาพ และรักษาสสมดุลของระบบนิเวศท้องถิ่น : สร้างการมีส่วนร่วมในการรับมือกับภัยธรรมชาติ โดยเฉพาะการแก้ปัญหา PM 2.5 และสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์ พื้นฟู และบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งทั้งระบบ

- ยกระดับการบริหารจัดการน้ำ : เร่งให้น้ำถึงไร่นาด้วยการเพิ่มศักยภาพแหล่งกักเก็บน้ำเพิ่มประสิทธิภาพระบบกระจายน้ำและขยายเขตชลประทาน แก้ปัญหาน้ำท่วม น้ำแล้งร่วมกับทุกภาคส่วน โดยเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ และสร้างสมดุลระหว่างการอนุรักษ์ พื้นฟู และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืน

- สานต่อนโยบายความเป็นกลางทางคาร์บอน (Carbon Neutrality) : เป็นผู้นำของอาเซียนในด้านการลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ และส่งเสริมให้ไทยเป็นศูนย์กลางด้านการซื้อขายคาร์บอนเครดิต (Carbon Credit) ของอาเซียน

5.4.2 นโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นางนฤมล ภิญโญสินวัฒน์) ได้มอบนโยบายขับเคลื่อนงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เมื่อวันที่ 16 กันยายน 2567 ณ กรมชลประทานสามเสน โดยยึดหลักการดำเนินงาน นโยบายพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ และเป็นการสานต่อนโยบายเดิมเพื่อขับเคลื่อนให้บรรลุเป้าหมายสูงสุดของรัฐบาล ยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรเกษตรกรรอยุ่ดี สินค้าเกษตรมูลค่าสูง ทรัพยากรเกษตรยั่งยืน ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือของครอบครัวเกษตรกรและสหกรณ์ ทั้งนี้ นโยบายขับเคลื่อนงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ประกอบด้วย ๙ นโยบาย ดังนี้

1) สร้างวิธีการทำงานสู่การปฏิบัติ

1.1) เพิ่มประสิทธิภาพศูนย์บริการประชาชนภาคการเกษตร (เกษตรพิรุณราช) เน้นการนำเทคโนโลยีมาช่วยในการบริการภาคการเกษตร

1.2) ขยายครอบครัวเกษตรกร บูรณาการงานอย่างเข้มแข็ง โดยการบูรณาการความร่วมมือการทำงานระหว่างเกษตรกร หน่วยงานรัฐ ภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง และคนในภาคการเกษตร

1.3) สานต่อภารกิจรณรงค์กำจัดและสินค้าเกษตร ทั้งพืช ปศุสัตว์ และประมง โดยการทำงานเชิงรุก มีการเตรียมการแก้ไขปัญหาไว้ล่วงหน้าได้ถูกจุดตั้งแต่ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง

2) เร่งรัดการจัดที่ดินทำกินให้กับเกษตรกร โดยขยายผลการยกระดับเอกสารสิทธิโฉนดเพื่อการเกษตร ด้วยการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายหรือพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรกรรม เพื่อให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อสร้างรายได้ อีกทั้งยกระดับโครงสร้างพื้นฐานทางการเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน

3) บริหารจัดการน้ำ ให้เกิดประสิทธิภาพ รวมถึงบริหารจัดการแก้ไขน้ำท่วม น้ำแล้งและการเติมน้ำในเขื่อน เพื่อแก้ไขปัญหาในระยะยาว

4) ยกระดับสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง ต่อยอดโครงการ 1 ท้องถิ่น 1 สินค้าเกษตรมูลค่าสูง เน้นการผลิตสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพ และส่งเสริมการสร้างอาชีพเสริมให้กับเกษตรกรเพื่อให้หลุดพ้นกับดักความยากจน

5) ยกระดับศักยภาพของเกษตรกร/สถาบันเกษตรกรให้เข้มแข็ง

5.1) ส่งเสริมการทำธุรกิจสหกรณ์การเกษตรให้สามารถเข้าถึงแหล่งทุนเพื่อนำมาต่อยอดธุรกิจสร้างรายได้เพิ่ม ลดการกู้ยืมนอกระบบ และลดภาระหนี้สินให้แก่เกษตรกร

5.2) ส่งเสริมเกษตรกร/สถาบันเกษตรกรเป็นผู้ให้บริการทางการเกษตรครบวงจร โดยมีเครื่องมือ เครื่องจักรกลของตนเอง และเป็นผู้ให้บริการด้านธุรกิจเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ทันสมัย

6) จัดการทรัพยากรทางการเกษตร

6.1) ทำการเกษตรที่ใส่ใจสิ่งแวดล้อม (Go Green) ด้วยการส่งเสริมเศรษฐกิจ BCG และการทำ Carbon Credit โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลัก เช่น การยางแห่งประเทศไทย

และสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) เป็นผู้ขับเคลื่อนในรูปแบบแปลงใหญ่ และเกิดการซื้อขายในรูปแบบแปลงใหญ่ Carbon Credit ของภาคการเกษตร ซึ่งการขับเคลื่อน EUDR มอบหมายให้การยางแห่งประเทศไทยเป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก ร่วมผลักดันมาตรการปรับคาร์บอนก่อนเข้าพรมแดน CBAM มุ่งสู่การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

6.2) ส่งเสริมฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน ปรับเปลี่ยนพื้นที่เพาะปลูกให้เหมาะสมกับการผลิต โดยมอบหมายให้กรมพัฒนาที่ดินเป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก

7) **รับมือกับภัยธรรมชาติ** ต้องมีการวางแผน มีมาตรการเชิงรุก เพื่อป้องกันแก้ไข และฟื้นฟู เมื่อประสบภัยพิบัติทางธรรมชาติ รวมทั้งบูรณาการความร่วมมือกับกระทรวงมหาดไทยจัดตั้งศูนย์อำนวยการภัยพิบัติทางธรรมชาติ

8) **สานต่อการทำสงครามสินค้าเกษตรเถื่อน** โดยปราบปรามการลักลอบนำเข้าสินค้าเกษตรผิดกฎหมายให้เข้มงวดมากขึ้น ประสานฝ่ายความมั่นคงกำจัดสินค้าผิดกฎหมาย เพื่อไม่ให้กระทบต่อราคาผลผลิตในประเทศ

9) **อำนวยความสะดวกด้านการเกษตร**

9.1) พัฒนาระบบการประกันภัยภาคการเกษตร ในการนำเครื่องมือที่จะป้องกันความเสี่ยงเช่น ระบบประกันภัย และภาคเอกชน เข้ามาร่วมบูรณาการเพื่อลดความเสี่ยง รวมทั้งบริหารจัดการความเสี่ยงและสร้างความยั่งยืนให้กับเกษตรกร โดยมอบหมายให้สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก

9.2) ผลักดันนโยบาย “ตลาดนำ นวัตกรรมเสริม เพิ่มรายได้” ประสานความร่วมมือจากภาคเอกชน ผู้ประกอบการ ทูตเกษตร ในการขยายตลาดเดิมและเพิ่มตลาดใหม่ ๆ โดยใช้นวัตกรรมเป็นจุดขายสินค้าเกษตรผ่านแอปพลิเคชันทั้งในรูปแบบออนไลน์และออฟไลน์

5.4.3 นโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ Thailand Vision “IGNITE THAILAND จุดพลัง รวมใจ ไทยต้องเป็นหนึ่ง”

นายเศรษฐา ทวีสิน (อดีตนายกรัฐมนตรีคนที่ 30) ประกาศวิสัยทัศน์ Thailand Vision “IGNITE THAILAND : จุดพลัง รวมใจ ไทยต้องเป็นหนึ่ง” มุ่งเป้าพัฒนาประเทศไทยให้กลายเป็นศูนย์กลางเมืองแห่งอุตสาหกรรมระดับโลก ขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยสู่อนาคตที่ยั่งยืน ครอบคลุมทั้งการท่องเที่ยว การรักษาพยาบาลและสุขภาพ อาหาร การบิน การผลิตยานยนต์แห่งอนาคต เทคโนโลยี และการเงินโดยมีวิสัยทัศน์ที่ 3 การเป็นศูนย์กลางอาหาร (Agriculture & Food Hub) ด้วยจุดแข็งด้านภูมิศาสตร์ของไทยที่เป็นแหล่งผลิตอาหารของโลก รัฐบาลจะเข้ามายกระดับยกระดับเกษตรกรรม ส่งเสริมเกษตรกรไทย ให้มีรายได้มากขึ้น 3 เท่าใน 4 ปี และขยายแหล่งชลประทานให้ครอบคลุม 40 ล้านไร่ รวมทั้งดูแลการเพาะปลูกด้วยระบบเกษตรแม่นยำ (Precision Agriculture) ควบคู่กับการแก้ไขปัญหาเรื่องฝุ่น PM 2.5 และอดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ร้อยเอก ธรรมนัส พรหมเผ่า) ได้มีนโยบายการขับเคลื่อนภาคการเกษตรไทยสู่การเป็นศูนย์กลางการเกษตรและอาหารของโลกโดยเสนอนโยบาย 9 ด้าน ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ประกอบด้วย

1. การจัดที่ดินทำกินให้เกษตรกร โดยการปรับปรุงหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก. 4-01) โฉนดเพื่อการเกษตร
2. การจัดทำข้อมูลเกษตรกร แปลงเกษตรกรในระบบดิจิทัลและการประกันภัยพืชผล
3. การส่งเสริมฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน ส่งเสริมนวัตกรรมจุลินทรีย์
4. การบริหารจัดการน้ำให้มีประสิทธิภาพเพื่อการเกษตร
5. การผลักดันสินค้าเกษตรมูลค่าสูง
6. การส่งเสริมให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรมีความเข้มแข็ง ผ่านสหกรณ์การเกษตรเกษตรแปลงใหญ่ และการรวมกลุ่มเกษตรกร
7. การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ผ่านการจัดงานมหกรรมพืชสวนโลก พ.ศ. 2569 และการท่องเที่ยวชุมชน
8. การเปลี่ยนแปลงสภาวะสิ่งแวดล้อม โดยการผลิตพืชแบบยั่งยืนเพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและการกักเก็บคาร์บอน แก้ไขปัญหา PM 2.5 รองรับการผลิตของโรคอุบัติใหม่
9. การทำงานและการวิจัยภายใต้กรอบความร่วมมือต่างๆ โดยเร่งการนำมาใช้ประโยชน์สูงสุด พร้อมเน้นย้ำสินค้าเกษตรไทยคือหัวใจสำคัญทางเศรษฐกิจ

ตารางที่ 5.11 สรุปนโยบายสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

นโยบาย	ประเด็นที่เชื่อมโยงกับงานปฏิรูปที่ดิน	การดำเนินงานของ ส.ป.ก. เพื่อให้บรรลุนโยบายรัฐบาล
1. เร่งการจัดที่ดินให้เกษตรกร	นโยบายที่ดินทำกินของเกษตรกรแปลงที่ดิน ส.ป.ก. เพื่อสร้างความมั่นคงของอาชีพเกษตรกร	1. การจัดที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
2. ยกระดับสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง	เน้นการผลิตสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพ และส่งเสริมการสร้างอาชีพเสริมให้กับเกษตรกรเพื่อให้หลุดพ้นกับดักความยากจน	1. พัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน 2. ยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตร GAP
3. ยกระดับศักยภาพของเกษตรกร/สถาบันเกษตรกรให้เข้มแข็ง	ส่งเสริมการทำธุรกิจสหกรณ์การเกษตรให้สามารถเข้าถึงแหล่งทุนเพื่อนำมาต่อยอดธุรกิจสร้างรายได้เพิ่ม ลดการกักขังนอกระบบ และลดภาระหนี้สินให้แก่เกษตรกร	1. พัฒนารูขุมชนในเขตปฏิรูปที่ดิน
4. ทำการเกษตรที่ใส่ใจสิ่งแวดล้อม (Go Green) ด้วยการส่งเสริมเศรษฐกิจ BCG และการทำ Carbon Credit โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลัก เช่น การยางแห่งประเทศไทย	(ส.ป.ก.) เป็นผู้ขับเคลื่อนในรูปแบบแปลงใหญ่ และเกิดการซื้อขายในรูปแบบแปลงใหญ่ Carbon Credit ของภาคการเกษตร ซึ่งการขับเคลื่อน EUDR มอบหมายให้การยางแห่งประเทศไทยเป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก	1. ส่งเสริมระบบเกษตรแบบแปลงใหญ่ 2. พัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)

ส่วนที่ 6

สาระสำคัญของแผนปฏิบัติการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) ของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

6.1 ภาพรวม

6.1.1 วิสัยทัศน์

องค์การทันสมัยในการจัดการการปฏิรูปที่ดินเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกร
“องค์การทันสมัย” หมายถึง องค์การที่สามารถปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ มีความคุ้มค่า
เทียบได้กับมาตรฐานสากล รองรับสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานที่มีความหลากหลายซับซ้อน
และทันการเปลี่ยนแปลง

6.1.2 พันธกิจ

- 1) จัดที่ดินให้แก่เกษตรกร ผู้ยากไร้ หรือสถาบันเกษตรกร และส่งเสริมการใช้ประโยชน์ที่ดิน
เพื่อเกษตรกรรมอย่างยั่งยืน
- 2) ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรให้มีความสามารถในการผลิต
และการจัดการผลผลิตทางการเกษตร
- 3) พัฒนากิจกรรมด้วยนวัตกรรมและพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้คู่คุณธรรม

6.1.3 เป้าประสงค์

คุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรมเพื่อให้เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินประกอบอาชีพเกษตรกรรม
ได้อย่างยั่งยืน

6.1.4 ตัวชี้วัด

1. เกษตรกรได้รับสิทธิเข้าทำประโยชน์ในที่ดินเขตปฏิรูปที่ดิน จำนวน 45,000 รายต่อปี
2. รายได้เงินสดสุทธิครัวเรือนเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 10
3. วิสาหกิจชุมชน/กลุ่มเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินมีความเข้มแข็ง อย่างน้อยร้อยละ 3
และสหกรณ์ในเขตปฏิรูปที่ดินมีความเข้มแข็งในระดับ 1 และ 2 อย่างน้อยร้อยละ 95
4. กระบวนการได้รับการปรับเปลี่ยนให้เป็นดิจิทัลร้อยละ 100

6.1.5 ค่านิยมหลัก

โปร่งใส (Transparency) เป็นธรรม (Justice) มุ่งผลสัมฤทธิ์ (Result) มีจิตบริการ (Service mind)

6.1.6 วัฒนธรรมองค์การ

ALROSMART: องค์การแห่งความน่าเชื่อถือ

A: Area Management (การจัดการพื้นที่และคุ้มครองที่ดินเกษตรกรรม)

L: Learning & Development (การเรียนรู้และพัฒนาตลอดเวลา)

R: Responsibility (ความรับผิดชอบ โปร่งใส และตรวจสอบได้)

O: Organization Commitment (ความผูกพันต่อองค์การ)

S: Service Mind (การมีจิตบริการ)

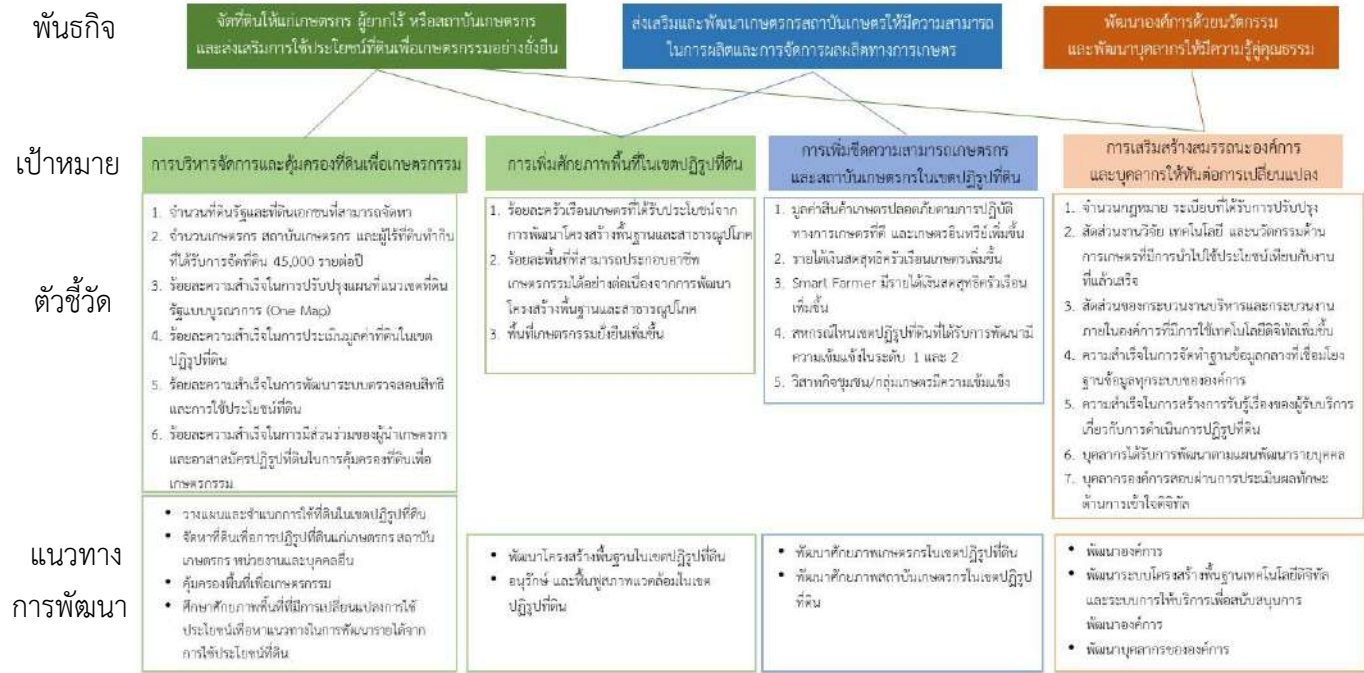
M: Moral (การมีคุณธรรม ศีลธรรม และจริยธรรมอันดี)

A: Ability (การมีความรู้และความสามารถในการปฏิบัติงาน)

R: Respect (การยอมรับนับถือแก่กัน)

T: Teamwork (การทำงานเป็นทีม)

6.1.7 แผนที่กลยุทธ์ (Strategy Map)

6.2 แผนปฏิบัติการราชการ

6.2.1 แผนปฏิบัติการราชการที่ 1 เรื่อง การบริหารจัดการและคุ้มครองที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

เป้าหมายแผนปฏิบัติการราชการ

เพื่อวางแผนและจำแนกการใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่และการเปลี่ยนแปลง ในขณะเดียวกันเร่งจัดหาที่ดินเพื่อนำมาปฏิรูปที่ดิน และจัดที่ดินให้แก่เกษตรกร ผู้ไร้ที่ดินทำกิน และสถาบันเกษตรกรเข้าทำประโยชน์ เช่าและเช่าซื้อ รวมทั้งคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรมเพื่อป้องกันการใช้ที่ดินผิดวัตถุประสงค์ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญที่ก่อให้เกิดการสูญเสียที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ตัวชี้วัดแผนปฏิบัติการราชการ

จำนวนเกษตรกร และสถาบันเกษตรกรได้รับสิทธิเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	หน่วย	ค่าเป้าหมาย				
			2566	2567	2568	2569	2570
การวางแผนและจำแนกการใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน	ระดับความสำเร็จของการวางแผนและจำแนกการใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน	ไร่	8	8	8	8	8
การจัดหาที่ดินเพื่อการปฏิรูปที่ดิน	จำนวนที่ดินรัฐและที่ดินเอกชนที่สามารถจัดหาเพื่อนำมาปฏิรูปที่ดินให้แก่เกษตรกร สถาบันเกษตรกร และผู้ไร้ที่ดินทำกิน	ไร่	2,000	2,150	2,300	2,500	2,700
การจัดที่ดินแก่เกษตรกร สถาบันเกษตรกร หน่วยงาน และบุคคลอื่น	จำนวนเกษตรกร สถาบันเกษตรกร และผู้ไร้ที่ดินทำกินได้รับการจัดที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน	ราย	37,000	32,200	37,000	42,000	42,000
	ความสำเร็จในการปรับปรุงแผนที่แนวเขตที่ดินรัฐแบบบูรณาการ (One Map)	ร้อยละ	80	85	90	95	100
การคุ้มครองพื้นที่เพื่อเกษตรกรรม	ปัญหาการใช้ที่ดินผิดประเภทลดลง	ร้อยละ	95	95	95	95	95
	ความสำเร็จในการพัฒนาระบบตรวจสอบสิทธิและการใช้ประโยชน์ที่ดิน	ร้อยละ	100				

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	หน่วย	ค่าเป้าหมาย				
			2566	2567	2568	2569	2570
	ความสำเร็จในการมีส่วนร่วมของผู้นำเกษตรกรและอาสาสมัครปฏิรูปที่ดินในการคุ้มครองที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	ร้อยละ	80	85	90	95	100

เป้าหมายที่ 1 การวางแผนและจำแนกการใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน

ตัวชี้วัด ระดับความสำเร็จของการวางแผนและจำแนกการใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน

แนวทางการพัฒนา

1) วางแผนและจำแนกเขตการใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กิจกรรมเกี่ยวเนื่องอื่น ๆ และพื้นที่ชุมชนให้เกิดความสมดุลและสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ และสังคม โดยดำเนินการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการวางผังเมืองและการกำหนดเขตการใช้ที่ดิน หน่วยงานพัฒนาพื้นที่เฉพาะ เช่น เขตเศรษฐกิจพิเศษ ท้องถิ่น และชุมชน รวมทั้งประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการบริหารจัดการที่ดินในการวางแผน ทั้งนี้ ในการวางแผนและจำแนกเขตการใช้ที่ดินต้องคำนึงถึงเจตนารมณ์ของการปฏิรูปที่ดินเป็นสำคัญ

2) จัดทำแผนที่แสดงเขตการใช้ที่ดินเพื่อกิจการแต่ละประเภทเพื่อเป็นกรอบในการจัดที่ดินทำกินและการอนุญาตให้ใช้ที่ดินเพื่อกิจการอื่นนอกเหนือจากเกษตรกรรม

เป้าหมายที่ 2 การจัดหาที่ดินเพื่อการปฏิรูปที่ดิน

ตัวชี้วัด จำนวนที่ดินรัฐและที่ดินเอกชนที่สามารถจัดหาเพื่อนำมาปฏิรูปที่ดินให้แก่เกษตรกร สถาบันเกษตรกร และผู้ไร้ที่ดินทำกิน

แนวทางการพัฒนา

เร่งรัดจัดหาที่ดิน โดยเฉพาะที่ดินรัฐที่ยังไม่เข้าสู่กระบวนการปฏิรูปที่ดิน ที่ดินที่ถือครองโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ที่ดินแปลงว่างจากการสังสสินสิทธิ และจัดซื้อที่ดินเอกชนเพื่อนำมาจัดให้กับผู้ไร้ที่ดินทำกินที่ขึ้นทะเบียนขอรับการจัดที่ดิน เพื่อลดปัญหาความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงที่ดิน

เป้าหมายที่ 3 การจัดที่ดินแก่เกษตรกร สถาบันเกษตรกร หน่วยงาน และบุคคลอื่น

ตัวชี้วัดเป้าหมาย

- 1) จำนวนเกษตรกร สถาบันเกษตรกร และผู้ไร้ที่ดินทำกินได้รับการจัดที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน
- 2) ร้อยละความสำเร็จในการปรับปรุงแผนที่แนวเขตที่ดินรัฐแบบบูรณาการ (One Map)
- 3) ร้อยละความสำเร็จในการประเมินมูลค่าที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน
- 4) ร้อยละความสำเร็จในการปรับปรุงหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดิน (ส.ป.ก. 4-01)

เป็นโฉนดเพื่อการเกษตร

แนวทางการพัฒนา

1) เร่งรัดการจัดที่ดินค้ำจัดทั้งที่ดินของรัฐและที่ดินเอกชนเพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ที่ดินในกรณีที่ดินของรัฐ ต้องดำเนินการจัดที่ดินให้แล้วเสร็จภายในปี พ.ศ. 2570 โดยนำฐานข้อมูลจัดที่ดินมาประกอบการสืบค้นที่ดินค้ำจัด หรือที่ดินที่มีปัญหาไม่สามารถนำมาจัดได้ พร้อมทั้งจัดทำบัญชีที่ดินค้ำจัด และปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน เพื่อให้ทราบสถานะของที่ดินค้ำจัดในแต่ละพื้นที่ และให้นำมาจัดให้กับเกษตรกร สถาบันเกษตรกร และกิจการเกี่ยวเนื่องได้ สำหรับที่ดินเอกชน เร่งจัดทำฐานข้อมูลที่ดินและแผนที่ เพื่อตรวจสอบที่ตั้งที่ดินและการใช้ประโยชน์ให้ถูกต้อง ครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน และจัดที่ดินที่ยังค้ำจัดให้เกษตรกรเช่า พร้อมทั้งเร่งจัดทำแนวทางการประเมินมูลค่าที่ดิน และแนวทางการจัดเก็บรายได้ รวมถึงการเพิ่มช่องทางการจัดเก็บรายได้จากการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เป็นรูปธรรม

2) ปรับปรุงกระบวนการจัดการที่ดินทั้งที่ดินทำกิน (จัดที่ดินให้เกษตรกรรายใหม่แทนเกษตรกรรายเดิม หรือ จัดที่ดินรอบ 2) จัดที่ดินชุมชน และจัดที่ดินเพื่อกิจการอื่น ให้มีความชัดเจนและรวดเร็ว เพื่อให้สามารถออกหนังสืออนุญาตการใช้ที่ดินหรือสัญญาเช่าให้แก่ผู้ขอรับการจัดที่ดิน หรือผู้ขอใช้ที่ดินได้อย่างรวดเร็ว

3) เร่งรัดดำเนินการพิจารณาเอกสารสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เป็นโฉนดเพื่อการเกษตร เพื่อให้สามารถนำไปต่อยอดให้เข้าถึงแหล่งเงินทุนและสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นในระยะยาว

4) พัฒนาระบบฐานข้อมูลจัดที่ดินและแผนที่ในเขตปฏิรูปที่ดินให้เป็นมาตรฐานสากลเพื่อให้สามารถเชื่อมโยงข้อมูลภายในองค์กร และสนับสนุนการดำเนินงานปฏิรูปที่ดินได้อย่างเต็มที่ รวมทั้งสามารถบูรณาการกับข้อมูลที่ดินของหน่วยงานอื่นเป็นระบบเดียวกัน

4) สนับสนุนการแก้ไขปัญหาแนวเขตที่ดินของรัฐ และการดำเนินการปรับปรุงแผนที่ แนวเขตที่ดินของรัฐแบบบูรณาการ มาตรฐานส่วน 1 : 4000 (One Map)

6) ศึกษาศักยภาพพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินภายใต้บริบทการใช้ประโยชน์ที่ดินที่เปลี่ยนแปลงไป ต้องดำเนินการภายใต้หลักวิชาการ การบูรณาการข้อมูล และความร่วมมือของบุคลากรที่มีความรู้ทางเทคนิค เช่น ข้อมูลแผนที่ ภูมิสารสนเทศ ข้อมูลศักยภาพที่ดิน ข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดิน เพื่อสนับสนุนการดำเนินการศึกษาฯ ซึ่งจะต้องได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอก ส.ป.ก. รวมทั้งอาศัยผู้มีความรู้ ความชำนาญ จากทั้งสถาบันการศึกษา และ/หรือผู้มีความเชี่ยวชาญ เพื่อให้ ส.ป.ก. มีแนวทางในการพัฒนารายได้จากการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างยั่งยืนและเพียงพอในการดำเนินการปฏิรูปที่ดิน

เป้าหมายที่ 4 การคุ้มครองพื้นที่เพื่อเกษตรกรรม

ตัวชี้วัดเป้าหมาย

- 1) ปัญหาการใช้ที่ดินผิดประเภทลดลง
- 2) ร้อยละความสำเร็จในการพัฒนาระบบตรวจสอบสิทธิและการใช้ประโยชน์ที่ดิน
- 3) ร้อยละความสำเร็จในการมีส่วนร่วมของผู้นำเกษตรกร และอาสาสมัครปฏิรูปที่ดินในการคุ้มครองที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

แนวทางการพัฒนา

1) ติดตามและตรวจสอบการใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินตามการจำแนกเขตการใช้ที่ดินที่กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด โดยดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานท้องถิ่น ชุมชน และเกษตรกรในพื้นที่ รวมทั้งใช้เทคโนโลยีนวัตกรรมในการติดตามตรวจสอบ เมื่อพบการใช้ที่ดินผิดประเภทให้ดำเนินการแก้ไขอย่างทันที เพื่อป้องกันการขยายตัวของชุมชนและกิจการอื่นเข้าสู่พื้นที่เกษตรกรรม

2) ติดตามและตรวจสอบการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อเกษตรกรรม โดยดำเนินงานร่วมกับหน่วยงาน ท้องถิ่น ชุมชน และเกษตรกรในพื้นที่ รวมทั้งใช้เทคโนโลยีนวัตกรรมในการติดตามตรวจสอบและดำเนินการแก้ไขทันทีเมื่อพบการใช้ประโยชน์ที่ดินผิดระเบียบ

6.2.2 แผนปฏิบัติการราชการที่ 2 เรื่อง การเพิ่มศักยภาพพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดิน

เป้าหมายแผนปฏิบัติการ

เพื่อเพิ่มศักยภาพพื้นที่เกษตรกรรม โดยพัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการขนส่งสินค้าเกษตร และส่งเสริมการทำเกษตรกรรมยั่งยืนที่ สอดคล้องกับระบบนิเวศและสภาพแวดล้อมในพื้นที่ พื้นฟูทรัพยากรดินและป้องกันการพังทลายของดิน รวมทั้งบริหารจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรเพื่อประโยชน์ทางสิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจ

ตัวชี้วัดแผนปฏิบัติการ

- 1) จำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่ได้รับประโยชน์จากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และสาธารณูปโภค
- 2) พื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืนเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	หน่วย	ค่าเป้าหมาย				
			2566	2567	2568	2569	2570
การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในเขตปฏิรูปที่ดิน	ครัวเรือนเกษตรกรที่ได้รับประโยชน์จากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค	ร้อยละ	100	100	100	100	100
	พื้นที่ที่สามารถประกอบอาชีพเกษตรกรรมได้อย่างต่อเนื่องจากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค	ร้อยละ	80	85	90	95	100
การอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพแวดล้อมในเขตปฏิรูปที่ดิน	พื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืนเพิ่มขึ้น (ไร่)	ไร่	22,700	27,700	32,700	37,700	42,700

เป้าหมายที่ 1 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในเขตปฏิรูปที่ดิน

ตัวชี้วัดเป้าหมาย

- 1) จำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่ได้รับประโยชน์จากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค
- 2) จำนวนพื้นที่ที่สามารถประกอบอาชีพเกษตรกรรมได้อย่างต่อเนื่องจากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค

แนวทางการพัฒนา

- 1) จัดทำฐานข้อมูลพื้นที่และโครงสร้างพื้นฐานในเขตปฏิรูปที่ดิน โดยสำรวจสภาพพื้นที่ โครงสร้างพื้นฐานที่มีอยู่ และสำรวจความต้องการของชุมชนและเกษตรกรเพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนพัฒนาพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 2) พัฒนาและปรับปรุงเส้นทางคมนาคม เพื่ออำนวยความสะดวกทางด้านโลจิสติกส์การเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดินอย่างบูรณาการ โดยดำเนินการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อสนองต่อความต้องการของชุมชนและเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน
- 3) พัฒนาและปรับปรุงแหล่งน้ำในเขตปฏิรูปที่ดินอย่างบูรณาการ โดยดำเนินการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อสนองต่อความต้องการของชุมชนและเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน
- 4) ติดตามและประเมินผลการใช้ประโยชน์โครงสร้างพื้นฐานในเขตปฏิรูปที่ดิน รวมทั้งความพึงพอใจของเกษตรกรต่อโครงสร้างพื้นฐานในเขตปฏิรูปที่ดิน

เป้าหมายที่ 2 การอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพแวดล้อมในเขตปฏิรูปที่ดิน

ตัวชี้วัดเป้าหมาย พื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืนเพิ่มขึ้น

แนวทางการพัฒนา

- 1) ส่งเสริมการทำการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยใช้สารเคมีในปริมาณที่เหมาะสมหรือไม่ใช้สารเคมีในกระบวนการผลิตและการจัดการหลังเก็บเกี่ยว เน้นความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่ การทำการเกษตรที่สอดคล้องกับระบบนิเวศและสภาพแวดล้อมในพื้นที่ เพื่อให้เกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองได้ทั้งในด้านอาหารและเศรษฐกิจ รวมทั้งฟื้นฟูธรรมชาติในพื้นที่ให้ดีขึ้น
- 2) ส่งเสริมการอนุรักษ์ ปรับปรุง และบำรุงดินให้เหมาะสมต่อการทำการเกษตร และลดการชะล้างพังทลายของหน้าดิน โดยบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเกิดประสิทธิภาพสูงสุดและมีความยั่งยืน
- 3) ส่งเสริมการจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ลดการเผา โดยร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน เครือข่ายภาคประชาชน ในการสนับสนุนองค์ความรู้และส่งเสริมให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรเพื่อสร้างประโยชน์ด้านสิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจ รวมถึงการศึกษาค้นคว้าแนวทางการจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรที่เหมาะสมและคุ้มค่า

6.2.3 แผนปฏิบัติราชการที่ 3 เรื่อง การเพิ่มขีดความสามารถเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน

เป้าหมายแผนปฏิบัติราชการ

เพื่อพัฒนาเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรให้เข้มแข็ง สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิตทางการเกษตรโดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม ทำให้ครัวเรือนเกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น สนับสนุนให้ผู้นำเกษตรกร อาสาสมัครปฏิรูปที่ดิน เกษตรกร และสถาบันเกษตรกร เป็นตัวจักรสำคัญในการดำเนินงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และเสริมสร้างขวัญกำลังใจของบุคคลกลุ่มดังกล่าวในการปฏิบัติงาน

ตัวชี้วัดแผนปฏิบัติราชการ

- 1) รายได้เงินสดสุทธิต่อครัวเรือนเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 ภายในปี พ.ศ. 2570
- 2) มูลค่าสินค้าเกษตร ผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร และผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูปมีมูลค่าเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 3

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	หน่วย	ค่าเป้าหมาย				
			2566	2567	2568	2569	2570
การพัฒนาศักยภาพเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน	มูลค่าสินค้าเกษตรปลอดภัยตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเกษตรอินทรีย์เพิ่มขึ้น	ร้อยละ	3	3	3	3	3
	รายได้เงินสดสุทธิครัวเรือนเกษตรกรเพิ่มขึ้น	ร้อยละ	3	5	7	9	10
	Smart Farmer มีรายได้เงินสดสุทธิครัวเรือนเกษตรกรเพิ่มขึ้น	บาท					300,000
การพัฒนาสภาพสถาบันเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน	สหกรณ์ในเขตปฏิรูปที่ดินที่ได้รับการพัฒนามีความเข้มแข็งในระดับ 1 และ 2	ร้อยละ	95	95	95	95	95
	วิสาหกิจชุมชน/กลุ่มเกษตรกรมีความเข้มแข็ง	ร้อยละ	30	30	30	30	30

เป้าหมายที่ 1 การพัฒนาศักยภาพเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน

ตัวชี้วัดเป้าหมาย

- 1) มูลค่าสินค้าเกษตรปลอดภัยตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเกษตรอินทรีย์เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 3
- 2) รายได้เงินสดสุทธิครัวเรือนเกษตรกรเพิ่มขึ้นร้อยละ 10
- 3) Smart Farmer มีรายได้เงินสดสุทธิครัวเรือนเกษตรกรเพิ่มขึ้นเป็น 300,000 บาทต่อครัวเรือนต่อปี

แนวทางการพัฒนา

- 1) ส่งเสริมโครงการพระราชดำริและแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเป็นฐานความรู้ในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม
- 2) มุ่งเน้นพัฒนาเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินที่เป็นกลุ่มคนเปราะบางทางด้านเศรษฐกิจ ผ่านการนำข้อมูล จปฐ. มาเป็นตัวชี้วัดในการคัดเลือกเกษตรกรกลุ่มเป้าหมายสำหรับการพัฒนาให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นตามนโยบายของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาความยากจนแบบพุ่งเป้า
- 3) พัฒนาเกษตรกร และทายาทเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินเป็นเกษตรกรมืออาชีพ (Smart Farmer) เสริมสร้างความมุ่งมั่นในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม และเป็นผู้ประกอบการยุคใหม่ เน้นการแปรรูป และการตลาดที่เหมาะสมโดยดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา และปราชญ์เกษตร
- 4) พัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตร รวมถึงการทำระบบฟาร์มอัจฉริยะ ผ่านการสนับสนุนองค์ความรู้ให้เกษตรกร และทายาทเกษตรกรสามารถประยุกต์ใช้ และสร้างเทคโนโลยี และนวัตกรรมเพื่อใช้ในแปลงเกษตรและชุมชนของตนเอง เพื่อลดต้นทุนการผลิต เพิ่มผลผลิต และสามารถพัฒนาต่อยอดได้ตลอดห่วงโซ่การผลิต และสนับสนุนเงินทุนที่มีอัตราดอกเบี้ยต่ำจากเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
- 5) ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน และสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่และความต้องการของผู้บริโภค
- 6) สนับสนุนการมีส่วนร่วมของผู้นำเกษตรกร อาสาสมัครปฏิรูปที่ดิน เกษตรกร สถาบันเกษตรกร และชุมชนในการดำเนินงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พร้อมสนับสนุนสวัสดิการให้กับเกษตรกรที่มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนงาน
- 7) พัฒนาระบบข้อมูลการพัฒนาเกษตรกรเพื่อใช้ในการวางแผนและการติดตามผลการพัฒนาเกษตรกร

เป้าหมายที่ 2 การพัฒนาศักยภาพสถาบันเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน

ตัวชี้วัดเป้าหมาย

- 1) ร้อยละ 95 ของสหกรณ์ในเขตปฏิรูปที่ดินที่ได้รับการพัฒนามีความเข้มแข็งในระดับ 1 และ 2
- 2) วิสาหกิจชุมชน/กลุ่มเกษตรกรมีความเข้มแข็ง อย่างน้อยเฉลี่ยร้อยละ 30

แนวทางการพัฒนา

- 1) ส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกรเพื่อพัฒนาไปสู่สถาบันเกษตรกร เพื่อให้สามารถวางแผนการผลิต พัฒนาสินค้าและผลิตภัณฑ์ และจัดการด้านการตลาดได้อย่างเหมาะสม รวมถึงเชื่อมโยงเครือข่ายสถาบันเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ แลกเปลี่ยนและจำหน่ายผลผลิต ตลอดจนมีกลไกในการดูแลและอำนวยความสะดวกเพื่อให้เกษตรกรได้รับประโยชน์จากการรวมกลุ่มและการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรอย่างเป็นธรรม
- 2) เสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันเกษตรกรโดยสนับสนุนองค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมใหม่ ๆ ด้านการบริหารจัดการ และการเพิ่มมูลค่าสินค้า รวมทั้งช่องทางการตลาดแก่ผู้นำและสมาชิกสถาบันเกษตรกร และสนับสนุนเงินทุนที่มีอัตราดอกเบี้ยต่ำจากเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

3) พัฒนาระบบข้อมูลสถาบันเกษตรกรเพื่อใช้ในการวางแผนและการติดตามผลการพัฒนาสถาบันเกษตรกร

6.2.4 แผนปฏิบัติการที่ 4 เรื่อง การเสริมสร้างสมรรถนะองค์กรและบุคลากรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง

เป้าหมายแผนปฏิบัติการ

เพื่อพัฒนาองค์กร ระบบการทำงานและการให้บริการ และบุคลากรของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมให้มีศักยภาพและประสิทธิภาพมากขึ้น สามารถรับมือกับบริบทของการทำงานที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

ตัวชี้วัดแผนปฏิบัติการ

- 1) ดัชนีความผูกพันของบุคลากรภาครัฐ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 85
- 2) สำนักงานการปฏิรูปที่ดินผ่านเกณฑ์การประเมิน ITA 85 คะแนนขึ้นไป
- 3) ระดับความพึงพอใจของคุณภาพการให้บริการของภาครัฐ
- 4) ระดับ Digital Government Maturity Model (Gartner) ระดับ 3
- 5) ร้อยละ 70 ของจำนวนกฎหมาย ระเบียบที่ได้รับการทบทวนตามแผนปฏิบัติการ 5 ปี ของ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
- 6) สัดส่วนของเจ้าหน้าที่กระทำผิดกฎหมายลดลงร้อยละ 30
- 7) ร้อยละ 80 ของบุคลากร สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมได้รับการพัฒนา ศักยภาพ
- 8) สัดส่วนความสำเร็จของกระบวนการที่ได้รับการปรับเปลี่ยนให้เป็นดิจิทัลร้อยละ 100

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	หน่วย	ค่าเป้าหมาย				
			2566	2567	2568	2569	2570
การพัฒนาองค์การ	จำนวนกฎหมาย ระเบียบที่ ได้รับการปรับปรุง และ แก้ไข	ฉบับ	4	3	1	1	1
	สัดส่วนงานวิจัยเทคโนโลยี และนวัตกรรม ด้าน การเกษตรที่มีการนำไปใช้ ประโยชน์เทียบกับงานที่ แล้วเสร็จ	ร้อยละ	10	15	20	25	30
การพัฒนาระบบ โครงสร้างพื้นฐาน เทคโนโลยีดิจิทัล และระบบการ ให้บริการ เพื่อสนับสนุนการ พัฒนาองค์การ	สัดส่วนของกระบวนการ บริหารและกระบวนการ ภายในองค์การที่มีการใช้ เทคโนโลยีดิจิทัลเพิ่มขึ้น	ร้อยละ	80	85	90	95	100
	ความสำเร็จในการจัดทำ ฐานข้อมูลกลางที่เชื่อมโยง ฐานข้อมูลทุกระบบของ องค์การ	ร้อยละ	80	85	90	95	100
	ความสำเร็จในการสร้างการ รับรู้เรื่องของผู้รับบริการ เกี่ยวกับการดำเนินการ ปฏิรูปที่ดิน	ร้อยละ	80	83	85	90	95
การพัฒนาบุคลากร	บุคลากรได้รับการพัฒนา ตามแผนพัฒนารายบุคคล	ร้อยละ	50	70	90	100	100
	บุคลากรองค์การสอบผ่าน การประเมินผลทักษะด้าน การเข้าใจดิจิทัล (Digital Literacy)	ร้อยละ	70	75	80	85	90

เป้าหมายที่ 1 การพัฒนาองค์การ

ตัวชี้วัดเป้าหมาย

- 1) จำนวนกฎหมาย ระเบียบที่ได้รับการปรับปรุง และแก้ไข
- 2) สัดส่วนงานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมด้านการเกษตรที่มีการนำไปใช้ประโยชน์เทียบกับงานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมด้านการเกษตรที่ดำเนินการแล้วเสร็จไม่น้อยกว่าร้อยละ 30

แนวทางการพัฒนา

- 1) ปรับปรุงและพัฒนากฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมให้ทันสมัย สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเศรษฐกิจ
- 2) กำหนดแนวทางในการนำระเบียบ กฎหมายไปใช้ปฏิบัติงานให้ชัดเจน และเป็นมาตรฐานเดียวกัน โดยกำหนดขั้นตอนการดำเนินงาน ระเบียบที่ใช้ รวมถึงระยะเวลาดำเนินการที่ชัดเจนในแต่ละขั้นตอน รวมทั้งทำขั้นตอนการปฏิบัติงานรูปแบบรายการตรวจสอบ (check list)
- 3) สร้างและพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน และการบริการประชาชน ผ่านการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน
- 4) ปรับปรุงโครงสร้างองค์การและบริหารอัตรากำลังให้สอดคล้องกับภาระงานที่จะเปลี่ยนแปลงในอนาคต
- 5) พัฒนาระบบงาน ขั้นตอนการทำงาน และปรับโครงสร้างการดำเนินงานองค์การให้สอดคล้องกับภารกิจที่เปลี่ยนแปลงไป
- 6) พัฒนาสิ่งแวดล้อม และสุขภาวะของสถานที่ทำงานให้สะอาด สวยงาม และเป็นระเบียบ เพื่อเอื้อต่อการปฏิบัติงานและให้บริการของเจ้าหน้าที่ เพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน รวมทั้งสร้างความพึงพอใจให้กับผู้มารับบริการ
- 7) สนับสนุนงานวิจัย งานวิชาการขององค์การ โดยส่งเสริมและสนับสนุนบุคลากรในการทำงานวิจัยและงานวิชาการอย่างต่อเนื่อง และนำผลงานไปพัฒนาคุณภาพการทำงานของตนเองและองค์การ รวมทั้งเชื่อมโยงฐานข้อมูลงานวิจัยกับหน่วยงานภายนอกเพื่อสร้างและประยุกต์ใช้ความรู้ และนวัตกรรมที่เหมาะสมต่อการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
- 8) จัดทำงบประมาณตอบสนองต่อเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อให้งบประมาณเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ
- 9) กำหนดให้มีการติดตามประเมินผลสัมฤทธิ์ การดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ และผลสัมฤทธิ์ของแผนงาน/โครงการ ทั้งในภารกิจพื้นฐาน ภารกิจยุทธศาสตร์ และภารกิจพื้นที่ มีการติดตามประเมินผลทั้งก่อนเริ่มโครงการ ระหว่างดำเนินการ และหลังการดำเนินการ

เป้าหมายที่ 2 การพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยีดิจิทัล และระบบการให้บริการเพื่อสนับสนุนการพัฒนาองค์การ

ตัวชี้วัดเป้าหมาย

- 1) สัดส่วนของกระบวนการบริหารและกระบวนการภายในองค์การที่มีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพิ่มขึ้น
- 2) ร้อยละความสำเร็จในการจัดทำฐานข้อมูลกลางที่เชื่อมโยงฐานข้อมูลทุกระบบขององค์การ
- 3) ร้อยละความสำเร็จในการสร้างการรับรู้ของผู้รับบริการเกี่ยวกับการดำเนินการปฏิรูปที่ดิน

แนวทางการพัฒนา

1) ปรับปรุงการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพเพื่ออำนวยความสะดวกและตอบสนองต่อความต้องการของผู้รับบริการ โดยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี นวัตกรรมที่ทันสมัย เพื่อลดขั้นตอนและระยะเวลาในการปฏิบัติงานทั้งระบบ

2) จัดทำ และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยีดิจิทัลทั้งอุปกรณ์ ระบบซอฟต์แวร์ เครือข่าย ICT ระบบการให้บริการเพื่อสนับสนุนการพัฒนาองค์กร รวมถึงโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยีดิจิทัลที่สามารถเชื่อมโยงข้อมูล Big data จากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานขององค์กร และให้บริการประชาชน และหน่วยงานอื่น ๆ

3) พัฒนาระบบฐานข้อมูลกลางที่เชื่อมโยงและรวบรวมข้อมูลจากทุกระบบข้อมูลที่มีอยู่ในองค์กร ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีเป้าหมายเพื่อลดความซ้ำซ้อนของการเก็บข้อมูล และเป็นฐานข้อมูลในการบริหารงาน รวมทั้งเผยแพร่ผลการดำเนินงาน ข่าวสารขององค์กรไปสู่สาธารณชน

4) เสริมสร้างภาพลักษณ์องค์กรผ่านการสื่อสารประชาสัมพันธ์ โดยใช้เครื่องมือสื่อสารที่หลากหลายทั้ง สื่อกระแสหลัก เช่น โทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียง และสื่อสิ่งพิมพ์รวมทั้งสื่อสังคมออนไลน์เน้นการประชาสัมพันธ์เชิงรุก เพื่อให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสามารถเข้าถึงข้อมูลของงานด้านการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และสามารถชี้แจงข้อเท็จจริงต่อสังคมภายนอกได้อย่างรวดเร็วและครอบคลุมมากที่สุด เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างองค์กร กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และสาธารณชน

เป้าหมายที่ 3 การพัฒนาบุคลากร

ตัวชี้วัดเป้าหมาย

1. บุคลากรได้รับการพัฒนาตามแผนพัฒนารายบุคคล (Individual Development Plan: IDP)
2. ร้อยละ 80 ของบุคลากรองค์กรที่สอบผ่านการประเมินผลทักษะด้านการเข้าใจดิจิทัล (Digital Literacy)

แนวทางการพัฒนา

1) กำหนดเส้นทางความก้าวหน้าในสายอาชีพ (Career Path) เพื่อให้ข้าราชการได้เห็นถึงเส้นทางส่งเสริมประสบการณ์และการพัฒนาความรู้ และสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับการดำรงตำแหน่งเป้าหมาย และตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาตนเองในการส่งเสริมประสบการณ์และพัฒนาตนเองได้ตามเส้นทางความก้าวหน้าในสายอาชีพ

2) พัฒนาผู้บริหารและบุคลากรให้เป็นมืออาชีพ มีความรู้ ความเข้าใจ และความชำนาญในการปฏิรูปที่ดินและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล รวมทั้งมีความสามารถในการประสานงานกับทุกภาคส่วน เพื่อให้สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ทั้งด้านการปฏิรูปที่ดินและเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติงานและความร่วมมือต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินงานปฏิรูปที่ดิน

3) พัฒนาผู้บริหารและบุคลากรให้มีคุณธรรม จริยธรรม และยึดหลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงาน โดยส่งเสริมการปฏิบัติงานของบุคลากรให้มีความโปร่งใส ปราศจากพฤติกรรมที่สื่อไปในทางทุจริต ตลอดจนการสร้างจิตสำนึกและค่านิยมในการต่อต้านการทุจริต โดยการสนับสนุนให้มีส่วนร่วมในการเป็นเครือข่ายต่อต้านการทุจริตในหน่วยงานภาครัฐ

4) พัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพชีวิตในการทำงานและมีความสุข

5) พัฒนาการจัดการองค์ความรู้ด้านการปราบปรามการทุจริต โดยการจัดทำระบบฐานข้อมูลองค์ความรู้ด้านการปราบปรามการทุจริต

แผนปฏิบัติราชการระยะ 5 ปี ของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (พ.ศ. 2566 – 2570)

แผนปฏิบัติราชการ	งบประมาณรายจ่ายประจำปี (ล้านบาท)					
	2566	2567	2568	2569	2570	รวม
แผนปฏิบัติราชการที่ 1 การบริหารจัดการและคุ้มครองที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	337.2060	347.5360	347.6280	351.0470	352.1640	1,735.5810
แผนปฏิบัติราชการที่ 2 การเพิ่มศักยภาพพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดิน	1,076.5865	1,074.3531	1,048.2589	1,055.5761	1,059.7306	5,314.5052
แผนปฏิบัติราชการที่ 3 การเพิ่มขีดความสามารถเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน	687.2700	758.2546	711.7593	718.8828	727.7468	3,603.9135
แผนปฏิบัติราชการที่ 4 การเสริมสร้างสมรรถนะองค์การและบุคลากรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง	179.5540	159.9357	187.9295	204.2740	177.5522	909.2454
					รวมงบประมาณ	11,563.5451

ส่วนที่ 7

การขับเคลื่อนแผนสู่การปฏิบัติ

การขับเคลื่อนแผนสู่การปฏิบัติเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้บรรลุวิสัยทัศน์และเป้าประสงค์ของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมที่กำหนดไว้ ซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ อาทิ ความชัดเจนของเนื้อหาสาระแผน ความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ทุกระดับ รวมทั้งความร่วมมือของหน่วยงานภาคี และเครือข่ายการทำงาน ทั้งนี้ เพื่อให้การขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติแนวทางการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติราชการของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมสู่การปฏิบัติ มีขั้นตอนดังนี้

1. สื่อสาร และสร้างความเข้าใจแก่บุคลากรทุกระดับ โดยจัดทำสื่อเผยแพร่ในรูปแบบที่น่าสนใจ และประชาสัมพันธ์เพื่อให้เข้าใจเนื้อหาสาระ และเจตนารมณ์ของแผนปฏิบัติราชการ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) ของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม)

2. กำหนดหน่วยงานรับผิดชอบในการขับเคลื่อนงานในแต่ละเป้าหมายและตัวชี้วัด เพื่อให้มีการบูรณาการการทำงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมาย

3. ใช้แผนปฏิบัติราชการ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) ของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) เป็นกรอบในการจัดทำแนวทางการดำเนินงานและโครงการประจำปี เพื่อให้มีการขับเคลื่อนให้เกิดผลในทางปฏิบัติที่ชัดเจนในแต่ละปี รวมถึงมีการกำกับ ติดตาม และรายงานตามระบบการทำงานเป็นประจำ

4. สำนัก/กอง/ศูนย์ที่รับผิดชอบโครงการต่าง ๆ ทบทวน/ปรับโครงการให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ และเป้าหมายของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม รวมถึงทบทวน/ปรับบทบาทภารกิจในความรับผิดชอบเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของงานให้เกิดผลสำเร็จที่ชัดเจน รวมทั้งสนับสนุนวิชาการและองค์ความรู้แก่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด

5. สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดเป็นแกนหลักในการขับเคลื่อน และบริหารจัดการโครงการและงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรเพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่างแผนงาน/โครงการที่กำหนด

6. กำหนดกลไกการติดตามและประเมินผล เพื่อให้การดำเนินงานของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมบรรลุตามเป้าประสงค์ของแผนปฏิบัติราชการ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) ของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) รวมทั้งสอดคล้องตามหลักเกณฑ์และวิธีการติดตามและประเมินผล ตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2561 โดยมีกระบวนการติดตามประเมินผล ดังนี้

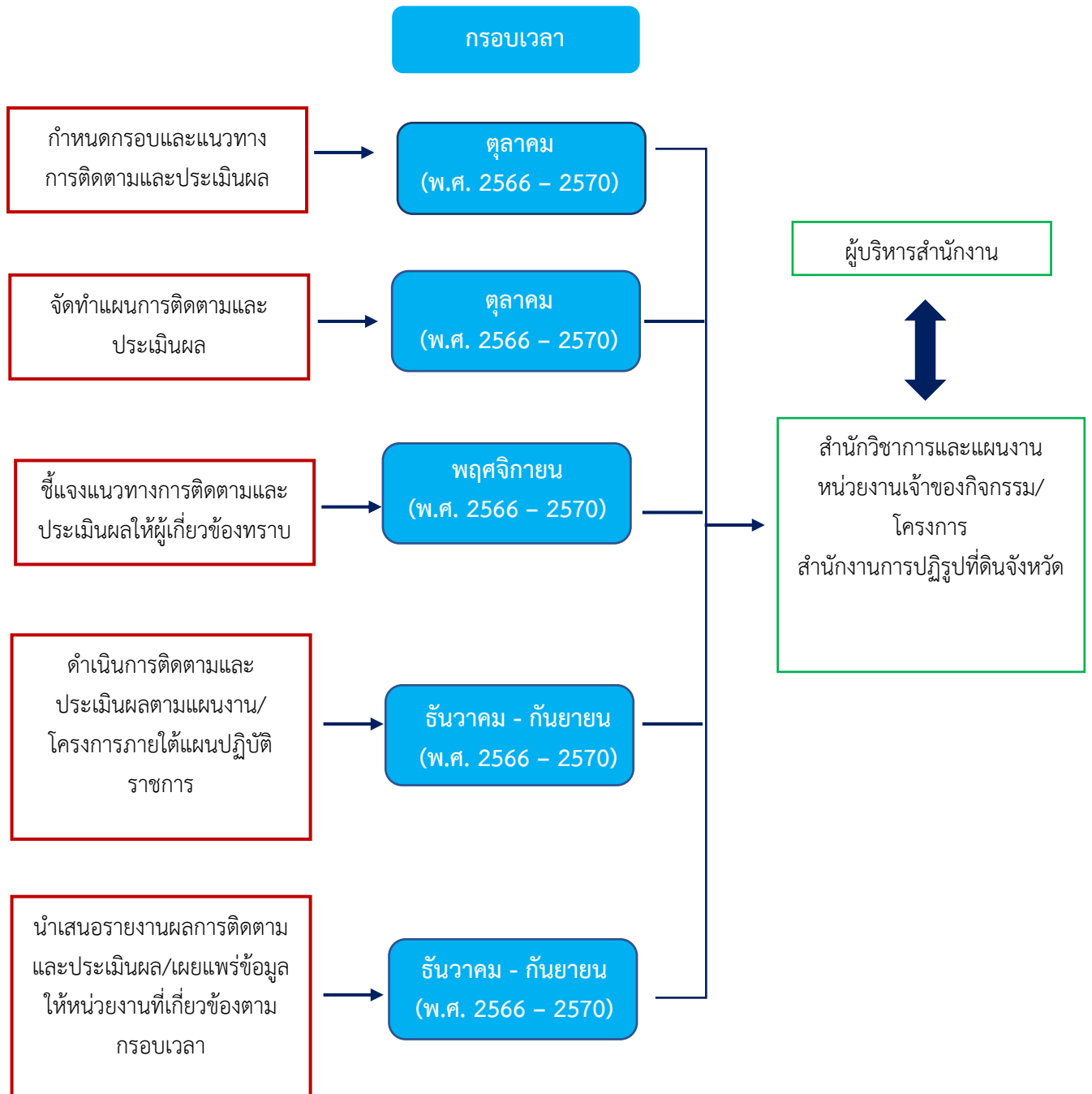
6.1 คณะทำงานจัดทำแผนปฏิบัติราชการของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ทำหน้าที่ในการกำหนดกรอบและแนวทางการติดตามและประเมินผล เพื่อวัดความสำเร็จในเชิงประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความคุ้มค่าจากการดำเนินงาน รวมถึงการทบทวนและปรับปรุงเป้าหมายผลผลิตโครงการ กิจกรรม ตัวชี้วัดผลสำเร็จ/ผลสัมฤทธิ์เพื่อให้แผนงาน/โครงการบรรลุ

เป้าหมายและสะท้อนความสำเร็จตามเป้าประสงค์ของแผนปฏิบัติราชการของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

6.2 หน่วยปฏิบัติที่ทำหน้าที่ในการติดตามและประเมินผลของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ทำหน้าที่ในการจัดทำแผนการติดตามและประเมินผล กำหนดวิธีการ เครื่องมือที่เหมาะสมตามแผนงานโครงการ ชี้แจงแนวทางการติดตามและประเมินผล วิธีการจัดเก็บข้อมูลให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ ดำเนินการติดตามและประเมินผลตามแผนที่กำหนดไว้ ร่วมกับสำนัก/กอง/ศูนย์ผู้รับผิดชอบโครงการ และรายงานผลการติดตามและประเมินผลให้ผู้บริหารสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงบประมาณ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร และสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นต้น รวมถึง ติดตามและประเมินผลการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติราชการ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) ของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) เพื่อให้ทราบผลสำเร็จ ปัจจัยแห่งความสำเร็จ และปัญหาอุปสรรคในการขับเคลื่อนแผนฯ เพื่อนำข้อมูลที่ได้รับมาใช้ประกอบการจัดทำแผนฯ ในระยะต่อไป

6.3 หัวหน้าส่วนราชการที่เป็นผู้รับผิดชอบโครงการ ทำหน้าที่ในการกำกับดูแลความก้าวหน้าของการดำเนินงานตามแผนงาน โครงการ ที่รับผิดชอบ พร้อมทั้งรวบรวมข้อมูลรายงานผลการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินงานให้สำนักวิชาการและแผนงานตามกรอบเวลาที่กำหนดตามแผน

กลไกในการติดตามประเมินผลแผนงาน/โครงการภายใต้แผนปฏิบัติการ 5 ปี

ภาคผนวก

เป้าหมาย แผนปฏิบัติ ราชการ	โครงการ	เป้าหมาย							งบประมาณ (ล้านบาท)						หน่วยงาน
		2566	2567	2568	2569	2570	รวม 5 ปี	หน่วย นับ	2566	2567	2568	2569	2570	รวม 5 ปี	
	3. โครงการสนับสนุนเงินกองทุน การปฏิรูปที่ดินฯ เพื่อใช้ในงานปฏิรูป ที่ดิน (สบท.) กิจกรรมการสนับสนุนเงินกองทุน การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เพื่อใช้ในการจัดหาที่ดินเพื่อ การปฏิรูปที่ดิน	600	60	60	60	60	840	ล้านบาท							สบท.
	ตัวชี้วัด: ร้อยละของการใช้จ่าย เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินฯ เพื่อ การจัดหาที่ดินตามผลการอนุมัติ ให้โอนขายบิลเงินกองทุนการปฏิรูป ที่ดินฯ	70	75	80	85	90		ร้อยละ							
	4. โครงการศึกษาแนวทางการได้มา ที่ดินเอกชนเพื่อนำมาดำเนินการ ปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ในกรณีที่ดินจะหลุดจำนองหรือ ทรัพย์สินซื้อขายทอดตลาด	1	1	-	-	-	1	เรื่อง	-	-	-	-	-		สจก.

เป้าหมาย แผนปฏิบัติ ราชการ	โครงการ	เป้าหมาย							งบประมาณ (ล้านบาท)						หน่วยงาน
		2566	2567	2568	2569	2570	รวม 5 ปี	หน่วย นับ	2566	2567	2568	2569	2570	รวม 5 ปี	
เป้าหมายที่ 3 การจัดที่ดิน แก่เกษตรกร สถาบัน เกษตรกรและ หน่วยงานอื่น	1.โครงการปรับปรุงแผนที่ ท้ายพระราชกฤษฎีกา และปักหลักเขตปฏิรูปที่ดินให้ สอดคล้องกับผลปรับปรุงแนวเขต ที่ดินของรัฐแบบบูรณาการ มาตราส่วน 1 : 4000 (One Map)														สผส.
	1.1 กิจกรรมปรับปรุงแผนที่ ท้ายพระราชกฤษฎีกาให้สอดคล้องกับ ผลปรับปรุงแนวเขตที่ดินของรัฐแบบ บูรณาการ มาตราส่วน 1 : 4000 (One Map)	7	7	7	7	7	35	พื้นที่	40.0000	40.0000	40.0000	40.0000	40.0000	200.0000	
		327,617	6,281,700	28,736,050	7,297,529	7,372,858	42,642,366	ไร่							
	ตัวชี้วัด ร้อยละความสำเร็จ ในการปรับปรุงแผนที่ท้ายพระราช กฤษฎีกาให้สอดคล้องกับผลปรับปรุง แนวเขตที่ดินของรัฐแบบบูรณาการ มาตราส่วน 1 : 4000 (One Map)	80	85	90	95	100									
	1.2 กิจกรรมสำรวจโครงหมุดหลักฐาน และปักหลักเขตให้สอดคล้องกับ ผลปรับปรุงแนวเขตที่ดินของรัฐแบบ บูรณาการ มาตราส่วน 1 : 4000 (One Map)	1	1	1	1	1	5	พื้นที่							
			2,000,000	2,000,000	2,000,000	6,000,000	ไร่								

เป้าหมาย แผนปฏิบัติ ราชการ	โครงการ	เป้าหมาย							งบประมาณ (ล้านบาท)						หน่วยงาน
		2566	2567	2568	2569	2570	รวม 5 ปี	หน่วย นับ	2566	2567	2568	2569	2570	รวม 5 ปี	
เป้าหมายที่ 3 การจัดที่ดิน แก่เกษตรกร สถาบัน เกษตรกร และ หน่วยงาน อื่น (ต่อ)	7. โครงการแต่งตั้งผู้แทนเกษตรกร เป็นกรรมการในคณะกรรมการปฏิรูป ที่ดินเพื่อเกษตรกร	16		16		16	48	ราย	0.1000	-	0.1000	-	0.1000	0.3000	สวผ.
	8. โครงการจัดประชุมคณะกรรมการ ปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร	6	6	6	6	6	30	ครั้ง	1.8000	1.8000	1.8000	1.8000	1.8000	9.0000	สวผ.
เป้าหมายที่ 4 การคุ้มครอง ที่ดินเพื่อ เกษตรกร	1. โครงการตรวจสอบที่ดินในเขต ปฏิรูปที่ดิน	3.5	3.5	3.5	3.5	3.5	17.5	ล้านไร่	40.0000	40.0000	40.0000	40.0000	40.0000	200.0000	สจก.
	2. โครงการปรับปรุงคู่มือการ ปฏิบัติงานจัดที่ดิน	2	2	2	2	2	10	เรื่อง	1.0000	1.0000	1.0000	1.0000	1.0000	5.0000	
	3. โครงการศึกษาแนวทางการแก้ไข ปัญหาที่ดินและเกษตรกร	1	1	1	1	1	5	เรื่อง	1.0000	1.0000	1.0000	1.0000	1.0000	5.0000	
	4. โครงการติดตามและประเมินผล การใช้ประโยชน์ที่ดิน ภาวะ เศรษฐกิจ และคุณภาพชีวิต ครัวเรือนเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน	2	2	2	2	2	10	เรื่อง	0.1400	0.1400	0.1400	0.1400	0.1400	0.7000	สวผ.

เป้าหมาย แผนปฏิบัติ ราชการ	โครงการ	เป้าหมาย							งบประมาณ (ล้านบาท)						หน่วยงาน
		2566	2567	2568	2569	2570	รวม 5 ปี	หน่วย นับ	2566	2567	2568	2569	2570	รวม 5 ปี	
เป้าหมายที่ 4 การคุ้มครอง ที่ดินเพื่อ เกษตรกรรม (ต่อ)	5. โครงการพัฒนาศักยภาพและ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้นำและ เครือข่ายผู้นำเกษตรกรในเขตปฏิรูป ที่ดิน จำนวน คปจ. อสปก. และผู้นำ เกษตรกร	1584	1600	800	1000	1200	6,184	ราย	4.016	7.686	4.068	5.087	6.104	26.961	สพท.
	การติดตามการใช้ประโยชน์ที่ดิน	1	1	1	1	1	5	งาน							
	เครือข่ายเชื่อมโยงระดับภาค	4	4	4	4	4	20	เครือข่าย							
	เครือข่ายเชื่อมโยงระดับประเทศ	1	1	1	1	1	5	เครือข่าย							
	ตัวชี้วัด: ร้อยละความสำเร็จในการมี ส่วนร่วมของผู้นำเกษตรกรและ เครือข่ายผู้นำในการคุ้มครองที่ดินเพื่อ เกษตรกรรม	85	80	90	95	100									
	รวมงบประมาณภายใต้แผนปฏิบัติราชการ (ล้านบาท)														

แผนปฏิบัติการราชการเรื่องที่ 2 การเพิ่มศักยภาพพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดิน

เป้าหมาย แผนปฏิบัติ ราชการ	โครงการ (X)	เป้าหมาย							งบประมาณ (ล้านบาท)						หน่วยงาน	
		2566	2567	2568	2569	2570	รวม 5 ปี	หน่วยนับ	2566	2567	2568	2569	2570	รวม 5 ปี		
เป้าหมายที่ 1 การพัฒนา โครงสร้าง พื้นฐานในเขต ปฏิรูปที่ดิน	1. โครงการพัฒนา โครงสร้างพื้นฐานในเขต ปฏิรูปที่ดิน															สพป.
	1.1. กิจกรรมพัฒนาแหล่งน้ำ	92	92	78	75	73	410	แห่ง	245.7825	245.7825	245.7825	245.7825	245.7825	1228.9125		
	1.2. กิจกรรมพัฒนาเส้นทาง คมนาคม	120	145	170	195	220	850	กม.	428.3328	428.3328	428.3328	428.3328	428.3328	2141.6640		
	1.3. กิจกรรมพัฒนา โครงสร้างพื้นฐานด้าน พลังงาน	7	12	13	13	20	65	แห่ง	25.30	25.3000	25.3000	25.3000	25.3000	126.5000		
	1.4. กิจกรรมก่อสร้างอาคาร และสิ่งก่อสร้างใหม่	50	50	50	50	50	250	แห่ง	263.02	263.0200	263.0200	263.0200	263.0200	1315.1000		
	2. โครงการออกแบบวาง ผังแปลงที่ดินเพื่อการ พัฒนาเกษตรกรรมภายใต้ ความตกลงระหว่าง ราชอาณาจักรไทยกับญี่ปุ่น สำหรับความเป็นหุ้นส่วน ทางเศรษฐกิจในเขตปฏิรูป ที่ดิน (Japan - Thailand Economic Partnership Agreement - JTEPA	-	1	-	1	-	2	แปลง	-	0.0200	-	0.0200	-	0.0400	สวผ. และ สพป.	

เป้าหมาย แผนปฏิบัติการ ราชการ	โครงการ (X)	เป้าหมาย							งบประมาณ (ล้านบาท)					หน่วยงาน	
		2566	2567	2568	2569	2570	รวม 5 ปี	หน่วยนับ	2566	2567	2568	2569	2570		รวม 5 ปี
เป้าหมายที่ 1 การพัฒนา โครงสร้าง พื้นฐานในเขต ปฏิรูปที่ดิน (ต่อ)	3. โครงการพัฒนาระบบโซ ล่าเซลล์เพื่อแสงสว่างและ การบริหารจัดการน้ำในเขต ปฏิรูปที่ดิน (GIZ)	1	-	-	1	-	2	ระบบ	0.9000	-	-	0.9000	-	1.8000	สวผ. และ สพป.
	4. โครงการสนับสนุน เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินฯ เพื่อใช้ในงานปฏิรูปที่ดิน (สบท.) กิจกรรมการสนับสนุน เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรมเพื่อพัฒนา ศักยภาพพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน ตัวชี้วัด : ร้อยละ ความสำเร็จของการพัฒนา ศักยภาพพื้นที่และการผลิต ที่ได้รับเงินสนับสนุน จากกองทุนการปฏิรูปที่ดิน ฯ	380	88	70	70	70	678	ล้านบาท							สบท.
		100	100	100	100	100		ร้อยละ							

เป้าหมาย แผนปฏิบัติ ราชการ	โครงการ (X)	เป้าหมาย							งบประมาณ (ล้านบาท)						หน่วยงาน	
		2566	2567	2568	2569	2570	รวม 5 ปี	หน่วยนับ	2566	2567	2568	2569	2570	รวม 5 ปี		
เป้าหมายที่ 2 การอนุรักษ์ และฟื้นฟู สภาพแวดล้อม ในเขตปฏิรูป ที่ดิน	1.โครงการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และบรรเทาสาธารณภัยใน เขตปฏิรูปที่ดิน															สพ.
	1.1. กิจกรรมฝายชะลอน้ำ แบบชั่วคราวสำหรับการเพิ่ม ประสิทธิภาพของแหล่งน้ำ ในเขตปฏิรูปที่ดิน	300	300	300	300	300	1,500	แห่ง	16.0000	16.0000	16.0000	16.0000	16.0000	80.0000		
	1.2. กิจกรรมแผนเตรียม ความพร้อมรับมือภัยพิบัติใน เขตปฏิรูปที่ดิน	3	3	3	3	3	15	งาน	0.5000	0.5000	0.5000	0.5000	0.5000	2.5000		
2. โครงการส่งเสริมเกษตร อินทรีย์ในเขตปฏิรูปที่ดิน	ตัวชี้วัด: ร้อยละของพื้นที่มี การปรับเปลี่ยนสู่ระบบ เกษตรอินทรีย์	8,480	10,000	6,000	7,000	8,000	39,480	ไร่	23.000	29.000	15.000๐	17.500๐	20.0000	104.5000	สพท	
	ตัวชี้วัด: พื้นที่เกษตรอินทรีย์	50	50	50	50	50		ร้อยละ								
	พร้อมเข้าสู่ระบบการตรวจ รับรองมาตรฐาน (พื้นที่ปีที่ 3)	20	20	20	20	20		ร้อยละ								
	ตัวชี้วัด: รายได้เงินสดสุทธิ ครัวเรือนเกษตรเพิ่มขึ้น (ปี ละ)	3	3	3	3	3		ร้อยละ								

เป้าหมาย แผนปฏิบัติการ ราชการ	โครงการ (X)	เป้าหมาย							งบประมาณ (ล้านบาท)						หน่วยงาน	
		2566	2567	2568	2569	2570	รวม 5 ปี	หน่วยนับ	2566	2567	2568	2569	2570	รวม 5 ปี		
เป้าหมายที่ 2 การอนุรักษ์ และฟื้นฟู สภาพแวดล้อม ในเขตปฏิรูป ที่ดิน (ต่อ)	3. โครงการส่งเสริมและ พัฒนาเกษตรกรทฤษฎีใหม่	2,700	2,700	2,700	2,700	2,700	13,500	ไร่	9.5452	10.4225	10.9436	11.4908	12.0653	54.4674	สพท.	
	3. โครงการส่งเสริมและ พัฒนาเกษตรกรทฤษฎีใหม่	2,700	1,500	-	-	-	4,200		12.7617	6.7462	0.0000	0.0000	0.0000	19.5079		
	เกษตรกรที่เข้าร่วมมีการ รวมกลุ่ม	60	-													
	ตัวชี้วัด : ร้อยละของพื้นที่ ใหม่ที่ได้รับการส่งเสริม ปรับเปลี่ยนสู่เกษตรกรทฤษฎี ใหม่	60	60	60	60	60		ร้อยละ								
	ตัวชี้วัด: ร้อยละของ ครัวเรือนเกษตรกรที่ได้รับการ ส่งเสริมพัฒนามีรายได้เงิน สดสุทธิทางการเกษตร เพิ่มขึ้นร้อยละ 3	60	60	60	60	60		ร้อยละ								
	4. โครงการส่งเสริมระบบ วนเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน	45,000	45,000	30,000	35,000	40,000	195,000	ไร่	41.7143	39.4991	33.6500	37.0000	39.0000	190.8634	สพท.	

เป้าหมาย แผนปฏิบัติ ราชการ	โครงการ (X)	เป้าหมาย							งบประมาณ (ล้านบาท)						หน่วยงาน
		2566	2567	2568	2569	2570	รวม 5 ปี	หน่วยนับ	2566	2567	2568	2569	2570	รวม 5 ปี	
เป้าหมายที่ 2 การอนุรักษ์ และฟื้นฟู สภาพแวดล้อม ในเขตปฏิรูป ที่ดิน (ต่อ)	ตัวชี้วัด: ร้อยละของพื้นที่ที่ ได้รับการส่งเสริมมีการ ปรับเปลี่ยนเข้าสู่ระบบวน เกษตร	40	40	40	40	40		ร้อยละ							
	5.โครงการเฝ้าระวังการเผา ซากพืช วัสดุพืชและเศษ วัสดุทางการเกษตรในพื้นที่ เกษตรเขตปฏิรูปที่ดิน	1,440	1,440	1,440	1,440	1,440	7,200	ราย	9.73	9.73	9.73	9.73	9.73	48.65	สพท.
	ตัวชี้วัด: พื้นที่เผาไหม้และ จุดความร้อน (hotspot) ลดลง	72	72	72	72	72		จุด							
	ตัวชี้วัด: มูลค่าสินค้าจาก การจัดการวัสดุเหลือใช้ทาง การเกษตรเพิ่มขึ้น			3	3	3		ร้อยละ							
รวมงบประมาณภายใต้แผนปฏิปัติราชการ (ล้านบาท)									1,076.5865	1,074.3531	1,048.2589	1,055.5761	1,059.7306	5,314.5052	

แผนปฏิบัติการราชการเรื่องที่ 3 การเพิ่มขีดความสามารถเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน

เป้าหมาย แผนปฏิบัติ ราชการ	โครงการ (X)	เป้าหมาย							งบประมาณ (ล้านบาท)					รวม 5 ปี	หน่วยงาน	
		2566	2567	2568	2569	2570	รวม 5 ปี	หน่วยนับ	2566	2567	2568	2569	2570			
เป้าหมายที่ 1 การพัฒนา ศักยภาพ เกษตรกรในเขต ปฏิรูปที่ดิน	1. โครงการวิจัย พัฒนาทางด้าน วิศวกรรมและเทคโนโลยีการเกษตร															สป.
	1.1 กิจกรรมวิจัย พัฒนาทางด้าน วิศวกรรมและเทคโนโลยีทางการเกษตร	2	2	2	2	2	10	ชิ้นงาน	0.1000	0.1000	0.1000	0.1000	0.1000	0.5000		
	1.2 กิจกรรมถ่ายทอดองค์ความรู้งาน พัฒนาด้านวิศวกรรมและเทคโนโลยีแก่ เกษตรกร	300	300	300	300	300	1,500	ราย	0.5000	0.5000	0.5000	0.5000	0.5000	2.5000		
	ตัวชี้วัด: สัดส่วนของงานวิจัยเทคโนโลยี และนวัตกรรมด้านการเกษตรที่มีการ นำไปใช้ประโยชน์เทียบกับงานวิจัยที่แล้ว เสร็จไม่น้อยกว่า	10	15	20	25	30		ร้อยละ								
2. โครงการส่งเสริมการดำเนินงานอัน เนื่องมาจากพระราชดำริ กิจกรรมพัฒนา และส่งเสริมศิลปหัตถกรรม	2.1 ตัวชี้วัด : เกษตรกรได้รับการส่งเสริม และพัฒนาศิลปหัตถกรรม	1,000	1,050	1,100	1,150	1,200	5,500	ราย	38.9	40.845	42.8873	45.0316	47.2832	214.9471	ศพส.	
	ตัวชี้วัด : เกษตรกรเป้าหมายน้อมนำแนว พระราชดำริไปปฏิบัติและได้ผลจริงไม่น้อย กว่า	40	45	50	55	60		ร้อยละ								

เป้าหมาย แผนปฏิบัติ ราชการ	โครงการ (X)	เป้าหมาย							งบประมาณ (ล้านบาท)					รวม 5 ปี	หน่วยงาน	
		2566	2567	2568	2569	2570	รวม 5 ปี	หน่วยนับ	2566	2567	2568	2569	2570			
เป้าหมายที่ 1 การพัฒนา ศักยภาพ เกษตรกรในเขต ปฏิรูปที่ดิน (ต่อ)	ตัวชี้วัด : เกษตรที่นำความรู้ไปใช้มีรายได้ เงินสดสุทธิครัวเรือนเกษตรกรเพิ่มขึ้นไม่น้อย กว่า	3	5	7	9	10		ร้อยละ								
	2.2 ตัวชี้วัด : จำนวนผู้เข้ามาใช้บริการ ศูนย์ (ศพส.)	-	-	20,000	25,000	30,000	75,000	ราย								
	3. โครงการส่งเสริมการดำเนินงานอัน เนื่องมาจากพระราชดำริ	1,700	1,800	1,900	2,000	2,100	9,500	ราย	27.8700	29.2496	30.7120	32.2476	33.8600	153.9392	กปร.	
	ตัวชี้วัด: เกษตรกรเป้าหมายที่น้อมนำแนว พระราชดำริไปปฏิบัติ และได้ผลจริงไม่ น้อยกว่า	40	45	50	55	60		ร้อยละ								
	ตัวชี้วัด : รายได้เงินสดสุทธิครัวเรือน เกษตรกรเพิ่มขึ้นปีละไม่น้อยกว่า	3	5	7	9	10		ร้อยละ								
	4. โครงการส่งเสริมสินค้าเกษตรกรในเขต ปฏิรูปที่ดินเข้าสู่ระบบรับรองมาตรฐาน GAP	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	5,000	ราย	15.0000	15.0000	15.0000	15.0000	15.0000	75.0000	สพท.	
	ตัวชี้วัด: ร้อยละของเกษตรกรที่ยื่นขอรับ รองมาตรฐานผ่านการรับรองมาตรฐาน สินค้าเกษตร	70	70	70	70	70		ร้อยละ								
	ตัวชี้วัด: ร้อยละของเกษตรกรคงสถานะ รับรองตามทะเบียนที่ได้รับการรับรอง	70	70	70	70	70		ร้อยละ		-	-	-	-	-	-	-

เป้าหมาย แผนปฏิบัติ ราชการ	โครงการ (X)	เป้าหมาย							งบประมาณ (ล้านบาท)					รวม 5 ปี	หน่วยงาน
		2566	2567	2568	2569	2570	รวม 5 ปี	หน่วยนับ	2566	2567	2568	2569	2570		
เป้าหมายที่ 1 การพัฒนา ศักยภาพ เกษตรกรในเขต ปฏิรูปที่ดิน (ต่อ)	ตัวชี้วัด: มูลค่าสินค้าเกษตรปลอดภัยเฉลี่ย เพิ่มขึ้น	3	3	3	3	3			-	-	-	-	-	-	-
	5. โครงการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี สมัยใหม่เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การตลาด ของเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)	1,500	1,500	1,500	1,500	1,500	7,500	ราย	31.3200	31.3200	31.3200	31.3200	31.3200	156.6000	สพท.
	ตัวชี้วัด: เกษตรกรได้รับการพัฒนาเป็น Existing Smart Farmer และมีรายได้ เฉลี่ยสุทธิขั้นต่ำ เทียบเท่าค่าแรงขั้นต่ำของ ประเทศ โดยนำเทคโนโลยีมาใช้ในการ ผลิตและบริหารจัดการ	900	900	900	900	900	4,500	ราย							
	ตัวชี้วัด: Existing Smart Farmer ได้รับ การพัฒนาเป็น Smart Farmer ต้นแบบ/ ผู้ประกอบการ	300	300	300	300	300	1,500	ราย							
6. โครงการสร้างและพัฒนาศูนย์ส่งเสริม และขยายพันธุ์พืชสมุนไพรและพืชอื่นใน เขตปฏิรูปที่ดิน	5							ศูนย์	10.0500	10.0500	10.0500	10.0500	10.0500	50.2500	สพท.

เป้าหมาย แผนปฏิบัติการ ราชการ	โครงการ (X)	เป้าหมาย							งบประมาณ (ล้านบาท)					รวม 5 ปี	หน่วยงาน	
		2566	2567	2568	2569	2570	รวม 5 ปี	หน่วยนับ	2566	2567	2568	2569	2570			
เป้าหมายที่ 1 การพัฒนา ศักยภาพ เกษตรกรในเขต ปฏิรูปที่ดิน (ต่อ)	ฐานการเรียนรู้และปัจจัยการผลิตพืช สมุนไพรและพืชอื่น	25	25	25	25	25	125	ฐาน								
	ขยายผลองค์ความรู้	2,500	2,500	2,500	2,500	2,500	12,500	ราย								
	พันธุ์พืชสมุนไพรและพืชอื่น	25,000	25,000	25,000	25,000	25,000	125,000	กล้า								
	7. โครงการความร่วมมือกับประเทศ ญี่ปุ่นด้านการฝึกงานเยาวชนเกษตรกรใน เขตปฏิรูปที่ดิน (JAEC)	2	2	2	2	2	10	ราย	0.1240	0.1240	0.1240	0.1240	0.1240	0.6200	สวพ.	
	8. โครงการสนับสนุนสินเชื่อเงินกองทุน การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร เพื่อ พัฒนาอาชีพและรายได้เกษตรกรและ สถาบันเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน															
ตัวชี้วัด: จำนวนเงินสินเชื่อที่เกษตรกร ได้รับ	13,290 ราย	13,955 ราย	400 ล้านบาท	400 ล้านบาท	400 ล้านบาท		ราย/ล้าน บาท	400.0000	450.0000	400.0000	400.0000	400.0000	2,050.0000	สบท.		
เป้าหมายที่ 2 การพัฒนา ศักยภาพสถาบัน เกษตรกรในเขต ปฏิรูปที่ดิน	1. โครงการสนับสนุนสินเชื่อเงินกองทุน การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร เพื่อเป็น ทุนหมุนเวียนในการดำเนินธุรกิจของ สถาบันเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน															
	ตัวชี้วัด: จำนวนสถาบันเกษตรกรในเขต ปฏิรูปที่ดินที่ได้รับการสนับสนุนสินเชื่อ เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินฯ เพื่อเป็นทุน หมุนเวียนในการดำเนินธุรกิจ	1	2	2	3	4	12	แห่ง	5.0000	10.0000	10.0000	15.0000	20.0000	60.0000	สบท.	

เป้าหมาย แผนปฏิบัติ ราชการ	โครงการ (X)	เป้าหมาย							งบประมาณ (ล้านบาท)					รวม 5 ปี	หน่วยงาน
		2566	2567	2568	2569	2570	รวม 5 ปี	หน่วยนับ	2566	2567	2568	2569	2570		
เป้าหมายที่ 2 การพัฒนา ศักยภาพสถาบัน เกษตรกรในเขต ปฏิรูปที่ดิน (ต่อ)	2. โครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตร มูลค่าสูงจากสมุนไพรและพันธุกรรม ท้องถิ่นในเขตปฏิรูปที่ดิน	30	30	30	30	30	150	แห่ง	17.8300	17.8300	17.8300	17.8300	17.8300	89.1500	สพท.
	ตัวชี้วัด : รายได้เงินสดสุทธิครัวเรือน เกษตรกรเพิ่มขึ้นปีละไม่น้อยกว่า	3	3	3	3	3		ร้อยละ							
	ตัวชี้วัด: รายได้เงินสดสุทธิครัวเรือน เกษตรกรเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ในปี พ.ศ. 2570					10		ร้อยละ							
	ตัวชี้วัด: มูลค่าสินค้าจากฐานชีวภาพ (พืชสมุนไพรและพันธุกรรมท้องถิ่น) เพิ่มขึ้น	5	5	5	5	5		ร้อยละ							
	ตัวชี้วัด: สถาบันเกษตรกรในเขตปฏิรูป ที่ดินได้รับการส่งเสริมและพัฒนา ผลิตภัณฑ์จากฐานชีวภาพชุมชนผ่านระบบ Original Equipment Manufacturer (OEM)	2	2	2	2	2		ผลิตภัณฑ์							
	3. โครงการพัฒนาชุมชนเกษตรกรรม ยั่งยืนในพื้นที่จัดที่ดินให้ชุมชนตาม นโยบายรัฐบาล (คทช.) ในเขตปฏิรูป ที่ดิน	17	17	17	17	17	17	สหกรณ์	11.3480	17.6780	17.6780	16.8998	16.8998		
	2,000	2,000	2,000	2,000	2,000	10,000	ราย								
ตัวชี้วัด : รายได้เงินสดสุทธิครัวเรือน เกษตรกรเพิ่มขึ้นปีละไม่น้อยกว่า	3	3	3	3	3		ร้อยละ								

เป้าหมาย แผนปฏิบัติ ราชการ	โครงการ (X)	เป้าหมาย							งบประมาณ (ล้านบาท)					รวม 5 ปี	หน่วยงาน	
		2566	2567	2568	2569	2570	รวม 5 ปี	หน่วยนับ	2566	2567	2568	2569	2570			
เป้าหมายที่ 2 การพัฒนา ศักยภาพสถาบัน เกษตรกรในเขต ปฏิรูปที่ดิน (ต่อ)	ตัวชี้วัด: รายได้จากสินค้าเกษตรเพิ่มขึ้น	5	5	5	5	5		ร้อยละ								
	ตัวชี้วัด: จำนวนแปลงใหญ่ที่มีการบริหารจัดการสินค้าตลอดห่วงโซ่คุณค่า	60	60	60	60	60		ร้อยละ								
	ตัวชี้วัด: มูลค่าสินค้าเกษตรเพิ่มขึ้น	5	5	5	5	5		ร้อยละ								
	ตัวชี้วัด : รายได้เงินสดสุทธิครัวเรือนเกษตรกรเพิ่มขึ้นปีละไม่น้อยกว่า	3	3	3	3	3		ร้อยละ								
	ตัวชี้วัด: รายได้เงินสดสุทธิครัวเรือนเกษตรกรเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ในปี พ.ศ. 2570					10		ร้อยละ								
6. โครงการสร้างและพัฒนาศูนย์ส่งเสริมและขยายพันธุ์พืชสมุนไพรและพืชอื่นในเขตปฏิรูปที่ดิน		5	5	5	5	5	25	ศูนย์	10.0500	10.0500	10.0500	10.0500	10.0500	50.2500		
ฐานการเรียนรู้และปัจจัยการผลิตพืชสมุนไพรและพืชอื่น		25	25	25	25	25	125	ฐาน								
ขยายผลองค์ความรู้พันธุ์พืชสมุนไพรและพืชอื่น		2,500	2,500	2,500	2,500	2,500	12,500	ราย								
		25,000	25,000	25,000	25,000	25,000	125,000	กล้า								

เป้าหมาย แผนปฏิบัติ ราชการ	โครงการ (X)	เป้าหมาย							งบประมาณ (ล้านบาท)					รวม 5 ปี	หน่วยงาน
		2566	2567	2568	2569	2570	รวม 5 ปี	หน่วยนับ	2566	2567	2568	2569	2570		
เป้าหมายที่ 2 การพัฒนา ศักยภาพสถาบัน เกษตรกรในเขต ปฏิรูปที่ดิน (ต่อ)	1. โครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตร มูลค่าสูงจากสมุนไพรและพันธุกรรม ท้องถิ่นในเขตปฏิรูปที่ดิน (สถาบัน เกษตรกร)	30	30	30	30	30	150	แห่ง	17.8300	17.8300	17.8300	17.8300	17.8300	89.1500	สพท.
	ตัวชี้วัด: มูลค่าสินค้าจากฐานชีวภาพ (พืช สมุนไพรและพันธุกรรมท้องถิ่น) เพิ่มขึ้น	5	5	5	5	5		ร้อยละ							
	ตัวชี้วัด: สถาบันเกษตรกรในเขตปฏิรูป ที่ดินได้รับการส่งเสริมและพัฒนา ผลิตภัณฑ์จากฐานชีวภาพชุมชนผ่านระบบ Original Equipment Manufacturer (OEM)	2	2	2	2	2		ผลิตภัณฑ์							สพท.
	ตัวชี้วัด: รายได้เงินสดสุทธิครัวเรือน เกษตรกรเพิ่มขึ้น	3	5	7	9	10		ร้อยละ							
	2. โครงการพัฒนาชุมชนเกษตรกรรวม ยั่งยืนในพื้นที่จัดที่ดินให้ชุมชนตาม นโยบายรัฐบาล (คทช.) ในเขตปฏิรูป ที่ดิน	17	17	17	17	17	17	สหกรณ์	11.3480	17.6780	17.6780	16.8998	16.8998	80.5036	
		2000	2000	2000	2000	2000	10,000	ราย							
ตัวชี้วัด: รายได้เฉลี่ยภาคการเกษตรของ เกษตรกรเพิ่มขึ้น	3	5	7	9	10		ร้อยละ								
รวมงบประมาณภายใต้แผนปฏิปัติราชการ (ล้านบาท)									687.2700	758.2546	711.7593	718.8828	727.7468	3,603.9135	

เป้าหมาย แผนปฏิบัติ ราชการ	โครงการ (X)	เป้าหมาย							งบประมาณ (ล้านบาท)						หน่วยงาน
		2566	2567	2568	2569	2570	รวม 5 ปี	หน่วยนับ	2566	2567	2568	2569	2570	รวม 5 ปี	
เป้าหมายที่ 1 การพัฒนาศักยภาพ (ต่อ)	4. โครงการเสริมสร้างจริยธรรม พัฒนาองค์ความรู้เรื่องวินัย ทุจริต และผลประโยชน์ทับ ซ้อน (สัญญา)	250	280	300	320	350	1500	ราย	0.0240	0.0240	0.02400	0.02400	0.02400	0.1200	
	ตัวชี้วัด: สัดส่วนของเจ้าหน้าที่ กระทำผิดกฎหมายลดลง	10	15	20	25	30		ร้อยละ							กกจ.
	ตัวชี้วัด: ร้อยละความพึงพอใจ ของผู้รับการอบรม	70	70	70	70	70		ร้อยละ							
	5. โครงการพัฒนาระบบบริหาร จัดการของหน่วยงาน ส.ป.ก. สู่ระบบราชการ 4.0														กพร.
	5.1 กิจกรรมพัฒนาแนวทางการ ให้บริการของ ส.ป.ก. ให้มี ประสิทธิภาพและโปร่งใสด้วย นวัตกรรม	5	6	7	8	9	35	กระบวนการ	-	-	-	-	-	-	
5.2 กิจกรรมยกระดับการ ให้บริการของ ส.ป.ก. สู่ ความเป็นเลิศ (รางวัลทั้งจาก ภายในและภายนอกองค์กร)	26	32	38	44	50	190	รางวัล	-	-	-	-	-	-		
6. โครงการพัฒนามาตรฐาน ศูนย์บริการประชาชนแบบ One Stop Service	72	72	72	72	72	72	จังหวัด	77	80.8500	85.000	89.2500	93.0000	425.1000	สจก.	

เป้าหมาย แผนปฏิบัติ ราชการ	โครงการ (X)	เป้าหมาย							งบประมาณ (ล้านบาท)						หน่วยงาน
		2566	2567	2568	2569	2570	รวม 5 ปี	หน่วยนับ	2566	2567	2568	2569	2570	รวม 5 ปี	
	ตัวชี้วัด: ผู้เข้ารับการอบรมมี ความรู้ความเข้าใจในแผนปฏิบัติ ราชการระยะสั้น ระยะยาว และ สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง (อย่างน้อย)	80	80	80	80	80		ร้อยละ							
เป้าหมายที่ 2 การพัฒนาระบบ โครงสร้างพื้นฐาน เทคโนโลยีดิจิทัล และระบบการ ให้บริการเพื่อ สนับสนุนการ พัฒนาองค์กร	1. โครงการการพัฒนา โครงสร้างพื้นฐานระบบดิจิทัล	9	12	12	13	15	61	ระบบ	37.7147	38.6316	40.373	47.309	39.563	203.5913	ศทส.
	2. โครงการบูรณาการเชื่อมโยง และบริหารจัดการข้อมูลด้วย ระบบดิจิทัล	1	1		3	1	6	ระบบ	5.0000	3.0000	-	29.000	10.0000	47.0000	
	3. โครงการนำนวัตกรรมและ งานบริการดิจิทัลเพื่อยกระดับ องค์กรสู่การเป็นองค์กรดิจิทัล	4	1	3	1		9	ระบบ	25.55	3.9500	21.9500	4.9500	0.9500	57.3500	
	4. โครงการเพิ่มศักยภาพ บุคลากรเพื่อรองรับการเป็น องค์กรดิจิทัล	5	5	5	5	5	6	ระบบ	1.33	1.3800	1.3800	1.3800	1.3800	6.8500	
	5. โครงการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ในการบริการเกษตรกรและ ประชาชน	2	2	3	2	2	3	ระบบ	0.2050	0.2100	7.2150	0.2250	0.2500	8.1050	

เป้าหมาย แผนปฏิบัติ ราชการ	โครงการ (X)	เป้าหมาย							งบประมาณ (ล้านบาท)						หน่วยงาน
		2566	2567	2568	2569	2570	รวม 5 ปี	หน่วยนับ	2566	2567	2568	2569	2570	รวม 5 ปี	
เป้าหมายที่ 2 การพัฒนาระบบ โครงสร้างพื้นฐาน เทคโนโลยีดิจิทัล และระบบการ ให้บริการเพื่อ สนับสนุนการ พัฒนาองค์กร (ต่อ)	6. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพ การสร้างการรับรู้ผ่านสื่อ ประชาสัมพันธ์ในการ ดำเนินงานการปฏิรูปที่ดิน ของ ส.ป.ก.								0.5000	0.5000	0.5000	0.5000	0.5000	2.5000	สพก.
	สารคดี	12	10	10	10	10	52	ตอน							
	สื่อสิ่งพิมพ์	12	10	10	10	10	52	บทความ							
	สื่อออนไลน์	24	24	24	24	24	120	ชิ้นงาน							
	สื่อวิทยุ	12	12	12	12	12	60	ชิ้นงาน							
	ตัวชี้วัด : ร้อยละความสำเร็จใน การสร้างการรับรู้ของผู้รับบริการ เกี่ยวกับการดำเนินการปฏิรูป ที่ดิน	80	83	85	90	95									
เป้าหมายที่ 3 การพัฒนาบุคลากร	1. โครงการจัดทำแผนพัฒนา รายบุคคล (individual Development Plan: IDP)	1,455	1,455	1,455	1,455	1,455	7,275	ราย	0.0412	0.0574	0.07375	0.0813	0.0815	0.3352	สพท.
	ตัวชี้วัด: ร้อยละความสำเร็จของ การจัดทำแผนพัฒนารายบุคคล ในสังกัด ส.ป.ก.	50	70	90	100	100		ร้อยละ							

เป้าหมาย แผนปฏิบัติ ราชการ	โครงการ (X)	เป้าหมาย							งบประมาณ (ล้านบาท)						หน่วยงาน
		2566	2567	2568	2569	2570	รวม 5 ปี	หน่วยนับ	2566	2567	2568	2569	2570	รวม 5 ปี	
เป้าหมายที่ 3 การพัฒนาบุคลากร (ต่อ)	2. โครงการจัดทำมาตรการหรือ แนวทางให้การส่งเสริมการ ประเมินคุณธรรมและความ โปร่งใสการดำเนินงานของ หน่วยงานภาครัฐ (ITA)	50	50	50	50	50	250	ราย	0.0100	0.0100	0.0100	0.0100	0.0100	0.0500	กกจ.
	ตัวชี้วัด: ระดับคะแนน ITA ไม่ ต่ำกว่าระดับมาตรฐาน	85	86	87	88	90		ร้อยละ							
	3. โครงการสร้างองค์ความรู้ใน การปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน	2	2	2	2	2	10	เรื่อง	-	-	-	-	-	-	กตบ.
	ตัวชี้วัด: สัดส่วนการปฏิบัติงานที่ ไม่เป็นไปตามระเบียบลดลง														
	4. โครงการพัฒนาบุคลากร สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อ เกษตรกรรม	2,000	2,050	2,100	2,200	2,300	10,650	ราย	29.2839	29.2839	29.2839	29.2839	29.2839	146.4195	สพท.
	ตัวชี้วัด:ข้าราชการ ส.ป.ก. ได้รับการพัฒนาตามสมรรถนะ	70	75	80	85	90		ร้อยละ							
	ตัวชี้วัด:ข้าราชการ ส.ป.ก. ได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ ความเข้าใจและทักษะในการใช้ เทคโนโลยีดิจิทัลในการ ปฏิบัติงาน	70	75	80	85	90		ร้อยละ							

เป้าหมาย แผนปฏิบัติ ราชการ	โครงการ (X)	เป้าหมาย							งบประมาณ (ล้านบาท)						หน่วยงาน
		2566	2567	2568	2569	2570	รวม 5 ปี	หน่วยนับ	2566	2567	2568	2569	2570	รวม 5 ปี	
เป้าหมายที่ 3 การพัฒนาบุคลากร (ต่อ)	ตัวชี้วัด: ข้าราชการ ส.ป.ก. สามารถนำเทคโนโลยีไปปรับปรุง การปฏิบัติงาน และเพิ่ม ประสิทธิภาพในการทำงานทั้ง ระบบ	70	75	80	85	90		ร้อยละ							
	5. โครงการสัมมนาเชิง ปฏิบัติการ หลักสูตร "ALROSMART" การส่งเสริม วัฒนธรรมองค์กรของ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อ เกษตรกรรม	130	130	130	130	130	650	ราย	1.0738	1.0738	1.0738	1.0738	1.0738	5.3690	สพท.
รวมงบประมาณภายใต้แผนปฏิบัติราชการ (ล้านบาท)									179.5540	159.9357	187.9295	204.2740	177.5522	909.2454	

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.)

เลขที่ 1 ถนนราชดำเนินนอก แขวงบ้านพานถม
เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200